

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
στην Εφαρμοσμένη Πληροφορική**

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΠΑΞΕΒΑΝΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

**Επιβλέπων
ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

ΣΕΡΡΕΣ – ΜΑΡΤΙΟΣ 2024

Πρόλογος

Στα πλαίσια των μεταπτυχιακών μου σπουδών στην Εφαρμοσμένη Πληροφορική κλήθηκα να υλοποιήσω την παρακάτω διπλωματική εργασία με θέμα «Συγκριτική Ανάλυση της Ανεργίας της Περιφερειακής Ενότητας Σερρών και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας». Η μεγάλη δυσκολία εύρεσης εργασίας για τους απόφοιτους τεχνολογικών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων την τελευταία δεκαετία τόσο στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών όσο και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με οδήγησε στην αναζήτηση πληροφοριών για την πραγμάτωση της συγκεκριμένης έρευνας. Η οικονομική κρίση επηρέασε καθοριστικά την ανάπτυξη των εν λόγω περιφερειών με επακόλουθο ο δείκτης ανεργίας να αυξάνεται ανά διαστήματα από την περίοδο της κρίσης που ξεκίνησε το 2008 μέχρι και σήμερα. Ωστόσο, έχει διαπιστωθεί πως οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπισε η χώρα μας επηρέασαν διαφορετικά την εκάστοτε περιφέρεια, με συνέπεια κάποιες από αυτές να ανταπεξέλθουν καλύτερα επιτυγχάνοντας την ανάπτυξη τους και δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας όπως η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ αντίθετα άλλες, όπως η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει επιτυχώς τις οικονομικές δυσκολίες, με επακόλουθο πολλές επιχειρήσεις να κλείσουν και δεκάδες θέσεις εργασίας να χαθούν. Αντιλαμβανόμαστε επομένως πως, ενώ ο νομός Σερρών ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικής Μακεδονίας, δυσκολεύτηκε περισσότερο να ξεπεράσει τις οικονομικές δυσκολίες και να επιτύχει την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Η εν λόγω εργασία θα σταθεί αρωγός να κατανοήσουμε τις διαφορετικές κατευθύνσεις που ακολουθεί η εκάστοτε περιφέρεια για την ανάπτυξή της και τους λόγους όπου οδηγούν στην αποτυχία της επίτευξης του στόχου. Θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω τον κ. Καραβασίλη Γεώργιο για την πολύτιμη βοήθεια και στήριξη του καθ' όλη τη διάρκεια της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς η συμβολή του ήταν καθοριστική στην υλοποίηση της. Επίσης, καθοριστικής σημασίας στην εκπόνηση της έρευνας ήταν η παροχή πληροφοριών από την ΕΛΣΤΑΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ) και από το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μέσω των εκθέσεων της πλατφόρμας ΕΡΓΑΝΗ (πληροφοριακό σύστημα εξυπηρέτησης επιχειρήσεων). Για το λόγο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους υπαλλήλους των υπηρεσιών αυτών για τη συνεργασία μας.

Περίληψη στα Ελληνικά

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξεταστεί η ανεργία και η απασχόληση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών. Διαπιστώνεται η ύπαρξη σημαντικών περιφερειακών ανισοτήτων εντός της Ελλάδας και μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας να υστερεί σημαντικά σε όρους ΑΕΠ, ακαθάριστων παγίου κεφαλαίου και απασχόλησης συγκριτικά με άλλες περιφέρειες της Ελλάδας. Επίσης, διαπιστώθηκε και σημαντική υστέρηση της συγκεκριμένης περιφέρειας μεταξύ των περιφερειών του ΟΟΣΑ σε επίπεδο εισοδήματος και θέσεων εργασίας με άλλες περιφέρειες του ΟΟΣΑ. Η κρίση του 2008 υπήρξε καταλυτικός παράγοντας για τη συγκεκριμένη Περιφέρεια, με σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στον δείκτη ανεργίας. Ωστόσο, από το 2014 και εξής αυξάνεται ο αριθμός των απασχολούμενων ιδίως στον τριτογενή τομέα παραγωγής και αντίστοιχα μειώνεται το ποσοστό των ανέργων, με μία μικρή κάμψη το 2020 εξαιτίας της πανδημίας. Η Π.Ε. Σερρών δε φαίνεται να ακολουθεί την ίδια τάση με το σύνολο της Περιφέρειας, καθώς σημειώθηκε σημαντική αύξηση της ανεργίας την περίοδο 2012-2016, αλλά και το 2020. Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν πως θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα επί μέρους χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, πέρα από τα συνολικά χαρακτηριστικά της περιφέρειας.

ΛέξειςΚλειδιά: ανεργία, απασχόληση, Κεντρική Μακεδονία, Σέρρες

**UNEMPLOYMENT IN THE REGIONAL UNIT OF SERRES AND THE REGION
OF CENTRAL MACEDONIA: A COMPARATIVE ANALYSIS**

Summary

The aim of this study is to examine unemployment and employment in the Region of Central Macedonia and in the Regional Unit of Serres. The existence of significant regional disparities within Greece and between OECD countries is established, with the Central Macedonia Region significantly lagging behind in terms of GDP, gross fixed capital and employment compared to other regions of Greece. Also, a significant lag of the specific region among the OECD regions in terms of income and jobs with other OECD regions was found. The 2008 crisis was a catalyst for this Region, with a significant negative impact on employment and the unemployment rate. However, since 2014, the number of people employed has been increasing, especially in the tertiary production sector, and the percentage of the unemployed is correspondingly decreasing, with a slight decline in 2020 due to the pandemic. P.E. Serres does not seem to follow the same trend as the entire Region, as there was a significant increase in unemployment in the period 2012-2016, but also in 2020. These findings suggest that attention should be paid to the individual characteristics of each region, in addition from the overall characteristics of the region.

Keywords: unemployment, employment, Central Macedonia, Serres

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	7
1.1 Αντικείμενο της διπλωματικής.....	11
1.2 Οργάνωση του τόμου.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	13
2.1 Βασικοί ορισμοί ανεργίας και απασχόλησης.....	13
2.2 Μορφές ανεργίας.....	15
2.3 Αίτια ανεργίας.....	18
2.4 Η ανεργία στην Ευρώπη.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	25
3.1 Βασικοί οικονομικοί δείκτες.....	25
3.2 Περιφερειακές ανισότητες.....	30
3.3 Απασχόληση και ανεργία.....	40
3.4 Το μέλλον της απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.....	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	56
4.1 Μέθοδος της έρευνας.....	56
4.2 Δεδομένα.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	58
5.1 Περιγραφική στατιστική.....	58
5.2 Επαγωγική στατιστική.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	74
6.1 Σύνοψη και συμπεράσματα.....	74
6.2 Μελλοντικές επεκτάσεις.....	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

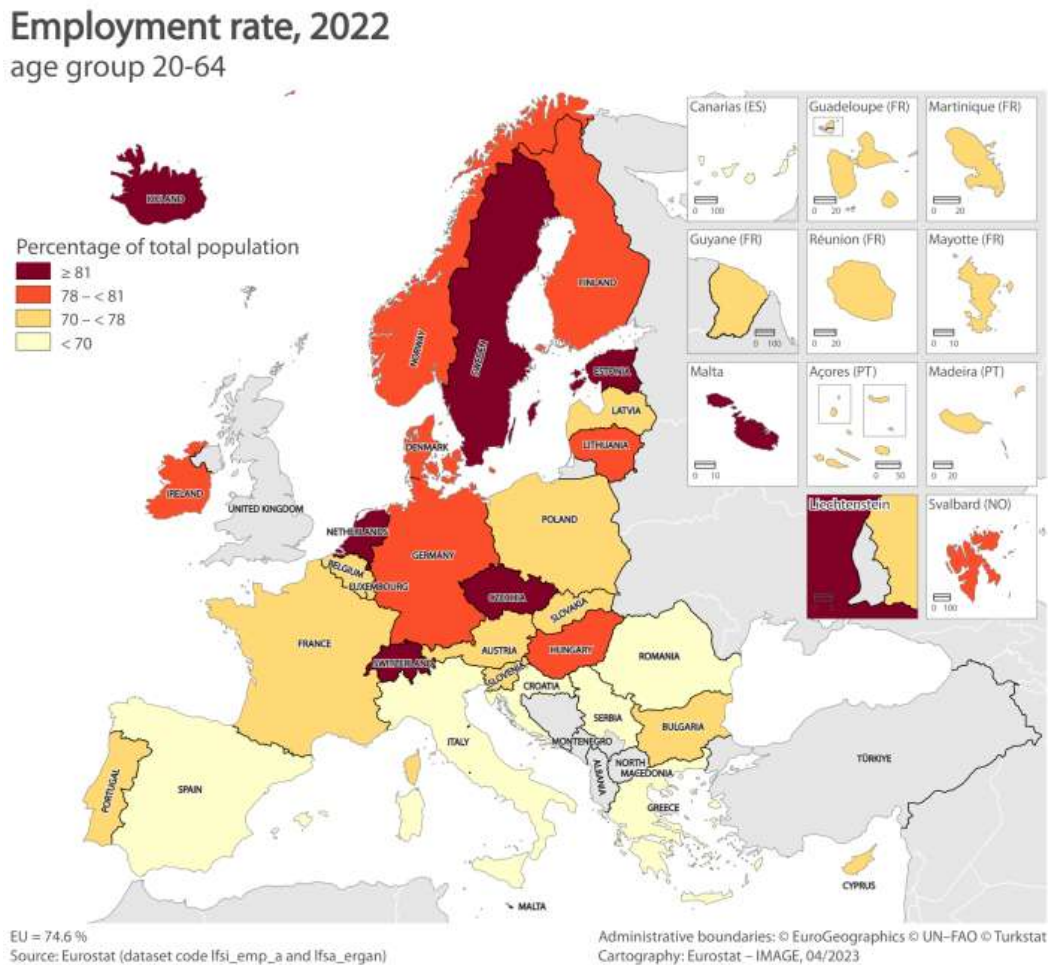
Εισαγωγή

Από τα τέλη του 20^{ου} αιώνα η Ευρώπη καθόρισε ένα σύνολο κοινών στόχων για την πολιτική απασχόλησης, για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Αυτό το σύνολο μέτρων αποτελούσε μέρος της αναπτυξιακής στρατηγικής Ευρώπη 2020 και εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού εξαμήνου, μιας διαδικασίας που προωθεί τον στενό συντονισμό των πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση είναι κοινές προτεραιότητες και στόχοι για τις πολιτικές απασχόλησης που προτείνονται από την Επιτροπή, συμφωνούνται από τις εθνικές κυβερνήσεις και εγκρίνονται από το Συμβούλιο της ΕΕ. Η κοινή έκθεση για την απασχόληση βασίστηκε στην αξιολόγηση της κατάστασης της απασχόλησης στην Ευρώπη, στην εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση, καθώς και στην αξιολόγηση του πίνακα αποτελεσμάτων των βασικών δεικτών απασχόλησης και κοινωνικού χαρακτήρα (EuropeanCommission, 2024).

Το 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εισήγαγαν από κοινού το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, με στόχο την προώθηση δίκαιων και αποτελεσματικών αγορών εργασίας και συστημάτων πρόνοιας σε όλη την Ευρώπη. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΕΕ έχει θέσει τρεις στόχους για το 2030, ένας εκ των οποίων είναι να επιτύχει ποσοστό απασχόλησης 78%. Το 2022, ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 20-64 ετών στην ΕΕ ανήλθε συνολικά σε 193.458.000, αντιπροσωπεύοντας το 74,6% του συνόλου των ατόμων στην αντίστοιχη ηλικιακή ομάδα. Σε

όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, 11 χώρες ανέφεραν ποσοστό απασχόλησης που ξεπερνούσε το 78 %, ενώ 11 χώρες έπεσαν στην περιοχή από 70% έως 78%, και οι υπόλοιπες πέντε χώρες είχαν ποσοστά απασχόλησης κάτω του 70%.

Σχήμα 1.1 Ποσοστό απασχόλησης, 2022

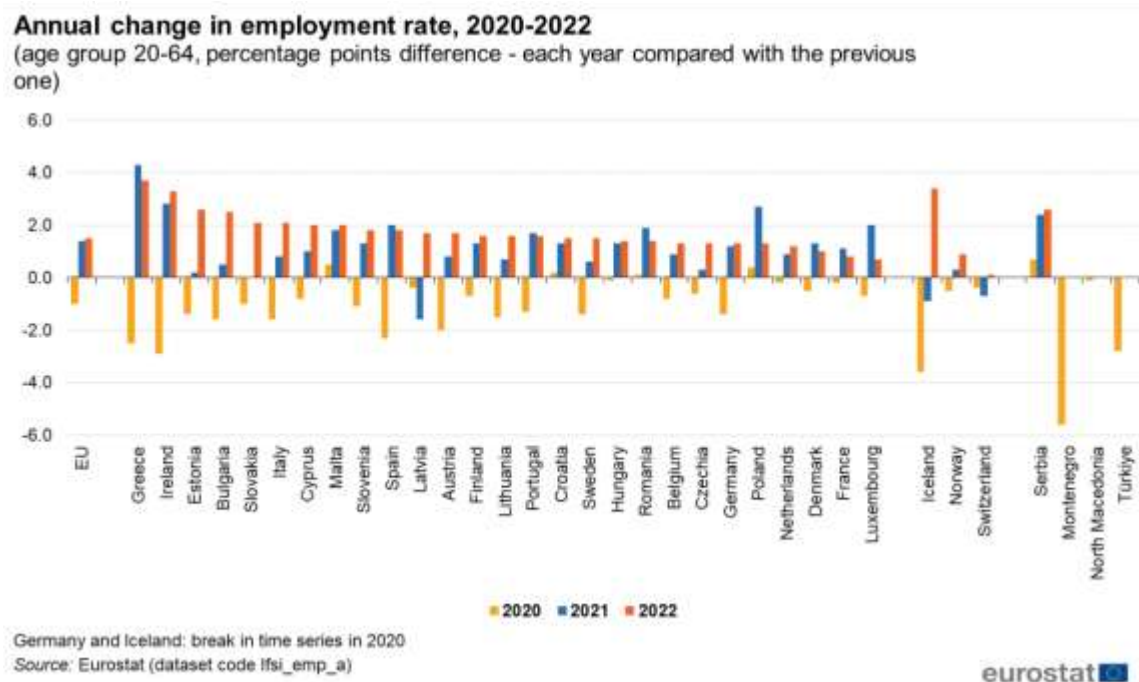

Πηγή: Eurostat, 2024α

Τα ποσοστά απασχόλησης σε πέντε κράτη μέλη της ΕΕ ξεπέρασαν το 81%: η Ολλανδία προηγείται με 82,9%, ακολουθούμενη από τη Σουηδία (82,2%), την Εσθονία (81,9%), την Τσεχία (81,3%) και τη Μάλτα (81,1%). Αντίθετα, η Κροατία (69,7%), η Ισπανία (69,5%), η Ρουμανία (68,5%), η Ελλάδα (66,3%) και η Ιταλία (64,8%) είχαν ποσοστά απασχόλησης κάτω του 70%. Το

Σχήμα 1.2 απεικονίζει την ετήσια μεταβολή των ποσοστών απασχόλησης από το 2020 έως το 2022. Το 2020, η πανδημία COVID-19 οδήγησε σε μείωση των εθνικών ποσοστών απασχόλησης για 23 από τα κράτη μέλη της ΕΕ, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Το 2021, υπήρξε βελτίωση, καθώς σε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. το ποσοστό απασχόλησης αυξήθηκε σε σύγκριση με το 2020. Η τάση αυτή συνεχίστηκε το 2022, με όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ να καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η Ελλάδα σημείωσε την υψηλότερη αύξηση μεταξύ 2021 και 2022 με άνοδο 3,7 ποσοστιαίων μονάδων, ακολουθούμενη από την Ιρλανδία με 3,3 ποσοστιαίες μονάδες, την Εσθονία με 2,6 ποσοστιαίες μονάδες και τη Βουλγαρία με 2,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Σχήμα 1.2 Ετήσια μεταβολή του ποσοστού απασχόλησης, 2020-2022

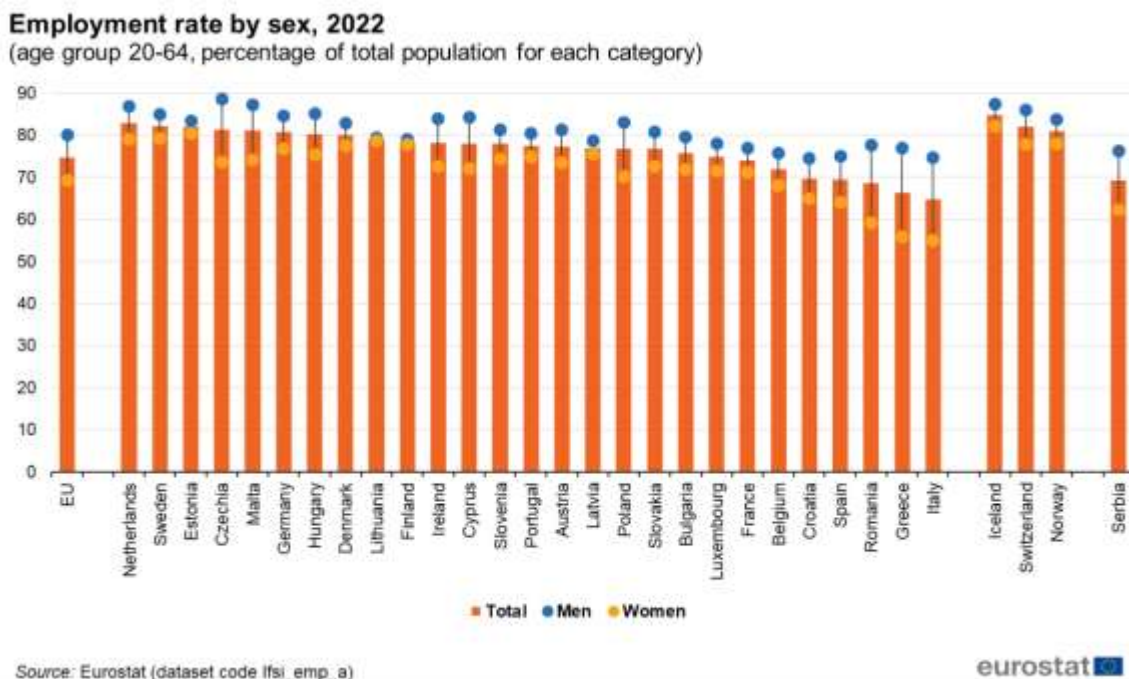

Πηγή: Eurostat, 2024α

Ως μέρος της δέσμευσής του για την προώθηση της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς, το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων έχει θέσει ως στόχο τη μείωση του χάσματος στην απασχόληση μεταξύ των φύλων. Το 2022, το ποσοστό απασχόλησης για άτομα ηλικίας 20-64 ετών στην ΕΕ ήταν 74,6%. Ωστόσο, υπάρχει ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ των ποσοστών απασχόλησης ανδρών και γυναικών. Ενώ το ποσοστό απασχόλησης των

ανδρών στην ΕΕ ήταν 80,0 %, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στην ΕΕ ήταν 69,3%, με αποτέλεσμα ένα χάσμα απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων 10,7 ποσοστιαίων μονάδων. οι μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ των φύλων στην απασχόληση καταγράφονται στις εξής χώρες: την Ισπανία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Πολωνία, τη Μάλτα, την Τσεχία, τη Ρουμανία, την Ιταλία και την Ελλάδα. Το μεγαλύτερο χάσμα απασχόλησης μεταξύ των φύλων παρατηρήθηκε στην Ιταλία και την Ελλάδα, όπου λίγο περισσότερο από το ήμισυ του γυναικείου πληθυσμού απασχολούνταν (55,0 % και 55,9 %, αντίστοιχα), σε σύγκριση με περίπου τα τρία τέταρτα του ανδρικού πληθυσμού (74,7 % και 76,9 %, αντίστοιχα).

Σχήμα 1.3 Ποσοστό απασχόλησης ανά φύλο, 2022

Πηγή: Eurostat, 2024α

Παρατηρείται, επομένως, πως στην Ελλάδα το ποσοστό απασχόλησης βρίσκεται κάτω από τον ευρωπαϊκό στόχο. Επίσης η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα χωρών με σημαντικό χάσμα στην απασχόληση μεταξύ των δύο φύλων. Ένα ακόμη σημαντικό χαρακτηριστικό της Ελλάδας είναι η ύπαρξη περιφερειακών ανισοτήτων. Η Ελλάδα είναι μια χώρα με μεγάλες περιφερειακές ανισότητες, για διάφορους λόγους, όπως ιστορικούς, γεωμορφολογικούς και οικονομικούς (Caraveli&Tsionas, 2012; Artelaris&Kandyliis, 2014). Η μελέτη των περιφερειακών ανισοτήτων

μπορεί να βοηθήσει στη συλλογή πληροφοριών που επιτρέπουν την εφαρμογή βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δράσεων για τη μείωση αυτού του προβλήματος (Kutscheraueratal., 2010), ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή όλων των περιοχών.

1.1 Αντικείμενο της διπλωματικής

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξεταστεί η ανεργία και η απασχόληση στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών. Η ανάλυση αυτή θα επιτρέψει τον προσδιορισμό συγκεκριμένων χαρακτηριστικών αυτών των δύο περιοχών και συνεπακόλουθα την κατάθεση προτάσεων πρακτικής εφαρμογής.

1.2 Οργάνωση του τόμου

Το δεύτερο κεφάλαιο αυτής της εργασίας αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο, καθώς εξετάζει τις έννοιες της ανεργίας και της απασχόλησης. Συγκεκριμένα, αρχικά προσδιορίζονται εννοιολογικά αυτές οι έννοιες και στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι μορφές και τα αίτια της ανεργίας. Τέλος, παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία που αφορούν την ανεργία στην Ευρώπη.

Το τρίτο κεφάλαιο πραγματεύεται την ανεργία και την απασχόληση συγκεκριμένα στις περιοχές που αποτελούν το αντικείμενο μελέτης αυτής της εργασίας, δηλαδή την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και την Π.Ε. Σερρών. Αρχικά παρουσιάζονται βασικοί οικονομικοί δείκτες αυτών των περιοχών, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι περιφερειακές ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδας. Ακολουθεί η ανάλυση για τους βασικούς δείκτες αυτής της εργασίας, ήτοι την ανεργία και την απασχόληση σε αυτές τις περιοχές. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με κάποιες επισημάνσεις σχετικά με το μέλλον της απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Το τέταρτο κεφάλαιο αποτελεί το πρώτο του δευτέρου μέρους αυτής της εργασίας, δηλαδή του εμπειρικού. Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται η μέθοδος ανάλυσης που ακολουθήθηκε, που είναι η ανάλυση δευτερογενών δεδομένων, και γίνεται αναφορά στο σύνολο των δεδομένων.

Το πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης που διεξήχθη. Αποτελείται από δύο ενότητες, την περιγραφική και την επαγωγική στατιστική. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την ανεργία και την απασχόληση για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και την Π.Ε. Σερρών για την περίοδο 2012-2022, ενώ στη δεύτερη διεξάγονται συσχετίσεις και παλινδρομήσεις μεταξύ των υπό εξέταση μεταβλητών, ενώ παρουσιάζονται και οι χρονοσειρές αυτών.

Το έκτο και τελευταίο κεφάλαιο αυτής της εργασίας συνοψίζει τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας και στη βάση αυτών καταθέτει προτάσεις πρακτικής εφαρμογής. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την κατάθεση προτάσεων για περαιτέρω έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ανεργία και απασχόληση

2.1 Βασικοί ορισμοί ανεργίας και απασχόλησης

Σύμφωνα με το CorporateFinanceInstitute (n.d.) η ανεργία είναι ένας όρος που αναφέρεται σε άτομα που είναι απασχολήσιμα και αναζητούν ενεργά εργασία αλλά δεν μπορούν να βρουν μία θέση εργασίας. Σε αυτήν την ομάδα περιλαμβάνονται εκείνα τα άτομα στο εργατικό δυναμικό που εργάζονται αλλά δεν έχουν κατάλληλη δουλειά.

Σύμφωνα με τον ορισμό του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO), άνεργοι είναι εκείνοι που δεν εργάστηκαν για τουλάχιστον μία ώρα την εβδομάδα αναφοράς της έρευνας, αλλά που είναι επί του παρόντος διαθέσιμοι για εργασία και έχουν λάβει συγκεκριμένα μέτρα για να αναζητήσουν εργασία στην τέσσερις εβδομάδες συμπεριλαμβανομένης της εβδομάδας αναφοράς της έρευνας. Συνεπώς, σύμφωνα με τον ILO, άνεργος είναι ένα άτομο ηλικίας 15 ετών και άνω που πληροί ταυτόχρονα τρεις προϋποθέσεις: α) να είναι άνεργος για μια δεδομένη εβδομάδα, β) να είναι διαθέσιμος για εργασία εντός δύο εβδομάδων, γ) να έχει αναζητήσει ενεργά δουλειά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες ή να έχει βρει μια που ξεκινάει σε λιγότερο από τρεις μήνες (OECD, 2019).

Όπως σημειώνουν και οι Byrne και Strobl (2001), η συνθήκη «χωρίς εργασία» χρησιμεύει για τη διάκριση μεταξύ των εργαζομένων και των ανέργων, και επομένως εγγυάται ότι πρόκειται για αμοιβαία αποκλειστικές κατηγορίες του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, ενώ τα δύο τελευταία κριτήρια διαχωρίζουν τους μη μισθωτούς σε άνεργους και εκτός εργατικού δυναμικού. Ο σκοπός της διαθεσιμότητας είναι να αποκλείσει εκείνα τα άτομα που αναζητούν εργασία για να ξεκινήσουν αργότερα, και επομένως αποτελεί τεστ της τρέχουσας ετοιμότητας. Τέλος, η πρόθεση του κριτηρίου αναζήτησης εργασίας είναι να διασφαλίσει ότι ένα άτομο θα έχει λάβει ορισμένα «ενεργά» βήματα για να χαρακτηριστεί ως άνεργο.

Με βάση τον ορισμό των Ηνωμένων Εθνών ως άνεργοι ορίζονται όλοι όσοι βρίσκονται σε ηλικία εργασίας (συνήθως ηλικίας 15 ετών και άνω) που δεν εργάζονταν και δεν πραγματοποίησαν δραστηριότητες αναζήτησης εργασίας κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης πρόσφατης περιόδου και ήταν επί του παρόντος διαθέσιμοι να αναλάβουν μία θέση εργασίας. Σε επίπεδο μεθοδολογίας, ο όρος «μη εργαζόμενος» αξιολογείται σε σχέση με τη σύντομη περίοδο αναφοράς για τη μέτρηση της απασχόλησης. Η «αναζήτηση εργασίας» αναφέρεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που πραγματοποιείται, κατά τη διάρκεια μιας καθορισμένης πρόσφατης περιόδου που περιλαμβάνει τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες ή έναν μήνα, με σκοπό την εύρεση εργασίας ή τη σύσταση επιχείρησης. Το σημείο κατά το οποίο αρχίζει να υπάρχει η επιχείρηση θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων αναζήτησης που στοχεύουν στη σύσταση μιας επιχείρησης και της ίδιας της εργασιακής δραστηριότητας. Ο όρος "επί του παρόντος διαθέσιμος" χρησιμεύει ως κριτήριο ετοιμότητας που αξιολογείται σε σχέση με μια σύντομη περίοδο αναφοράς που περιλαμβάνει αυτή που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της απασχόλησης (ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες, η περίοδος αναφοράς μπορεί να παραταθεί για να συμπεριλάβει σύντομη μεταγενέστερη περίοδο που δεν υπερβαίνει τις δύο εβδομάδες συνολικά, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται επαρκής κάλυψη των καταστάσεων ανεργίας μεταξύ των διαφόρων πληθυσμιακών ομάδων) (UnitedNations, 2023).

Η ανεργία συνήθως μετράται με το ποσοστό ανεργίας, το οποίο διαιρεί τον αριθμό των ανέργων με τον συνολικό αριθμό των ατόμων στο εργατικό δυναμικό και χρησιμεύει ως ένας από τους δείκτες της οικονομικής κατάστασης μιας χώρας (CorporateFinanceInstitute, n.d.). Πιο αναλυτικά ακόμα, σύμφωνα με τον OECD (2019) το ποσοστό ανεργίας είναι η αναλογία των

ατόμων που δεν εργάζονται, που αναζητούν ενεργά και είναι διαθέσιμα για να λάβουν εργασία προς τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας είτε εργαζομένων είτε ανέργων (ηλικίας 15 έως 64 ετών).

Ωστόσο, θα πρέπει να γίνουν και ορισμένες επισημάνσεις που αφορούν την έννοια της ανεργίας. Σύμφωνα με το CorporateFinanceInstitute (n.d.) η ανεργία περιλαμβάνει άτομα που περιμένουν να επιστρέψουν στη δουλειά μετά την απόλυσή τους, αλλά δεν περιλαμβάνει άτομα που σταμάτησαν να αναζητούν εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες για διάφορους λόγους, όπως η επιδίωξη περαιτέρω εκπαίδευσής τους και προσωπικά ζητήματα, καθώς και άτομα που δεν αναζητούν ενεργά δουλειά αλλά θέλουν να εργαστούν. Επιπλέον, άτομα που δεν έχουν αναζητήσει δουλειά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες, αλλά αναζητούν ενεργά μια δουλειά τους τελευταίους 12 μήνες, κατατάσσονται σε μια κατηγορία που ονομάζεται «οριακά προσκολλημένοι στο εργατικό δυναμικό». Σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνεται μια άλλη που ονομάζεται «αποθαρρυσμένοι εργαζόμενοι», η οποία αναφέρεται σε άτομα που έχουν εγκαταλείψει την αναζήτηση εργασίας. Επίσης, βάσει του ορισμού του ILO, άτομα που δεν μπορούν να εργαστούν λόγω σωματικής αναπηρίας ή που δεν αναζητούν ενεργά δουλειά επειδή έχουν ελάχιστες ελπίδες να βρουν εργασία δεν θεωρούνται άνεργοι (OECD, 2019).

Συνεπώς, για την πλήρη κατανόηση του όρου «ανεργία» είναι χρήσιμη η αντιπαράθεσή της με τον όρο «απασχόληση», η οποία αναφέρεται σε άτομα ηλικίας 16 ετών και άνω που εργάστηκαν πρόσφατα την περασμένη εβδομάδα, μισθοδοτούμενα ή αυτοαπασχολούμενα (CorporateFinanceInstitute, n.d.). Με βάση τον ορισμό των Ηνωμένων Εθνών ως εργαζόμενοι ορίζονται όλα τα άτομα σε ηλικία εργασίας (συνήθως ηλικίας 15 ετών και άνω) τα οποία, κατά τη διάρκεια μιας σύντομης περιόδου αναφοράς, όπως μία εβδομάδα ή μία ημέρα, ασχολήθηκαν με οποιαδήποτε δραστηριότητα παραγωγής αγαθών ή παροχής υπηρεσιών έναντι αμοιβής ή κέρδους (United Nations, 2023).

2.2 Μορφές ανεργίας

α) Ανεργία ελλειμματικής ζήτησης

Η ανεργία ελλειμματικής ζήτησης είναι η μεγαλύτερη αιτία ανεργίας που συνήθως συμβαίνει κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης. Όταν οι εταιρείες αντιμετωπίζουν μείωση της ζήτησης για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους, ανταποκρίνονται μειώνοντας την παραγωγή τους, καθιστώντας απαραίτητη τη μείωση του εργατικού δυναμικού τους εντός του οργανισμού (CorporateFinanceInstitute, n.d.).

β) Ανεργία τριβής

Η ανεργία τριβής αναφέρεται σε εκείνους τους εργαζόμενους που βρίσκονται μεταξύ διαφορετικών θέσεων εργασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα άτομα δεν είναι ικανοποιημένα με τις θέσεις εργασίας για διάφορους λόγους, δηλαδή καθήκοντα εργασίας, μεθόδους, διαδικασίες, τεχνικές, αμοιβές, παροχές, συνθήκες περιβάλλοντος εργασίας και ούτω καθεξής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, εγκαταλείπουν τη δουλειά τους και κάνουν προσπάθειες να αναζητήσουν δουλειά αλλού. Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου, παραμένουν άνεργοι, κάτι το οποίο ονομάζεται ανεργία τριβής. Δεν θεωρείται ως αρνητική, καθώς αναφέρεται σε εργαζόμενους που προσπαθούν να βρουν μια θέση εργασίας που είναι η πιο κατάλληλη για τις δεξιότητές τους (Irmén, 2009; Levernier&Yang, 2011; Karur, 2022; CorporateFinanceInstitute, n.d.).

γ) Διαρθρωτική ανεργία

Η διαρθρωτική ανεργία συμβαίνει όταν το σύνολο των δεξιοτήτων ενός εργαζομένου δεν αντιστοιχεί στις δεξιότητες που απαιτούνται από τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας ή εναλλακτικά όταν οι εργαζόμενοι είναι διαθέσιμοι αλλά δεν μπορούν να προσεγγίσουν στη γεωγραφική θέση των θέσεων εργασίας. Ένα παράδειγμα είναι μια εργασία διδασκαλίας που απαιτεί μετεγκατάσταση στην Κίνα, αλλά ο εργαζόμενος δεν μπορεί να εξασφαλίσει βίζα εργασίας λόγω ορισμένων περιορισμών έκδοσης βίζας. Μπορεί επίσης να συμβεί όταν υπάρχει μια τεχνολογική αλλαγή στον οργανισμό, όπως η αυτοματοποίηση ροής εργασιών που εκτοπίζει την ανάγκη για ανθρώπινη εργασία (Diamond, 2013; Karur, 2022; CorporateFinanceInstitute, n.d.). Να σημειωθεί πως ορισμένοι μελετητές την ανεργία που προκαλείται από την τεχνολογία την κατατάσσουν στην κατηγορία της τεχνολογικής ανεργίας (Karur, 2022).

δ) Κυκλική Ανεργία

Η κυκλική ανεργία λαμβάνει χώρα λόγω του επιχειρηματικού κύκλου. Η ανεργία εμφανίζεται σε περιόδους ύφεσης και μειώνεται με την οικονομική ανάπτυξη. Είναι ένα φαινόμενο που συναντάται κυρίως στις καπιταλιστικές οικονομίες. Η οικονομική ανάπτυξη θα συνεισφέρει σημαντικά στη δημιουργία διαφορετικών τύπων ευκαιριών απασχόλησης. Οι διάφοροι τύποι οργανισμών θέτουν σε λειτουργία τα μέτρα και τις στρατηγικές που θα είχαν σημαντική συμβολή στη στρατολόγηση και την επιλογή ατόμων. Από την άλλη πλευρά, λόγω της πτώσης της οικονομικής ανάπτυξης, τα άτομα δεν μπορούν να αποκτήσουν ευκαιρίες απασχόλησης. Κατά συνέπεια, τα άτομα δεν αποκτούν τις ευκαιρίες που θα τους επέτρεπαν να αξιοποιήσουν τα εκπαιδευτικά τους προσόντα, τις δεξιότητες και τις δυνατότητές τους. Ως εκ τούτου, γίνεται κατανοητό σε συνολική βάση ότι η κυκλική ανεργία πρέπει να εξαιρεθεί μέσω της διαμόρφωσης μέτρων και προσεγγίσεων που θα συνεισφέρουν σημαντικά στη δημιουργία διαφορετικών τύπων ευκαιριών απασχόλησης (Levernier&Yang, 2011; Diamond, 2013; Karur, 2022).

ε) Εθελούσια ανεργία

Η οικειοθελής ανεργία συμβαίνει όταν ένας εργαζόμενος αποφασίζει να εγκαταλείψει μια θέση εργασίας επειδή δεν είναι πλέον οικονομικά επιτακτική ανάγκη για τη διατηρήσει (Karur, 2022; CorporateFinanceInstitute, n.d.).

στ) Συγκαλυμμένη ανεργία

Η συγκαλυμμένη ανεργία είναι ένα φαινόμενο, όπου απασχολούνται περισσότερα άτομα από όσα πραγματικά χρειάζονται. Αυτό το είδος ανεργίας εντοπίζεται κυρίως στους αγροτικούς και μη οργανωμένους τομείς αναπτυσσόμενων χωρών όπως η Ινδία (Karur, 2022).

ζ) Εποχιακή ανεργία

Η εποχική ανεργία είναι το είδος της ανεργίας που εμφανίζεται κατά τη διάρκεια ορισμένων εποχών του έτους, δηλαδή τα άτομα παραμένουν άνεργα ορισμένες εποχές του χρόνου (Karur, 2022).

2.3 Αίτια ανεργίας

Η ανεργία προκαλείται από διάφορους λόγους που προέρχονται τόσο από την πλευρά της ζήτησης, ή από την πλευρά του εργοδότη, όσο και από την πλευρά της προσφοράς ή του εργαζομένου. Οι μειώσεις από την πλευρά της ζήτησης μπορεί να προκληθούν από τα υψηλά επιτόκια, την παγκόσμια ύφεση και την οικονομική κρίση, ενώ από την πλευρά της προσφοράς, η ανεργία τριβής και η διαρθρωτική ανεργία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο (CorporateFinanceInstitute, n.d.).

Ο Ahmad (2022) αναφέρεται σε διάφορους παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε ανεργία: ηλικία, εκπαίδευση, δεξιότητες, εισόδημα, φτώχεια, πολιτική αστάθεια, υπερπληθυσμός, εγκληματικότητα, έλλειψη δεξιοτήτων και εκπαίδευσης, αναλογίες αυτοκτονιών. Επίσης ο Nair (2020) επισημαίνει πως η φτώχεια, ο αναλφαριθμητισμός, η «μαύρη» εργασία και ο μεγάλος αριθμός πληθυσμού συνιστούν αίτια της ανεργίας. Σε παρόμοιο επίπεδο οι Ahmad και Khan (2016) τονίζουν πως η ανεργία σε μια συγκεκριμένη περίοδο εξαρτάται από ένα πλήθος οικονομικών, κοινωνικών και συγκεκριμένων με την περιοχή/χώρα διαφορετικών στοιχείων.

Οι Clark και Lepinteur (2019) χρησιμοποιούν το μοντέλο ευημερίας της πορείας ζωής που αναπτύχθηκε το 2014 από τους Layardetal. για τη διερεύνηση των αιτιών της ανεργίας στη βάση των εμπειριών των ατόμων. Αυτό το μοντέλο υποστηρίζει ότι η ικανοποίηση από την ενήλικη ζωή επηρεάζεται από άλλα αποτελέσματα ενηλίκων όπως το εισόδημα ή η απασχόληση. Υποθέτει επίσης ότι η ικανοποίηση από την ενήλικη ζωή προβλέπεται από τα χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας και το οικογενειακό υπόβαθρο, τόσο με άμεσες επιδράσεις όσο και με διαμεσολαβημένες επιπτώσεις μέσω των αποτελεσμάτων των ενηλίκων. Συνεπώς, η εμπειρία της ανεργίας στην πρώιμη ενήλικη ζωή επηρεάζει την ικανοποίηση από τη ζωή των ενηλίκων και, στη συνέχεια, συσχετίζεται με το οικογενειακό υπόβαθρο και τα χαρακτηριστικά της παιδικής ηλικίας.

Ο πληθωρισμός συνιστά μία ακόμα αιτία της ανεργίας. Μια συνεχής αύξηση των τιμών χωρίς ανάλογη αύξηση των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών, οδηγεί σε πτώση του πραγματικού εισοδήματος των ατόμων. Όταν υπάρχει αύξηση του πληθυσμού, η προσφορά

εργασίας είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση που έχει αρνητικό αντίκτυπο στους μισθούς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα περισσότεροι άνθρωποι να μένουν άνεργοι καθώς δεν είναι ικανοποιημένοι με τους τρέχοντες μισθούς που τους προσφέρονται (Nair, 2020). Η σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας εντάσσεται στη θεωρία του φυσικού ποσοστού ανεργίας των Friedman και Phelps, βάσει της οποίας ανά πάσα στιγμή μια εθνική οικονομία χαρακτηρίζεται από ένα «φυσικό ποσοστό» ανεργίας. Η επέκταση της συνολικής ζήτησης μπορεί να ωθήσει την ανεργία κάτω από αυτό το ποσοστό, αλλά μόνο εις βάρος της επιτάχυνσης του πληθωρισμού. Ομοίως, μια ανεπάρκεια της συνολικής ζήτησης μπορεί να ωθήσει την ανεργία πάνω από το φυσικό ποσοστό, αλλά αυτό θα οδηγήσει σε επιβράδυνση του πληθωρισμού. Δεδομένου οποιουδήποτε περιβάλλοντος πολιτικής που αποφεύγει τον εκρηκτικό πληθωρισμό ή τον αποπληθωρισμό, η οικονομία δεν μπορεί να παραμείνει επίμονα είτε πάνω είτε κάτω από το φυσικό ποσοστό ανεργίας, αν και μπορεί να κυμαίνεται γύρω από αυτό το επίπεδο. Από αυτή την υπόθεση προκύπτει ότι οι αλλαγές στην ανεργία πρέπει να χωριστούν σε δύο συνιστώσες: «κυκλικές» διακυμάνσεις γύρω από το φυσικό επιτόκιο, που μπορεί να αποδοθούν σε αλλαγές στη συνολική ζήτηση και «διαρθρωτικές» διακυμάνσεις στο ίδιο το φυσικό ποσοστό, που μπορεί να προκύψουν από αλλαγές στους θεσμούς της αγοράς εργασίας, δημογραφικές αλλαγές κ.λπ. (Krugman, 1994).

2.4 Η ανεργία στην Ευρώπη

Από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου έως το τέλος της δεκαετίας του 1960, η ανεργία στην Ευρώπη ήταν πολύ χαμηλή. Στη δεκαετία του 1970 άρχισε να αυξάνεται ως αποτέλεσμα των πετρελαϊκών κρίσεων και της επιβράδυνσης της ανάπτυξης της παραγωγικότητας. Την επόμενη δεκαετία συνέχισε να αυξάνεται, με τους λόγους να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων το φαινόμενο της συσσώρευσης κεφαλαίου, φθάνοντας σε υψηλά επίπεδα τη δεκαετία του 1990, με την Ευρώπη να προσανατολίζεται στον ρόλο των θεσμών της αγοράς εργασίας, την προστασία της απασχόλησης και την επιδότηση ανέργων (Blanchard, Bean&Münchau, 2006). Για την εξέλιξη της ανεργίας στην Ευρώπη κατά τις τρεις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τρία βασικά γεγονότα, σύμφωνα με τον Blanchard (2004):

α) Η υψηλή ανεργία δεν είναι ευρωπαϊκό χαρακτηριστικό. Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960, η ανεργία ήταν πολύ χαμηλή στην Ευρώπη και ο λόγος ήταν το «ευρωπαϊκό θαύμα της ανεργίας». Το θαύμα έλαβε τέλος τη δεκαετία του 1970, όταν η ανεργία αυξανόταν σταθερά. Συνέχισε να αυξάνεται τη δεκαετία του 1980 και φαινόταν να ανατρέπεται στα μέσα της δεκαετίας του 1990

β) Η εξέλιξη του μέσου ευρωπαϊκού ποσοστού ανεργίας χαρακτηρίζεται από μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών. Στις τέσσερις μεγάλες ηπειρωτικές χώρες - Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία και Ιταλία - το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται σταθερά την περίοδο 1970-2000. Σε ορισμένες μικρότερες χώρες, ιδίως την Ιρλανδία και την Ολλανδία, η ανεργία αυξήθηκε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980, αλλά παρουσίασε έκτοτε μία σταθερή μείωση ως το 2000. Σε ορισμένες άλλες χώρες, ιδίως στη Σουηδία και τη Δανία, η ανεργία παρέμεινε σταθερά χαμηλή την περίοδο 1970-2000, εκτός από μια περίοδο υψηλής κυκλικής ανεργίας στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

γ) Σε ένα δεδομένο ποσοστό ανεργίας, η διάρκεια της ατομικής ανεργίας είναι σημαντικά μεγαλύτερη, και εισρέουν και εξέρχονται από την ανεργία σημαντικά χαμηλότερα, στην Ευρώπη από ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες. σε ροές. Ως αποτέλεσμα, η διάρκεια είναι υψηλή. Στη Γερμανία και την Ιταλία, για παράδειγμα, περισσότεροι από τους μισούς άνεργους στις αρχές της δεκαετίας του 2000 ήταν άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο.

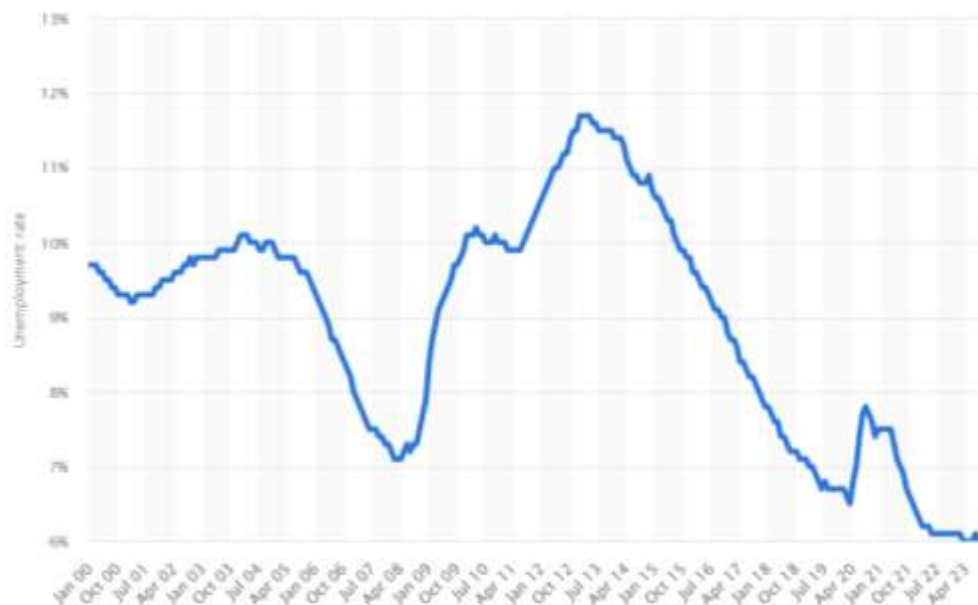
δ) Αν ληφθεί η μεταβολή του πληθωρισμού ως δείκτης του ποσοστού ανεργίας σε σχέση με το φυσικό ποσοστό, διαπιστώνεται ότι, εκτός από τις κυκλικές κινήσεις στις αρχές της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι ευρείες κινήσεις της ανεργίας αντανακλούν για την περίοδο 1970-2000 τις κινήσεις του φυσικού ποσοστού ανεργίας.

Η ανεργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έφτασε στο χαμηλότερο σημείο της τον 21ο αιώνα το 2023. Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού εκτός εργασίας ήταν μόλις 6% τον Αύγουστο, τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του συγκεκριμένου έτους, μια σημαντική μείωση από το ανώτατο όριο 7,8% το καλοκαίρι του 2020. Ενώ η ανάκαμψη των θέσεων εργασίας ήταν ισχυρή μετά την πανδημία Covid-19 στην ΕΕ, ο αριθμός αυτός εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερος από το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό στις Ηνωμένες Πολιτείες, το οποίο έφτασε το 3,5% το 2023. Ωστόσο, αυτή η πρόσφατη πτώση είναι μια θετική εξέλιξη για τις χώρες της ΕΕ, πολλές από τις

οποίες αντιμετωπίζουν εδώ και καιρό από χρόνια προβλήματα ανεργίας. Σε ορισμένες περιφερειακές αγορές εργασίας στην ΕΕ, το ζήτημα είναι πλέον λιγότερο για τους ανθρώπους που δεν μπορούν να βρουν εργασία, αλλά για τους εργοδότες που δεν μπορούν να βρουν εργαζομένους, γεγονός που οδηγεί σε ελλείψεις εργατικού δυναμικού (Statista, 2024).

Αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ έχουν εδώ και καιρό υψηλά ποσοστά ανεργίας, με τον μεγάλο αριθμό ατόμων σε μακροχρόνια ανεργία να είναι ιδιαίτερα ανησυχητικός. Η Ιταλία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία είχαν όλες διψήφια ποσοστά ανεργίας για σημαντικό χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000-2023. Ενώ αυτές οι χώρες αντιμετωπίζουν εδώ και καιρό αυτά τα ζητήματα λόγω της παρακμής των βιομηχανιών τους και της πάλης του ανταγωνισμού σε μια απελευθερωμένη, παγκοσμιοποιημένη οικονομία, τα ποσοστά ανεργίας τους έφτασαν στα υψηλότερα επίπεδα μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση, τη μεγάλη ύφεση και την κρίση της Ευρωζώνης. Αυτές οι αλληλένδετες κρίσεις οδήγησαν σε μια περίοδο παρατεταμένης στασιμότητας στις οικονομίες τους, με την ανεργία να φτάνει το 25% στην Ελλάδα, την οικονομία που έχει πληγεί περισσότερο (Statista, 2024).

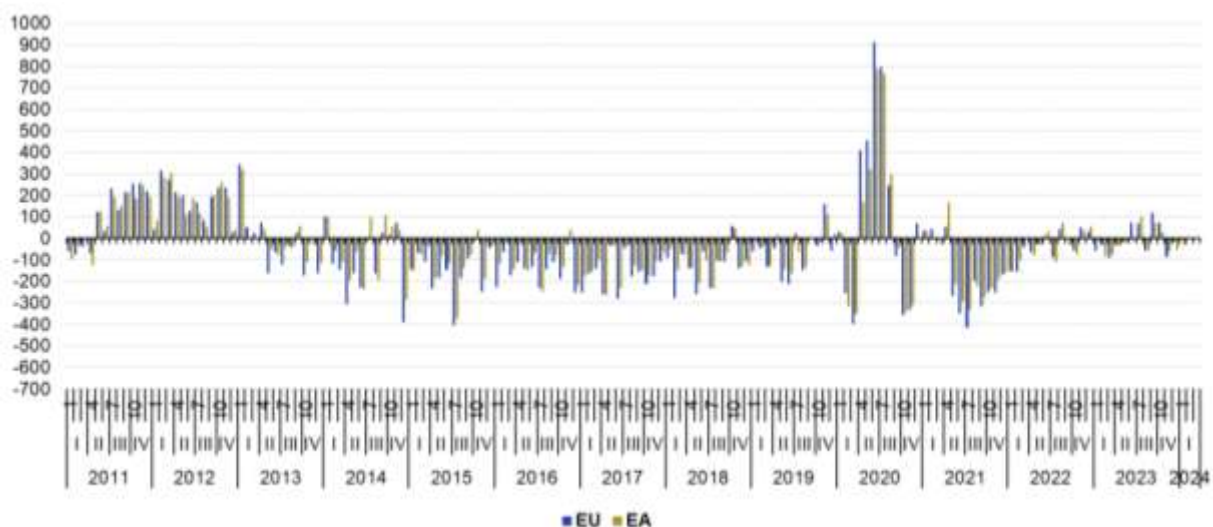
Γράφημα 2.1 Ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ-27, Ιανουάριος 2000-Οκτώβριος 2023

Πηγή: Statista, 2024

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Eurostat, 13,144 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ, εκ των οποίων 11,009 εκατομμύρια στη ζώνη του Ευρώ (ΕΑ), ήταν άνεργα τον Ιανουάριο του 2024. Σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023, η ανεργία μειώθηκε κατά 7.000 στην ΕΕ και κατά 34.000 στη ζώνη του Ευρώ. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2023, η ανεργία μειώθηκε κατά 10.000 στην ΕΕ και κατά 232.000 στη ζώνη του Ευρώ. Τον Ιανουάριο του 2024, το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας στη ζώνη του ευρώ ήταν 6,4%, από 6,5% τον Δεκέμβριο του 2023 και από 6,6% τον Ιανουάριο του 2023. Το ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ ήταν 6,0% τον Ιανουάριο του 2024, σταθερό σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023 και κάτω από 6,1% τον Ιανουάριο 2023.

Γράφημα 2.2 Μεταβολή στον αριθμό των ανέργων στην ΕΕ και στην ΕΑ, Ιανουάριος 2011 - Ιανουάριος 2024

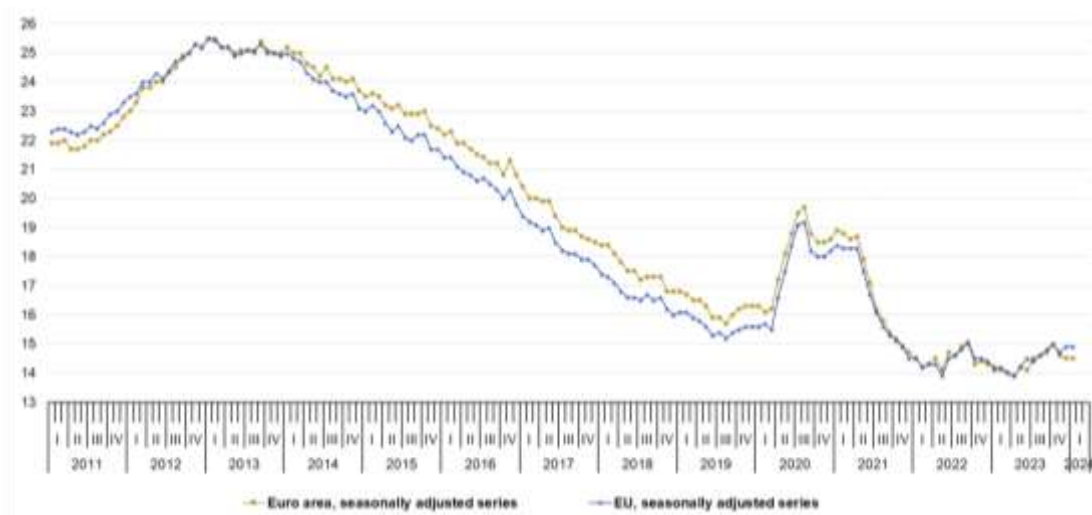
*Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, σε χιλιάδες, εποχική προσαρμογή

Πηγή: Eurostat, 2024

Όσον αφορά στην ανεργία ανά φύλο, τον Ιανουάριο του 2024, το ποσοστό ανεργίας για τις γυναίκες ήταν 6,3% και το ποσοστό ανεργίας για τους άνδρες ήταν 5,7% στην ΕΕ, και τα δύο ήταν σταθερά σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Στη ζώνη του Ευρώ, το ποσοστό ανεργίας για τις γυναίκες ήταν 6,8% και το ποσοστό ανεργίας για τους άνδρες ήταν 6,1%, αμφότερα σταθερά σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023 (Eurostat, 2024).

Αναφορικά με τη νεανική ανεργία, τον Ιανουάριο του 2024, 2,898 εκατομμύρια νέοι (κάτω των 25 ετών) ήταν άνεργοι στην ΕΕ, εκ των οποίων τα 2,315 εκατομμύρια ήταν στη ζώνη του Ευρώ (ΕΑ). Τον Ιανουάριο του 2024, το ποσοστό ανεργίας των νέων ήταν 14,9% στην ΕΕ και 14,5% στη ζώνη του Ευρώ, αμφότερα σταθερά σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023, η ανεργία των νέων μειώθηκε κατά 4.000 τόσο στην ΕΕ όσο και στη ζώνη του ευρώ. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2023, η ανεργία των νέων αυξήθηκε κατά 168.000 στην ΕΕ και κατά 66.000 στη ζώνη του ευρώ.

Γράφημα 2.3 Ποσοστά ανεργίας νέων σε ΕΕ και ΕΑ, Ιανουάριος 2011 - Ιανουάριος 2024

*Σε ποσοστό, εποχική προσαρμογή

Πηγή: Eurostat, 2024

Με ειδική αναφορά στον 21ο αιώνα και την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, ο Komlos (2023) εξετάζει την ανεργία τονίζοντας την ύπαρξη μιας διπλής οικονομίας στην οποία ένα σημαντικό μέρος της κοινωνίας έμεινε πολύ πίσω επειδή δεν είχε τις δεξιότητες, την εκπαίδευση και τα δίκτυα υποστήριξης για να επωφεληθεί από τις νέες οικονομικές δομές. Η φορολογική πολιτική και η συνακόλουθη αύξηση της ανισότητας παίζουν επίσης ρόλο στη δημιουργία και διατήρηση αυτού του διττού χαρακτήρα της οικονομίας. Έτσι, οι εργαζόμενοι με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο αποκλείονται ως επί το πλείστον από τον αναπτυσσόμενο τομέα της οικονομίας λόγω έλλειψης δεξιοτήτων. Επιπλέον, μια οικονομία υψηλής πίεσης έχει μικρή κοινωνική προστασία που καθιστά μια ύφεση πιο απειλητική για την ευημερία του

πληθυσμού. Αντί να εστιάζουν στην ποιότητα ζωής, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν επικεντρωθεί στη μεγιστοποίηση της παραγωγής, παραβλέποντας τις πολλές αρνητικές εξωτερικές επιδράσεις που δημιουργούνται στη διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην ψυχική και σωματική υγεία του πληθυσμού.

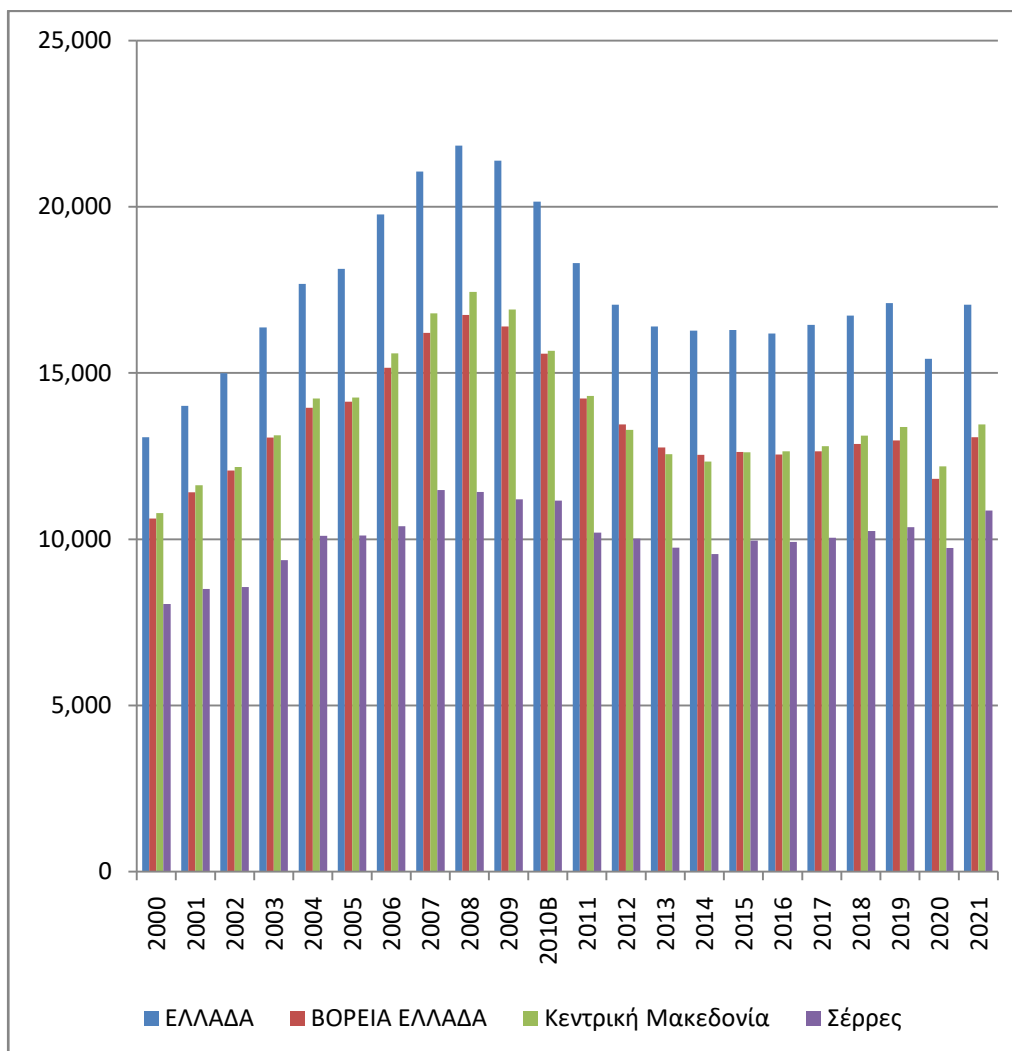
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Απασχόληση και ανεργία στην ΠΕ Σερρών και Κεντρικής Μακεδονίας

3.1 Βασικοί οικονομικοί δείκτες

Σύμφωνα με τον Γκιάλη (2022, σ. 7), «παρά την ευμεγέθη αγορά εργασίας της και τη σημασία του αστικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, η Κεντρική Μακεδονία δεν κατατάσσεται ανάμεσα στις ελληνικές περιφέρειες με υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Αντιθέτως, βρίσκεται περίπου στο 80% του εθνικού ΑΕΠ και στο 50% του μέσου περιφερειακού ΑΕΠ της ΕΕ το 2019». Η Κεντρική Μακεδονία, κατέγραψε το 6ο χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας το 2009, με 16.913 ευρώ ανά κάτοικο, με μειωμένη τάση την περίοδο 2009-2013. Ωστόσο, παρατηρείται πως στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, για τα περισσότερα έτη την περίοδο 2000-2021 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Βόρειας Ελλάδας. Συνολικά, τόσο στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όσο και στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών η τάση που ακολουθείται είναι η ίδια με την τάση της Βόρειας Ελλάδας και του συνόλου της χώρας.

Γράφημα 3.1 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, 2000-2021

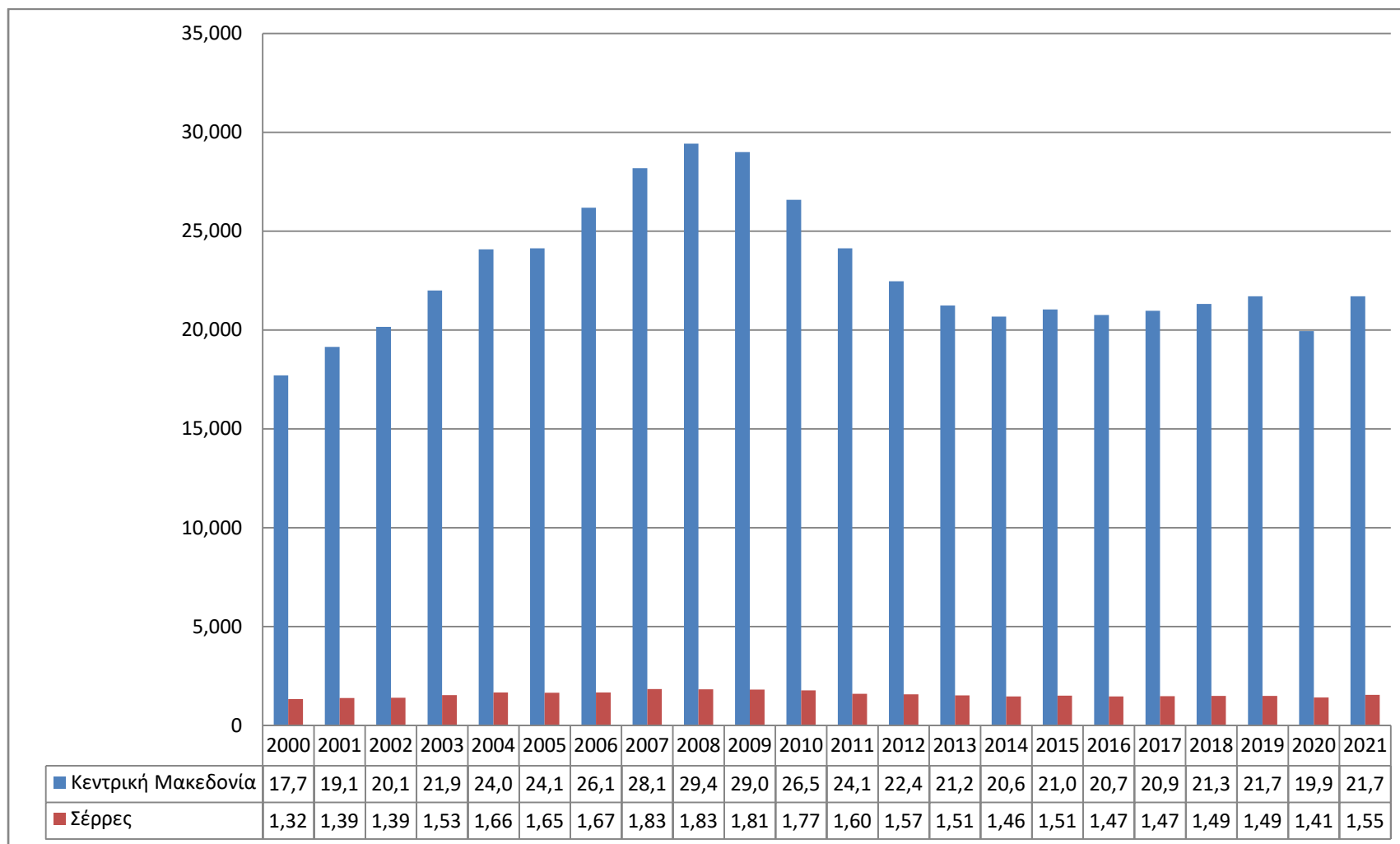

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2024 (Ιδία επεξεργασία)

Η συνολική προστιθέμενη αξία¹ από την Περιφερειακή Ενότητα Σερρών παρουσιάζει μία αύξηση έως το 2008 και έκτοτε βαίνει μειούμενη έως το 2014. Από το 2014 έως το 2021 παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις, όπως παρατηρείται και από το πιο κάτω γράφημα. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και η προστιθέμενη αξία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

¹ Αναφέρεται στην αξία των πωλήσεων των παραγόμενων αγαθών μείον την αξία των ενδιάμεσων αγαθών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγική διαδικασία.

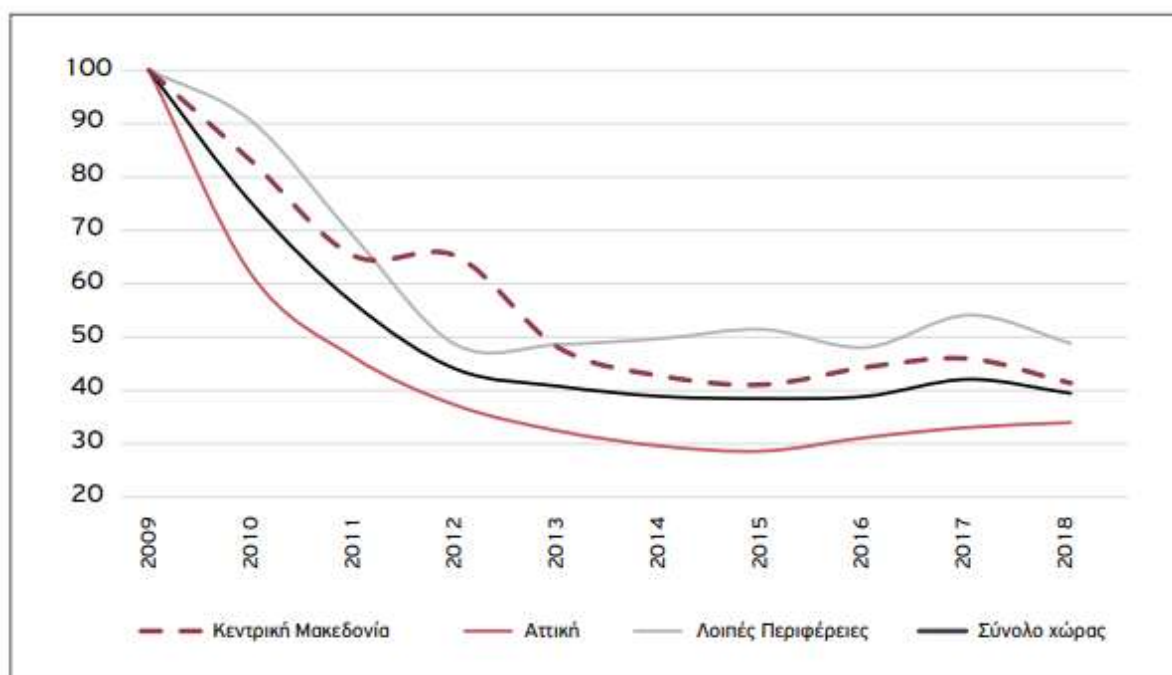
Γράφημα 3.2 Συνολική προστιθέμενη αξία Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και Π.Ε. Σερρών, 2000-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2024 (Ιδία επεξεργασία)

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου² στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έως το 2007 ήταν υψηλότερες από ότι την περίοδο 2008-2021. Συγκεκριμένα, υψηλότερο επίπεδο για την περίοδο 2000-2021 καταγράφεται στα έτη 2004, 2006 και 2007. Για την περίοδο 2008-2021 παρουσιάζεται μία αύξηση μόλις το 2021, έτος ανάκαμψης από την πανδημία Covid-19 για το σύνολο της ελληνικής οικονομίας, χωρίς ωστόσο αυτή η αύξηση να είναι πολύ μεγάλη και να ανακάμπτει στα επίπεδα πριν από την κρίση του 2008. Όπως σημειώνει και ο Γκιάλης (2022, σ. 24), «η εξέλιξη των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου είναι άμεσα συνυφασμένη με τον αριθμό των επιχειρήσεων σε μια οικονομία. Ενώ οι περισσότερες περιφέρειες κατέγραψαν μείωση του πληθυσμού των επιχειρήσεων το 2018 σε σχέση με το 2014, είναι αξιοσημείωτο πως οι δύο μητροπολιτικές περιφέρειες, Αττική και Κεντρική Μακεδονία, παρουσίασαν τη μεγαλύτερη μείωση».

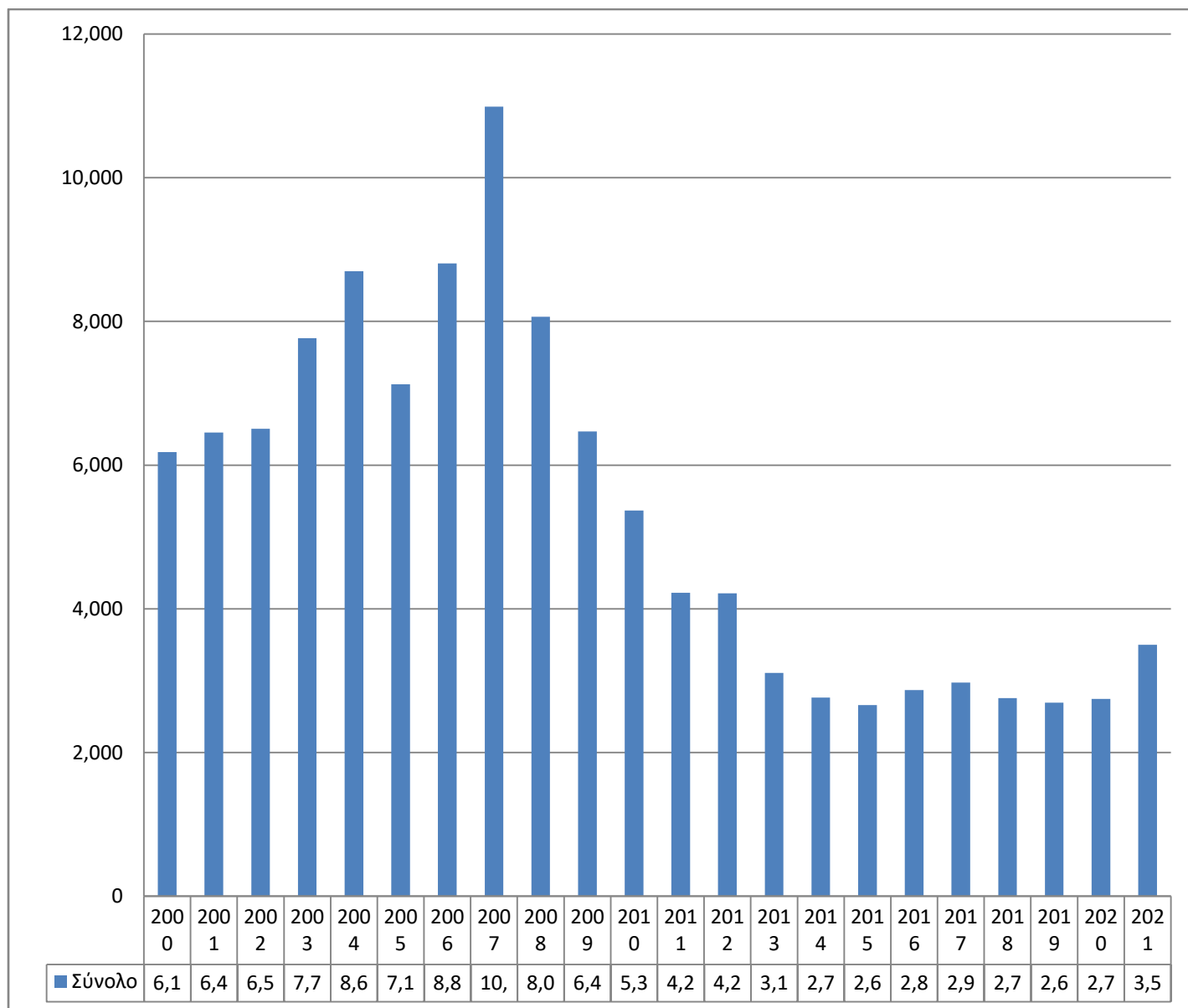
Γράφημα 3.3 Εξέλιξη των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, 2009-2018

²«Συνίσταται στην απόκτηση πάγιων στοιχείων ενεργητικού από παραγωγούς κατοίκους, μείον τις πωλήσεις πάγιων στοιχείων ενεργητικού κατά τη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου, συν ορισμένες προσθήκες στην αξία των μη παραχθέντων περιουσιακών στοιχείων που πραγματοποιούνται από την παραγωγική δραστηριότητα παραγωγών ή θεσμικών μονάδων» (<https://data.europa.eu/data/datasets/haf2erayq39z2gvsp24g?locale=el>).

Πηγή: Γκιάλης, 2022, σ. 24

Γράφημα 3.4 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2000-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2024 (Ιδία επεξεργασία)

3.2 Περιφερειακές ανισότητες

Παρ' όλο που υπάρχει ευρεία θετική οικονομική βελτίωση μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο σε σχεδόν παγκόσμιο επίπεδο, οι περιφερειακές ανισότητες μεταξύ και εντός των χωρών εξακολουθούν να αποτελούν ζήτημα μείζονος σημασίας (Rodriguez-Posa&Gill, 2004). Στην πραγματικότητα, οι περιφερειακές ανισότητες εντός των χωρών είναι ένα θέμα πρωταρχικής ανησυχίας για την ανταγωνιστικότητα και την ευημερία μιας χώρας (Spiezia, 2003; Vrtěnováetal., 2009), δεδομένου ότι αποτελούν εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την κοινωνική συνοχή (Spiezia, 2003; Vrtěnováetal., 2009), ενώ παράλληλα υποδηλώνουν συγκέντρωση εργατικού δυναμικού και υψηλή παραγωγικότητα σε συγκεκριμένες περιφερειακές περιοχές (Spiezia, 2003), όπως οι μητροπολιτικές περιοχές (Artelaris&Kandyliis, 2014; Caraveli&Tsonas, 2012).

Η έννοια «περιφερειακή ανισότητα» μπορεί να οριστεί με τη στενή έννοια της λέξης ως διακύμανση ή ανισότητα χαρακτήρων, φαινομένων ή διαδικασιών που έχουν καθορισμένη εδαφική τοποθέτηση (είναι δυνατό να κατανεμηθούν σε μια καθορισμένη εδαφική δομή) (Vrtěnováetal., 2009). Σύμφωνα με έναν άλλο ορισμό, οι περιφερειακές ανισότητες είναι διαφορές μεταξύ των οικονομικών επιδόσεων και της ευημερίας μεταξύ περιφερειών. Οι περιφερειακές ανισότητες εκδηλώνονται σε διαφορετικές συνθήκες ζωής καθώς και σε άνιση οικονομικές και αναπτυξιακές δυνατότητες. Η αντίθεση μεταξύ πόλης και αγροτικής περιοχής μπορεί επίσης να γίνει κατανοητή ως μια μορφή χωρικής ανισότητας (Kutscheraueratal., 2010).

Οι Vrtěnováetal. (2009) διακρίνουν τρεις κατηγορίες περιφερειακών ανισοτήτων. Η πρώτη αναφέρεται στις οικονομικές ανισότητες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν διακυμάνσεις στην ποιότητα και την ποσότητα μιας κατάστασης και την ανάπτυξη του οικονομικού δυναμικού, αποδεικτικά ιδιαίτερα στην περιφερειακή παραγωγή. Η δεύτερη αναφέρεται στις κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες είναι ανισότητες ποιότητας και ποσότητας του κράτους και της ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου, όπως αντικατοπτρίζονται ιδιαίτερα στα εισοδήματα και στο βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού. Η τρίτη αναφέρεται σε εδαφικές ανισότητες, οι οποίες συνήθως συνδέονται με γεωγραφικές και φυσικές συνθήκες, αποδεικτικά ιδιαίτερα προσβασιμότητα αγορών, εκπαίδευσης, υπηρεσιών κ.λπ..Olorber (2011) διακρίνει μεταξύ τριών κατηγοριών περιφερειακών ανισοτήτων: α) φυσικές ανισότητες, οι οποίες σχετίζονται με

γεωγραφικές ή φυσικές συνθήκες, β) οικονομικές ανισότητες, οι οποίες σχετίζονται με διαφορές στην ποιότητα ή την ποσότητα της παραγωγής μιας περιοχής, γ) κοινωνικές ανισότητες που σχετίζονται με το εισόδημα ή το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού.

Η Ελλάδα είναι από τις χώρες με σημαντικές περιφερειακές ανισότητες. Μια αιτία της περιφερειακής ανισότητας είναι η οικονομική ολοκλήρωση σε περιφερειακό (ευρωπαϊκό) ή παγκόσμιο επίπεδο. Η παγκοσμιοποίηση υπήρξε μια από τις κύριες αιτίες ανισοτήτων εντός των χωρών (Caraveli&Tsionas, 2012). Επιπλέον, η οικονομική κρίση του 2008 έχει διευρύνει τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών στην Ελλάδα (OECD, 2013). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Mitrakos(2014, σελ. 15), η Ελλάδα εισήλθε στην παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 αντιμετωπίζοντας ήδη υψηλά επίπεδα εισοδηματικής ανισότητας. Με την αύξηση της ανεργίας και τις χαμηλότερες αποδόσεις κεφαλαίου, η κρίση όχι μόνο επιβάρυνε τα εισοδήματα από εργασία και κεφάλαιο, αλλά έκανε και την κατανομή του εισοδήματος σε αυτές τις χώρες πιο άνιση.

Ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης δεν ήταν ίσος σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες. Η μεγαλύτερη πτώση της παραγωγικότητας λόγω της κρίσης του 2008 σημειώθηκε σε απομακρυσμένα νησιά, αλλά και στη Δυτική Ελλάδα και την Αττική. Η τελευταία, η οποία συνεισέφερε στο 48% του εθνικού ΑΕΠ και στο 43% στην απασχόληση έως το 2017, υπέφερε δυσανάλογα κατά τη διάρκεια της κρίσης, χάνοντας περίπου το 10% του συνολικού πληθυσμού της. Μαζί με την Κεντρική Μακεδονία, σημείωσε πάνω από το ήμισυ (58%) των συνολικών απωλειών θέσεων εργασίας στην Ελλάδα (OECD, 2020).

Το γεγονός ότι μία οικονομική ύφεση μπορεί να προκαλέσει περιφερειακές ανισότητες εντός μίας χώρας έχει επισημανθεί και από άλλους μελετητές (Caraveli&Tsionas, 2012; Artelaris&Kandyliis, 2014), κάτι το οποίο εν μέρει οφείλεται στο ότι, τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που υιοθετούν οι χώρες σε περίοδο κρίσης μπορεί να προκαλέσουν μεγαλύτερες περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά τη συγκέντρωση πληθυσμού σε μητροπολιτικές και μεγάλες αστικές περιοχές, επηρεάζοντας αρνητικά τις ανισότητες στην ανεργία, οι οποίες είναι μεγαλύτερες στις περιφερειακές περιοχές.ΟιBallasetal. (2017) επισημαίνουν επίσης ότι η τελευταία οικονομική κρίση και τα μέτρα λιτότητας που υιοθετήθηκαν είχαν οδηγήσει σε αυξημένες περιφερειακές ανισότητες στην ανεργία και στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Ελλάδα.

Εισοδηματικές ανισότητες μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών καταδείχθηκαν και στη μελέτη του Kalogirou (2010). Οι Lambrinidis, Psycharis και Rovolis (2005) εστίασαν στις περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις σε υποδομές, υποδηλώνοντας ότι αυτές οι κατανομές αφενός συνδέονταν αρνητικά με το κατά κεφαλήν περιφερειακό προϊόν, με το μέγεθος του πληθυσμού και την πυκνότητα πληθυσμού, ενώ αφετέρου συνδέονταν θετικά με το υπάρχον απόθεμα του κεφαλαίου των υποδομών³ καθώς και με το μερίδιο της γεωργίας στο περιφερειακό ΑΕΠ. Επιπλέον, στην Ελλάδα σύμφωνα με μελέτες (Caraveli&Tsionas, 2012; Artelaris&Kandyliis, 2014) γεωμορφολογικοί παράγοντες (π.χ. ορεινοί οικισμοί), οικονομικοί (π.χ. οικονομίες οικισμών, ποιότητα ανθρώπινων πόρων, ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση, δομή της οικονομίας στο παρελθόν) και πολιτικοί (π.χ. η συγκεντρωτική δομή της δημόσιας διακυβέρνησης, η πελατειακή πολιτική) παράγοντες, επηρεάζουν τις περιφερειακές ανισότητες.

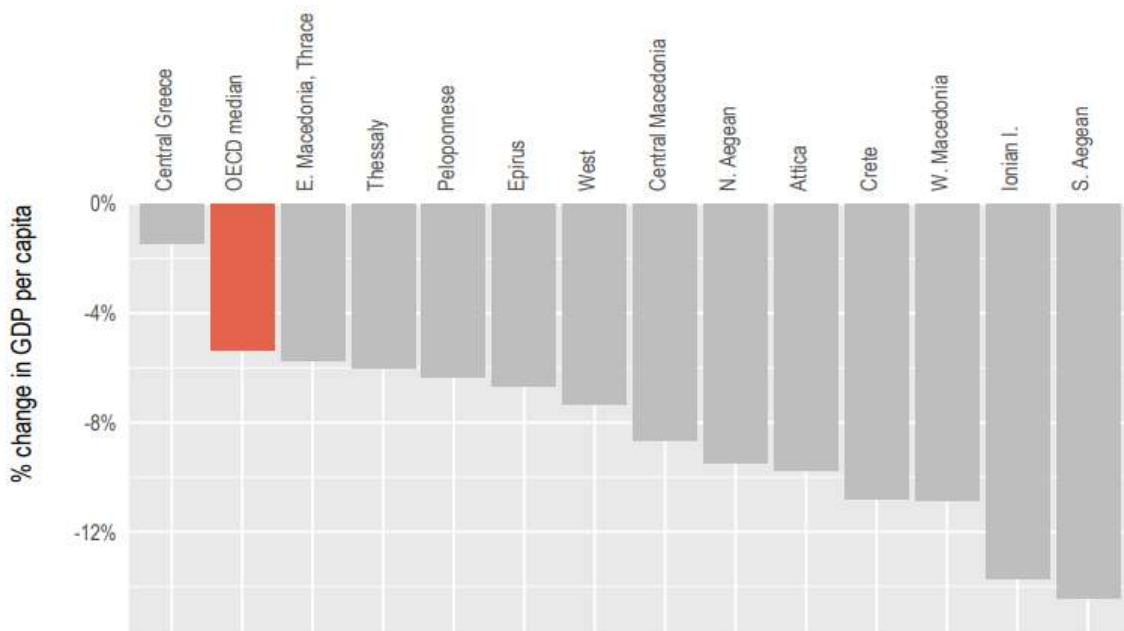
Μετά την κρίση του 2008, η ελληνική οικονομία ξεκίνησε την ανάκαμψή της το 2017, με το 2018 να σημειώνει ρυθμό ανάπτυξης 1,9%. Η ανεργία, αν και εξακολουθούσε να είναι υψηλή, μειώθηκε από 27,5% το 2013 σε περίπου 17,3% το 2019 (OECD, 2020). Η πανδημίαωστόσο επέτεινε τις περιφερειακές ανισότητες. Το πρώτο έτος του COVID-19 είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες, με την Κεντρική Μακεδονία να είναι η έκτη περιφέρεια σε μείωση του ΑΕΠ την περίοδο 2019-2020 (Σχήμα 3.5). Οι διαφορές μεταξύ των ελληνικών περιφερειών ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρέμειναν σχετικά σταθερές τα τελευταία εννέα χρόνια, με το πλουσιότερο 20% των περιφερειών να αναφέρει κατά κεφαλήν ΑΕΠ 1,9 φορές υψηλότερο από το φτωχότερο 20% των περιφερειών (Σχήμα 3.6). Ήδη το 2020 η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ήταν η τέταρτη σε φτώχεια ανάμεσα στις περιφέρειες της Ελλάδας (Σχήμα 3.7).

Εξετάζοντας την κοινωνική ανισότητα όσον αφορά την απώλεια εισοδήματος λόγω της πανδημίας Covid-19 στην Ελλάδα, ο Zavras (2021) βρήκε πως οι πιθανότητες απώλειας εισοδήματος είναι υψηλότερες για τους κατοίκους των νησιών του Αιγαίου και της Κρήτης αλλά και για αυτοαπασχολούμενους, μερικώς απασχολούμενους και ανέργους. Τα ευρήματα αυτά υποδεικνύουν την αρνητική επίδραση της πανδημίας στον ελληνικό τουρισμό και σε κλάδους

³ Εννοείται η ποσότητα υποδομών προς άμεση διάθεση.

που απασχολούν μεγάλο ποσοστό μη τυποποιημένων εργαζομένων. Ο αρνητικός αντίκτυπος της πανδημίας στον τουρισμό, τις επενδύσεις και τα δημόσια οικονομικά αποτελεί οπισθοδρόμηση στη μακροπρόθεσμη ανάκαμψη της Ελλάδας. Η γεωγραφία της Ελλάδας διαμορφώνει την κατανομή του πληθυσμού και την υψηλή συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων στις αστικές περιοχές. Σε σύγκριση με άλλες χώρες του ΟΟΣΑ με μεγάλες, αραιοκατοικημένες περιοχές, σχετικά περισσότεροι άνθρωποι ζουν στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες περιοχές με περιορισμένη πρόσβαση στις πόλεις (OECD, 2020).

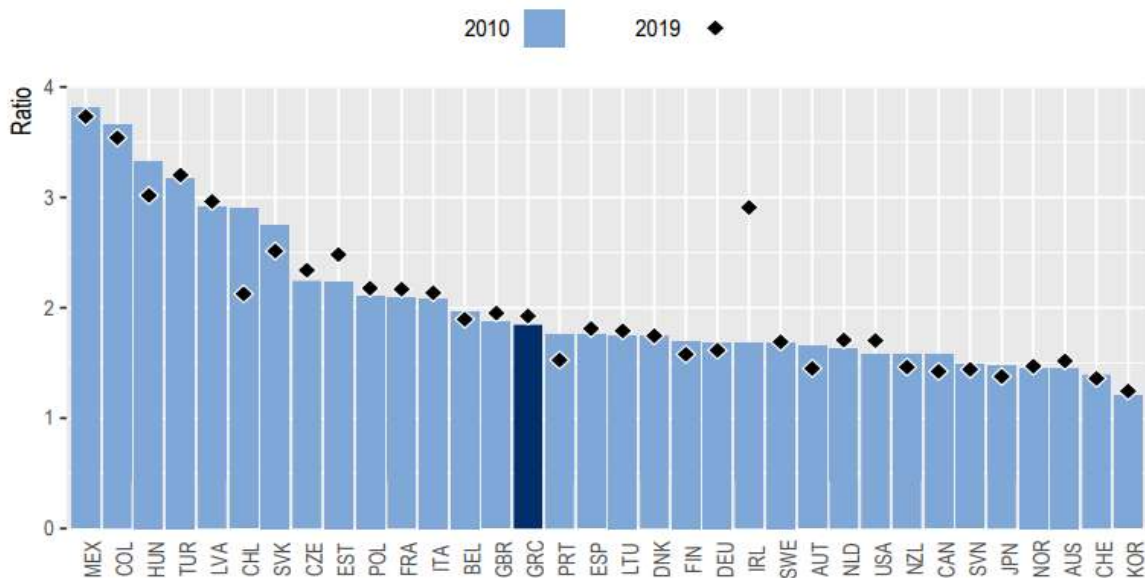
Σχήμα 3.5 Ποσοστιαία μεταβολή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στις περιφέρειες, 2019-2020

Πηγή: OECD, 2022

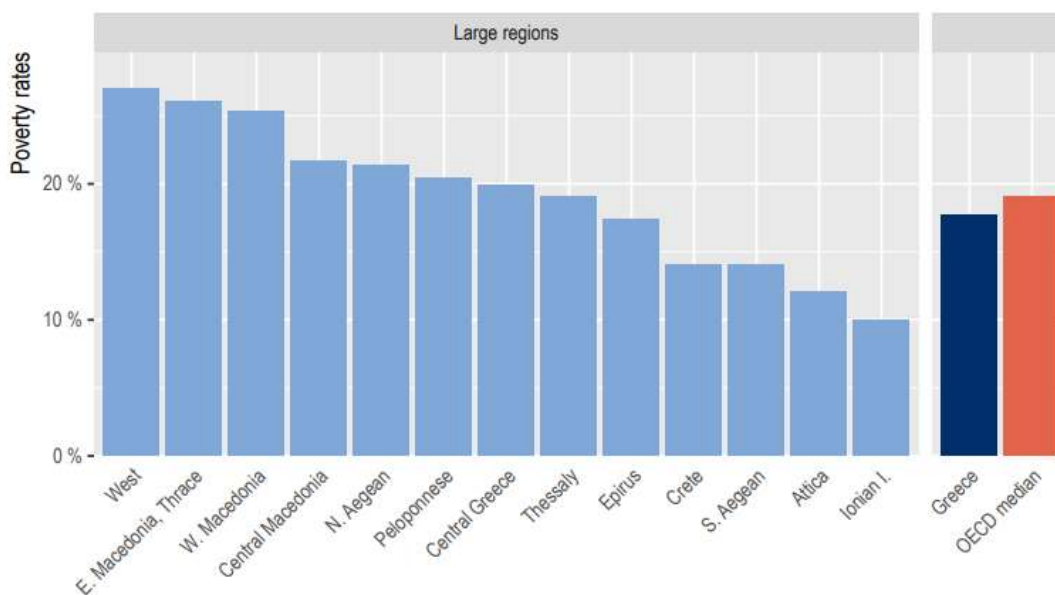
*Το 'West' αναφέρεται στη Δυτική Ελλάδα.

Σχήμα 3.6 Δείκτης περιφερειακών ανισοτήτων στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ

Πηγή: OECD, 2022

Σχήμα 3.7 Ποσοστά φτώχειας στις περιφέρειες της Ελλάδας, 2020

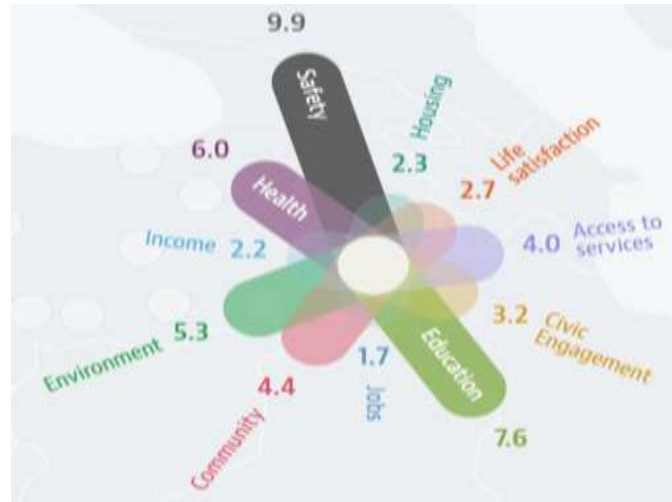

Πηγή: OECD, 2022

Οι περιφερειακές ανισότητες αποτυπώνονται και στον σχετικό δείκτη του ΟΟΣΑ. Στο Σχήμα 3.8 απεικονίζονται οι βαθμολογίες για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε όλες τις

διαστάσεις που εξετάζονται στον δείκτη, ο οποίος λαμβάνει τιμές 1-10. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το εξαιρετικά χαμηλό σκορ στο εισόδημα και τις θέσεις εργασίας.

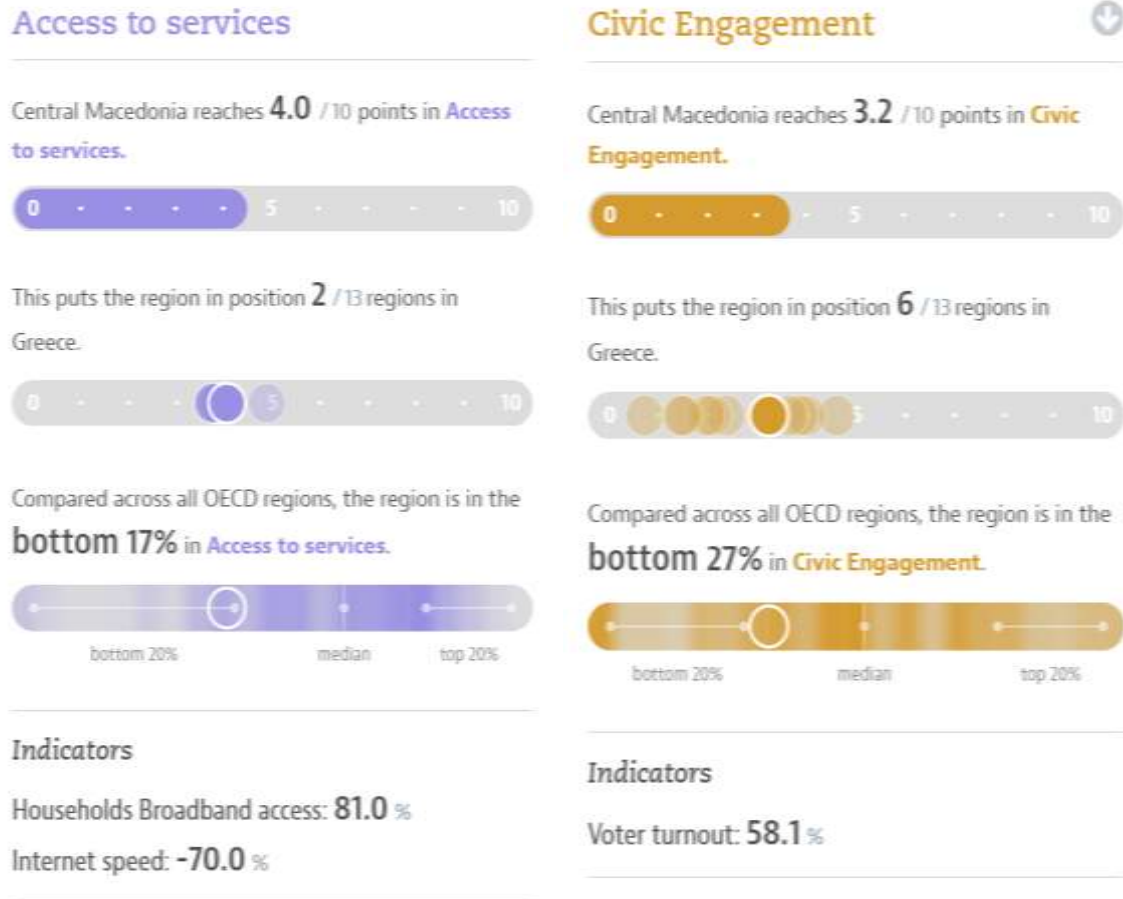
Σχήμα 3.8 Διαστάσεις της περιφερειακής ευημερίας για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Πηγή: OECD, 2024

Αμέσως παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι δείκτες για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Αξιοσημείωτο είναι πως για τον δείκτη 'θέσεις εργασίας' ο δείκτης είναι 1,7/10, με αποτέλεσμα να ανήκει στο 8% των τελευταίων χωρών του ΟΟΣΑ. Αντίστοιχα, για το εισόδημα η συνολική βαθμολογία είναι 2,2/10, κατατάσσοντας τη χώρα στο τελευταίο 31% των χωρών του ΟΟΣΑ. Ωστόσο, οι δείκτες αυτοί δεν θα πρέπει να ιδωθούν μεμονωμένα. Για παράδειγμα, χαμηλή είναι η βαθμολογία στην πρόσβαση σε υπηρεσίες (4/10 με αποτέλεσμα η εν λόγω Περιφέρεια να ανήκει στο τελευταίο 17% των χωρών του ΟΟΣΑ), στην υγεία (6/10 κατατάσσοντας τη χώρα στο τελευταίο 47% των χωρών του ΟΟΣΑ). Όλα τα ανωτέρω επηρεάζουν την ικανοποίηση των πολιτών από τη ζωή (με βαθμολογία 2,7/10, κατατάσσοντας τη χώρα στο τελευταίο 12% των χωρών του ΟΟΣΑ).

Σχήμα 3.9 Βαθμολογία διαστάσεων του δείκτη της περιφερειακής ευημερίας για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Education

Central Macedonia reaches **7.6** / 10 points in **Education**.

This puts the region in position **2** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **top 50%** in **Education**.

Indicators

Population with at least secondary education:
80.4 %

Health

Central Macedonia reaches **6.0** / 10 points in **Health**.

This puts the region in position **12** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 47%** in **Health**.

Indicators

Mortality rate: **8.8** deaths per 1 000 people
Life expectancy: **80.5** years

Community

Central Macedonia reaches **4.4** / 10 points in **Community**.

This puts the region in position **5** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 24%** in **Community**.

Indicators

Perceived social support network: **84.8** %

Environment

Central Macedonia reaches **5.3** / 10 points in **Environment**.

This puts the region in position **10** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 27%** in **Environment**.

Indicators

Air quality (PM2.5): **14.4** $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Life satisfaction

Central Macedonia reaches **2.7** / 10 points in **Life satisfaction**.

This puts the region in position **7** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 12%** in **Life satisfaction**.

Indicators

Life satisfaction: **5.7** index 0 to 10

Safety

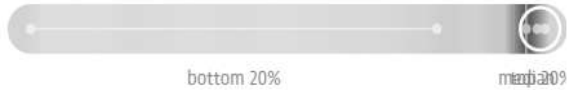
Central Macedonia reaches **9.9** / 10 points in **Safety**.

This puts the region in position **3** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **top 10%** in **Safety**.

Indicators

Homicide rate: **0.4** homicides per 100 000 people

Jobs

Central Macedonia reaches **1.7** / 10 points in **Jobs**.

This puts the region in position **7** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 8%** in **Jobs**.

Indicators

Employment rate: **53.9** %

Unemployment rate: **16.5** %

Income

Central Macedonia reaches **2.2** / 10 points in **Income**.

This puts the region in position **7** / 13 regions in Greece.

Compared across all OECD regions, the region is in the **bottom 31%** in **Income**.

Indicators

Disposable income per capita: **14 392** USD

Πηγή: OECD, 2024

3.3 Απασχόληση και ανεργία

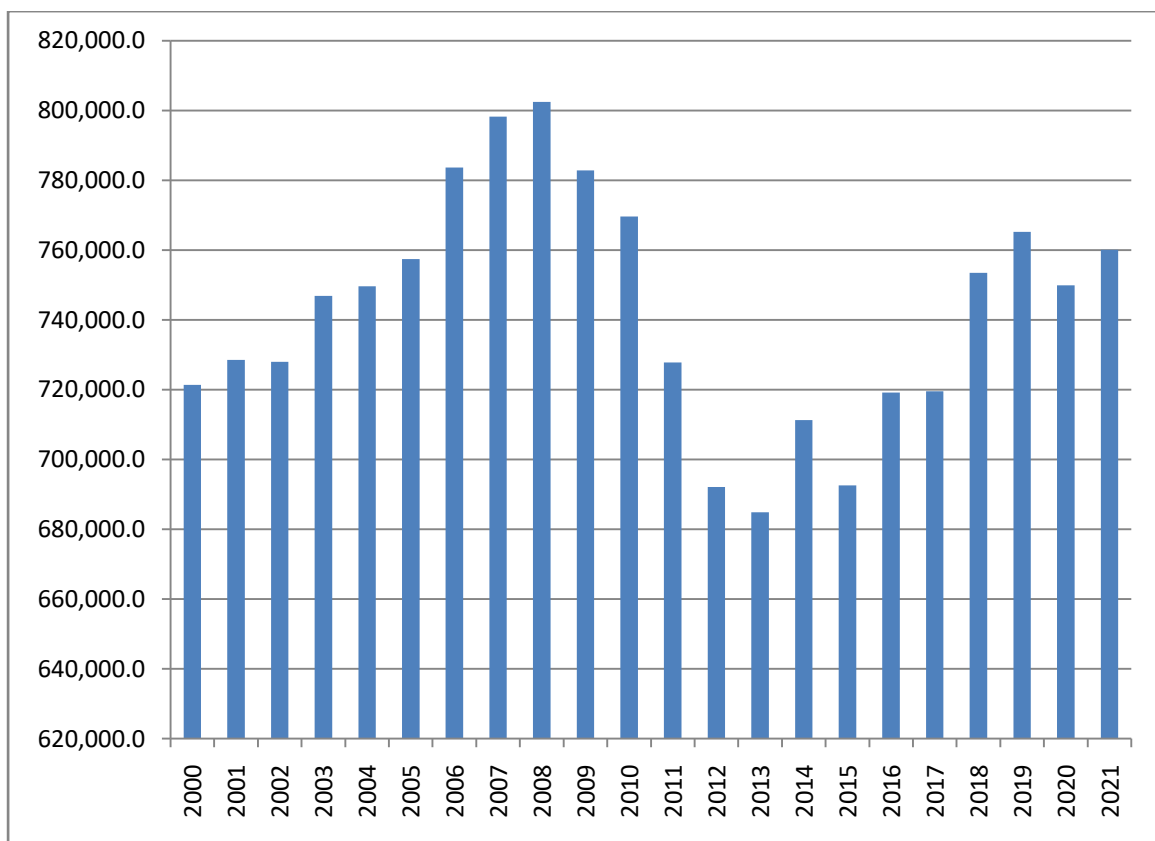
Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής. Το τέταρτο τρίμηνο του 2020 η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσώπευε το 18,97% του συνόλου των ανέργων στην Ελλάδα, κυρίως συγκεντρωμένος στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης με μερίδιο 63,75% (ποσοστό του εγγεγραμμένου κατοίκου πληθυσμού ως άνεργο). Το τέταρτο τρίμηνο του 2022, η ανεργία στην περιφέρεια διαμορφώθηκε στο 14,9%, ποσοστό ελαφρώς υψηλότερο από το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (14,7%) (EURoceanEmploymentServices, 2023).

Με βάση στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2023) για το έτος 2022, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας το ποσοστό των απασχολουμένων στον πληθυσμό της Περιφέρειας ηλικίας 15 - 89 ετών ανερχόταν σε 43,5%, το ποσοστό των ανέργων στο εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας σε

14,7% και το ποσοστό των κενών θέσεων της Περιφέρειας στο σύνολο των κενών θέσεων της Χώρας στο 10,2%. Σύμφωνα με στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης(ΔΥΠΑ) για τον Αύγουστο του 2023, «η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας καταγράφουν τον μεγαλύτερο αριθμό εγγεγραμμένων ο οποίος ανέρχεται σε 326.088 άτομα (ποσοστό 36,3%) και 179.234 άτομα (ποσοστό 20,0%) αντίστοιχα [...] Οι άνδρες ανέρχονται σε 49.099 (ποσοστό 34,0%) και οι γυναίκες σε 95.321 (ποσοστό 66,0%)» (CNN, 2023).

Ο Γκιάλις(2022) αποτυπώνει την κατάσταση απασχόλησης και ανεργίας στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο ανεργίας, κάτι που ξεκίνησε να υφίσταται σε μεγάλο βαθμό κατά την κρίση του 2008, δηλαδή πολύ πριν από την έναρξη της πανδημίας Covid-19.

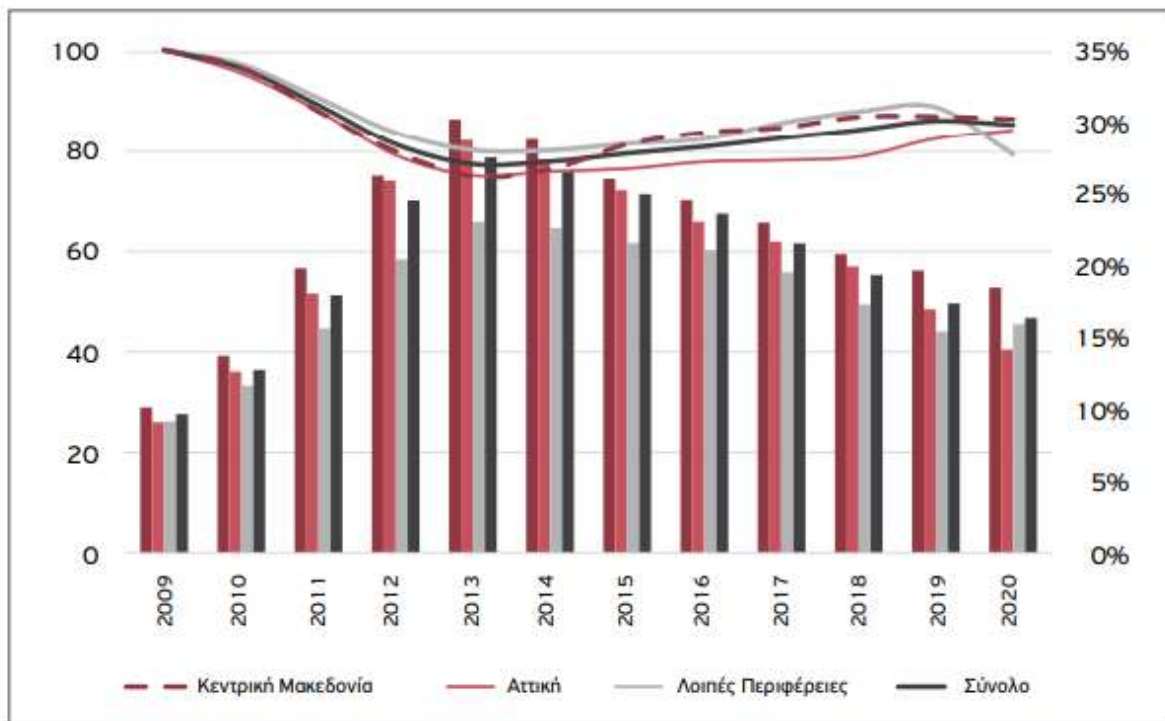
Γράφημα 3.10 Εξέλιξη απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2000-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2024 (Ιδία επεξεργασία)

Περαιτέρω αναφέρεται από τον Γκιάλη (2022) πως, την περίοδο 2009-2020 η ανεργία στην εν λόγω Περιφέρεια κατέγραψε την τέταρτη μεγαλύτερη αύξηση πανελλαδικά (+8,3 ποσοστιαίες μονάδες). Όπως παρατηρείται και από το πιο κάτω γράφημα, η ανεργία στην Κεντρική Μακεδονία βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα από τις λοιπές περιφέρειες, αλλά και από την Αττική συγκεκριμένα για την περίοδο 2009-2020. «Στην Κεντρική Μακεδονία, οι 741.000 εργαζόμενοι το 2009 μειώθηκαν σε 553.000 το 2013, καταγράφοντας τη 2η μεγαλύτερη συρρίκνωση μεταξύ των περιφερειών της χώρας και το 2ο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας (30,2%) στη χώρα», ενώ την περίοδο 2014-2017 «παρουσιάστηκε σημαντική αύξηση στους απασχολούμενους (η 7η υψηλότερη μεταβολή), η οποία κινήθηκε πάνω από τον εθνικό μέσο όρο (84,5% έναντι 82,4%)» με την τάση αυτή να συνεχίζεται έως το 2019 (Γκιάλης, 2022, σ. 17).

Γράφημα 3.11 Εξέλιξη της απασχόλησης και του ποσοστού ανεργίας, 2009-2020

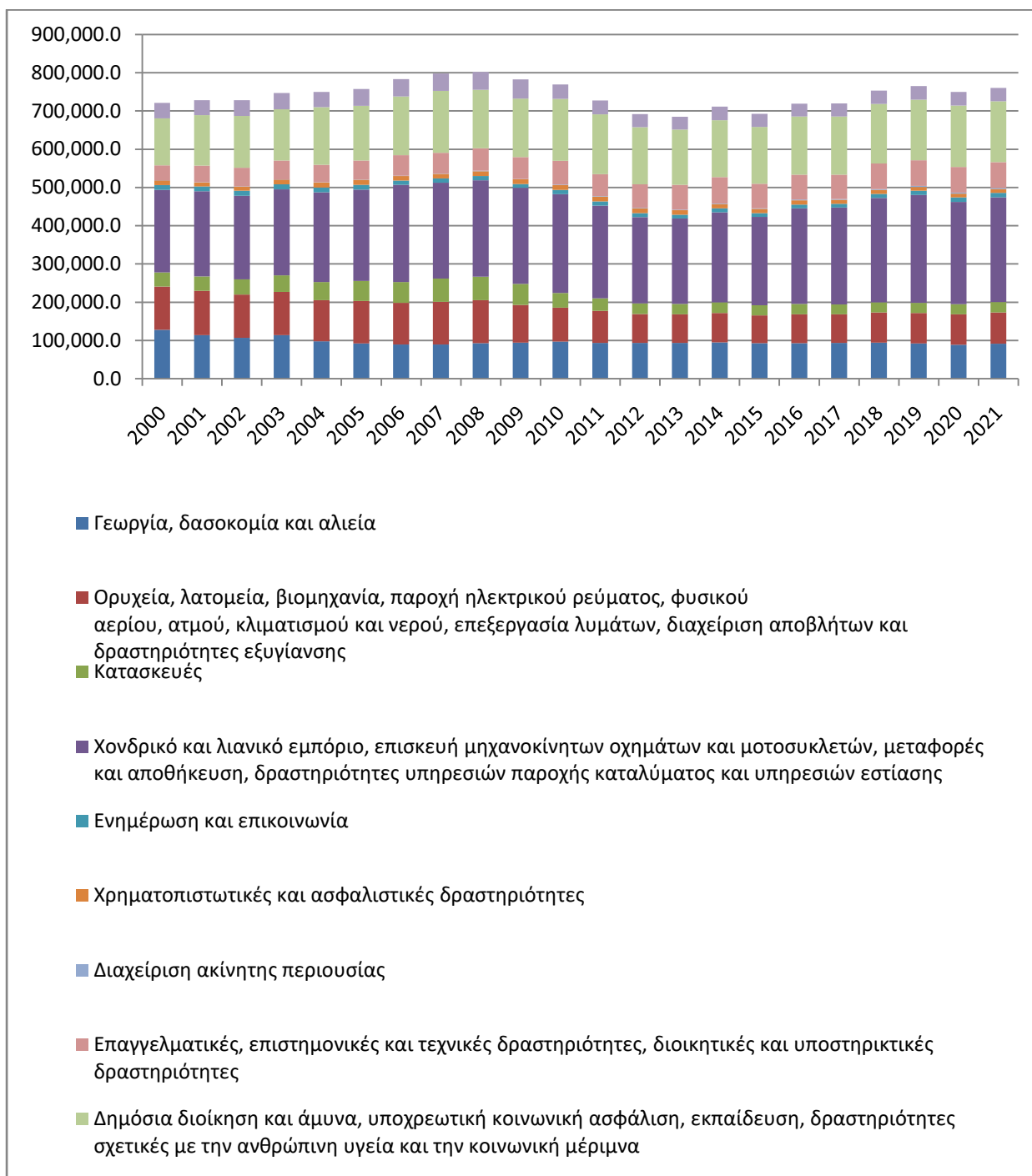
Πηγή: Γκιάλης, 2022, σ. 17

Ο Γκιάλης (2022) προσθέτει ακόμα πως στη συγκεκριμένη Περιφέρεια διαπιστώνεται αύξηση της μερικής απασχόλησης, με τους εργαζόμενους να λαμβάνουν εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό αμοιβών. Μάλιστα, υπάρχει καταφανής αντίθεση σε επίπεδο μισθολογικών απολαβών μεταξύ

αυτών των εργαζομένων και των εργαζομένων με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στους τομείς της βιομηχανίας και σε όσους απασχολούνται στον δημόσιο τομέα. Μεγάλος μέρος των απασχολούμενων με καθεστώς μερικής απασχόλησης δηλώνει πως επιθυμεί να μεταβεί σε ένα καθεστώς πλήρους απασχόλησης, αλλά στην εν λόγω Περιφέρεια υπάρχει κακής ποιότητας εργασιακή ευελιξία. Ακόμα πιο συγκεκριμένα, ο Γκιάλης (2022, σ. 7) αναφέρει τα κάτωθι για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:

- «Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνει σημαντικό μέρος του εθνικού εργατικού δυναμικού στη βιομηχανία και στον πρωτογενή τομέα. Παρ' όλα αυτά, στο εσωτερικό της κυριαρχούν οι εργαζόμενοι στο εμπόριο, ενώ ακολουθούν οι δύο προαναφερθέντες κλάδοι.
- Αντιμετωπίζει χρόνια προβλήματα ανεργίας, τα οποία προϋπήρχαν της περιόδου 2009-2020. Κατέχει διαχρονικά ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ανέργων στη χώρα και φαίνεται να αντιμετωπίζει φανερή αδυναμία αναπροσαρμογής προς μια κατεύθυνση ανακοπής των απωλειών θέσεων εργασίας.
- Παρουσιάζει διαχρονικά αναιμική επενδυτική δραστηριότητα και χαμηλό αριθμό επιχειρήσεων συγκριτικά με τον πληθυσμό της.
- Η Κεντρική Μακεδονία δέχτηκε ισχυρότατο πλήγμα με την έναρξη της οικονομικής κρίσης του 2008/2009. Αττική και Πολεοδομικό Συγκρότημα Αθηνών εμφανίζουν σημαντικά μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στις αγορές εργασίας τους συγκριτικά με την Κεντρική Μακεδονία και το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης. Αυτό αποτυπώνεται τόσο στην εκτίναξη των ποσοστών ανεργίας, όσο και στην απώλεια μεγάλου μέρους του ΑΕΠ. Σε αυτά τα μεγέθη, η Κεντρική Μακεδονία παρουσιάζει ρυθμούς μεταβολής εντονότερους των αντίστοιχων εθνικών μέσων.
- Η κρίση φαίνεται να επιδρά δυσανάλογα περισσότερο στους σημαντικότερους κλάδους της Κεντρικής Μακεδονίας (εμπόριο, βιομηχανία, πρωτογενής τομέας). Παράλληλα, η κατάρρευση στις κατασκευές, η οποία καταγράφεται σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες, παίρνει εκεί εντονότερο χαρακτήρα».

Γράφημα 3.12 Εξέλιξη της απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ανά κλάδο, 2000-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2024 (Ιδία επεξεργασία)

Στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών, οι περισσότερες κενές θέσεις αφορούν υπαλλήλους γραφείου, προσωπικό εξυπηρέτησης, τεχνολόγους και τεχνικούς βοηθούς βιολογίας και επιστημών υγείας, πωλητές και συναφείς εργαζόμενους, οδηγούς και χειριστές κινητών εγκαταστάσεων κ.λπ. Επίσης, οι περισσότεροι άνεργοι είναι υπάλληλοι γραφείου, καταστηματαρχες, ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροχειριστές, ανειδίκευτοι εργάτες σε μεταποιητικές βιομηχανίες, προσωπικό γενικών καθηκόντων, καταστηματαρχες, οικοδόμοι και μάγειρες (EURoceanEmploymentServices, 2023).

Από το Γράφημα 3.13 διαπιστώνεται πως ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Π.Ε. Σερρών για το έτος 2021, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ήταν 27.777, εκ των οποίων οι περισσότερες (17.235) δραστηριοποιούνται στον τομέα της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, λόγω του ότι στην περιοχή ο πρωτογενής τομέας παραγωγής είναι από τους πιο βασικούς. Ακολουθούν, αν και με μεγάλη διαφορά, οι νομικές μονάδες στο χονδρικό και λιανικό εμπόδιο-επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (N=3.489), οι δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (N=1.297) και οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (N=1.275).

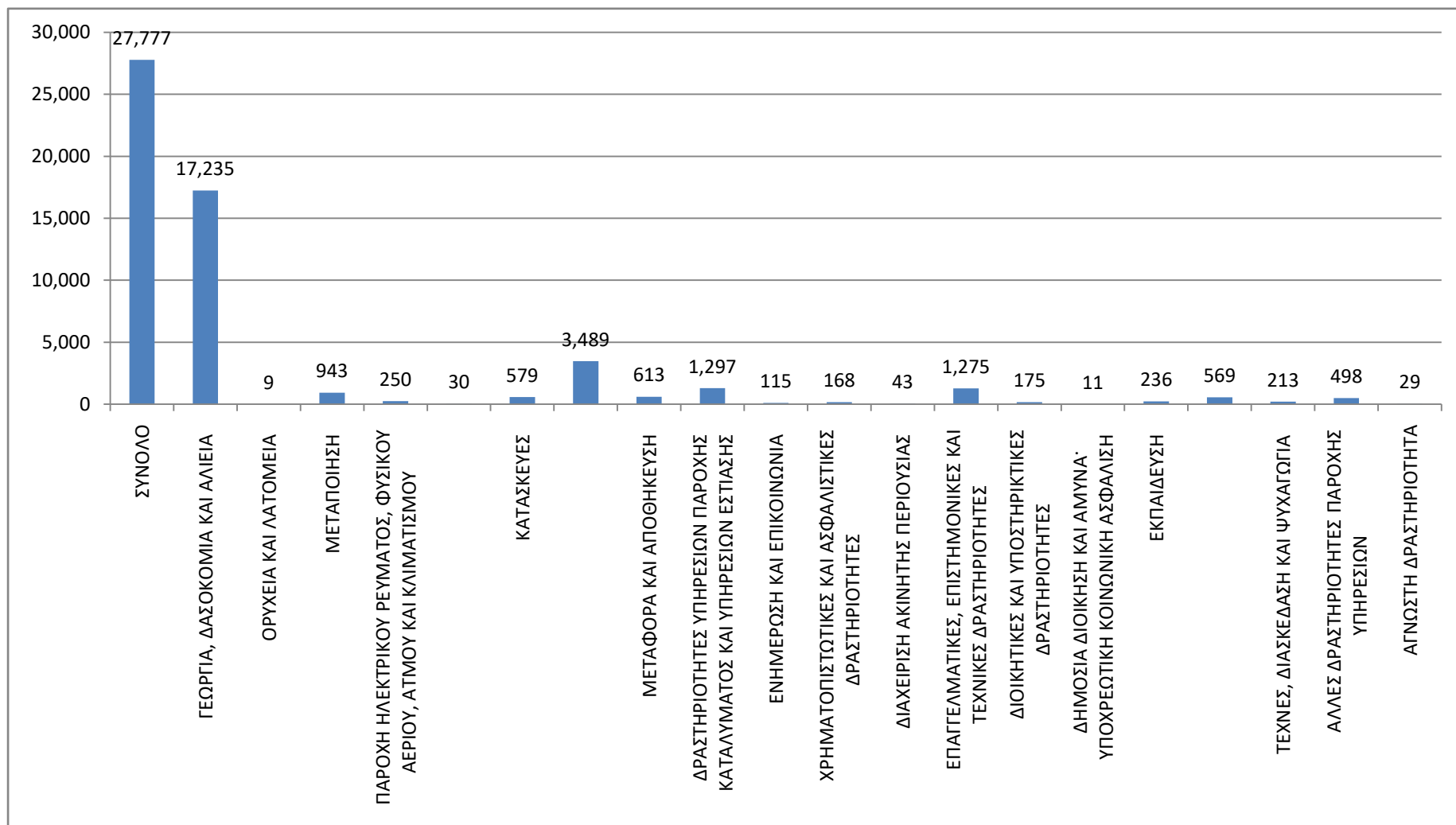
Από το Γράφημα 3.14 διαπιστώνεται πως ο κύκλος εργασιών⁴ των επιχειρήσεων στην Π.Ε. Σερρών για το έτος 2021 ήταν 2.142.118. Εξ αυτών, ο υψηλότερος κύκλος εργασιών σημειώνεται στον τομέα στο χονδρικό και λιανικό εμπόδιο-επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (981.259), κάτι που εν μέρει αποτελεί έκπληξη δεδομένου ότι σε αυτόν τον κλάδο δραστηριοποιείται μικρότερος αριθμός από ότι στον τομέα της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, που όμως σημείωσε χαμηλότερο κύκλο εργασιών (322.796). Παρομοίως, υψηλός είναι ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση (509.324), παρά το ότι στον τομέα δραστηριοποιούνται 943 νομικές μονάδες.

Από το Γράφημα 3.15 διαπιστώνεται πως ο αριθμός των απασχολούμενων στην Π.Ε. Σερρών για το έτος 2021 ήταν 42.112, με τους περισσότερους εξ αυτών(9,149) να απασχολούνται στον τομέα της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, κάτι που δεν αποτελεί έκπληξη δεδομένου του μεγάλου αριθμού νομικών μονάδων σε αυτόν τον κλάδο. Επίσης αρκετοί απασχολούνται στο χονδρικό και λιανικό εμπόδιο-επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (7.685),

⁴Τα συνολικά έσοδα μίας επιχείρησης.

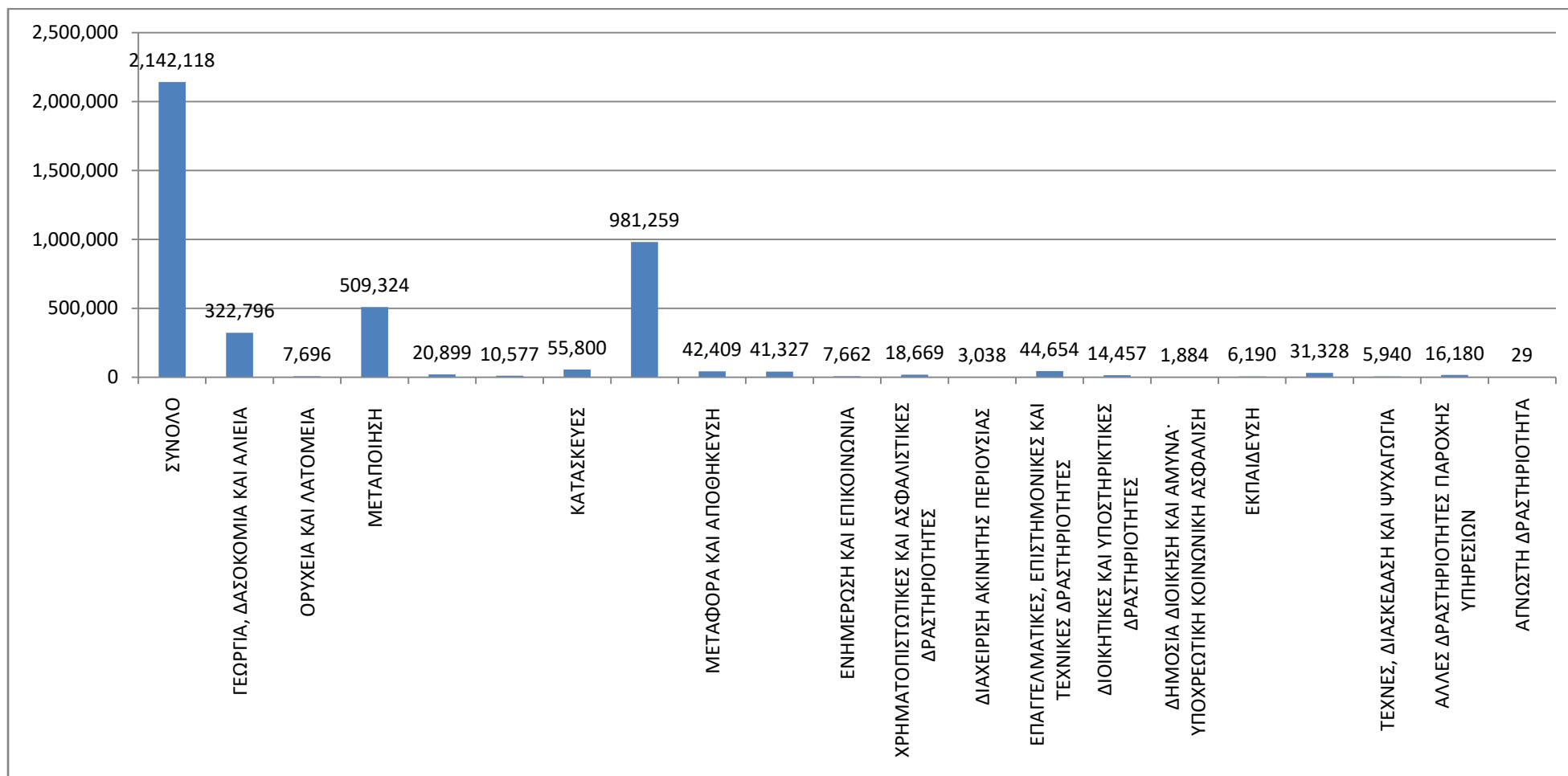
στον κλάδο της μεταποίησης (4.337), στις δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (4.482), στην εκπαίδευση (3.911), καθώς και σε δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα (3.096).

Γράφημα 3.13 Αριθμός επιχειρήσεων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Π.Ε. Σερρών

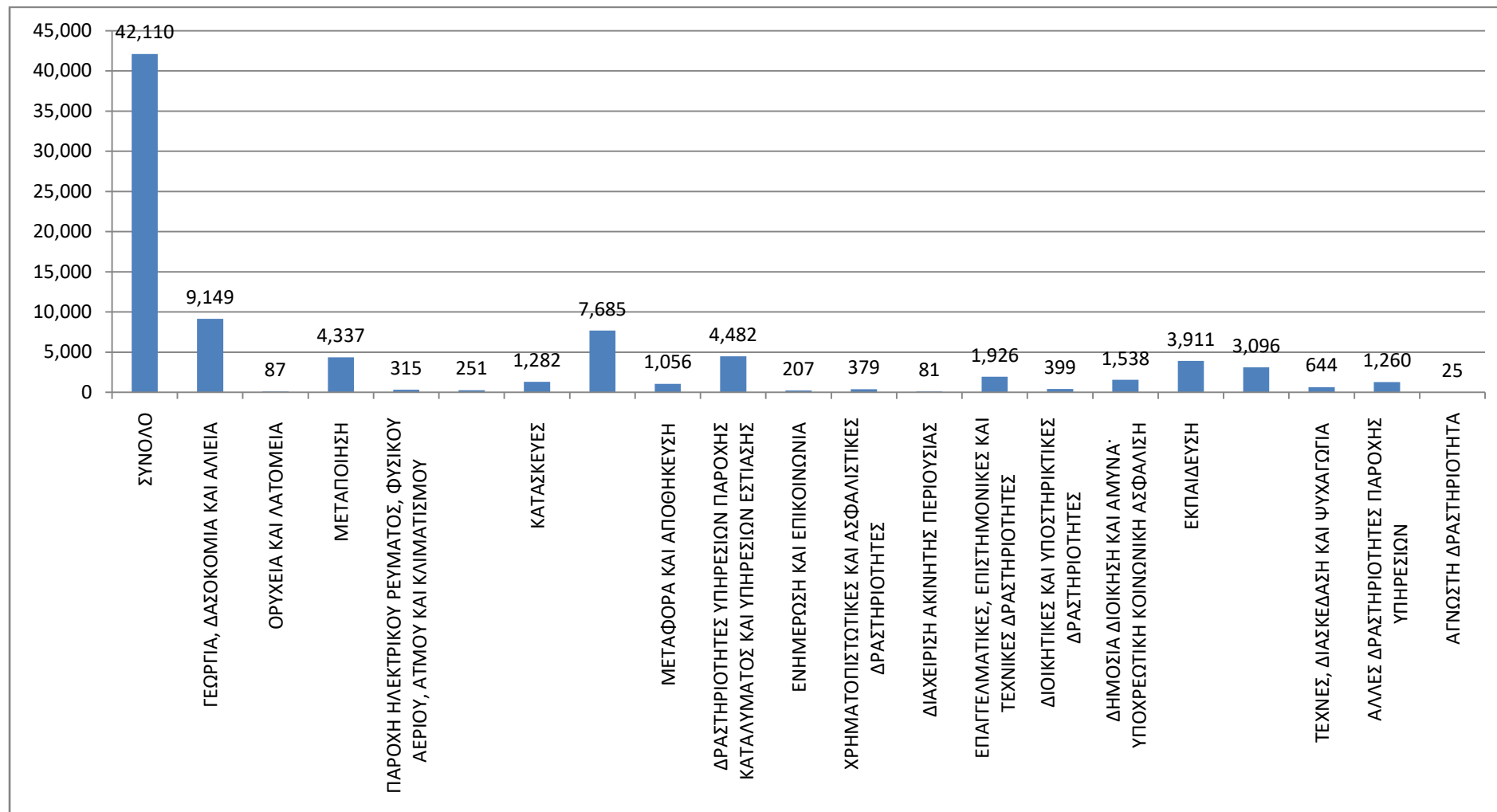
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023 (Ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.14 Κύκλος εργασιών (σε χιλ. Ευρώ) ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Π.Ε. Σερρών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023 (Ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.15 Αριθμός απασχολούμενων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Π.Ε. Σερρών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023 (Ιδία επεξεργασία)

3.4 Το μέλλον της απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η προώθηση νέων δεξιοτήτων για νέους τομείς είναι ο κύριος στόχος της στρατηγικής για την απασχόληση στην Κεντρική Μακεδονία. Με ειδικά προγράμματα έρευνας και δικτύωσης, αξιοποιεί στο έπακρο τα εγχώρια ταλέντα, ενώ παράλληλα προωθεί βασικές αναπτυσσόμενες αγορές όπως οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε και το πρόγραμμα «Καινοτόμος συνεργασία για την ανάπτυξη στρατηγικών απασχόλησης στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας».

Αναγνωρίζοντας την υπερβολική τους εξάρτηση από τη γεωργία, οι τοπικές αρχές επιθυμούν να προωθήσουν νέες πηγές απασχόλησης, από την τεχνολογία μέχρι τον πολιτισμό, τις κατασκευές και τον ελεύθερο χρόνο. Η ενθάρρυνση του ελεγχόμενου τουρισμού συνέβαλε επίσης στην αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων ανάπτυξης, απασχόλησης και περιβάλλοντος. Ο πρώτος στόχος του έργου «καινοτόμου συνεργασίας» ήταν να ξεκινήσει μια μακροπρόθεσμη αναθεώρηση εργασίας, επιτρέποντας στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να παρατηρούν τις τάσεις και να σχεδιάζουν για το μέλλον. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκαν σε πιλοτικά έργα για καθεμία από τις επτά τοπικές αρχές στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Η ίδρυση ενός φόρουμ κοινωνικού διαλόγου ήταν επόμενο στην ημερήσια διάταξη: συγκέντρωση τοπικών αξιωματούχων, κοινωνίας των πολιτών και επιχειρηματικής κοινότητας. Αυτό είχε ως στόχο να ξεκινήσει και να εδραιώσει μακροπρόθεσμες συνεργασίες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Στο ίδιο πνεύμα, η ενεργός υποστήριξη νέων επιχειρήσεων και επιχειρηματιών ήταν ένας άλλος τομέας προτεραιότητας (Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, χ.χ.).

Από τη μία πλευρά, το έργο επιδίωξε να αναβαθμίσει τις παραδοσιακές βιομηχανίες όπως η γεωργία, η μεταποίηση τροφίμων και ο τουρισμός. Από την άλλη πλευρά είχε ως στόχο να αναπτύξει τις μεταφορές και τις δεξιότητες, ανοίγοντας το δρόμο για νέους τομείς όπως οι ΤΠΕ, η αναψυχή και οι κατασκευές. Οι νέες σιδηροδρομικές συνδέσεις στις επαρχίες Πέλλας, Πιερίας και Θεσσαλονίκης (μεταξύ άλλων) αποτελούν βασικά παραδείγματα μελλοντικών επενδύσεων σε υποδομές. Με βιομηχανικά πάρκα που δημιουργούνται σε όλη την περιοχή (όπως στις Σέρρες) το έργο προσελκύει περισσότερες νέες επιχειρήσεις και παρέχει νέες ευκαιρίες σε άλλοτε απομονωμένες αγροτικές κοινότητες. Το τοπικό ταμείο απασχόλησης που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου ήταν καθοριστικός παράγοντας για την όλη διαδικασία (Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, χ.χ.).

Επιπλέον, σύμφωνα με τον ισχυρισμό των Sartzetakis και Zarotiadis (2013), η χρήση εξειδικευμένων γεωγραφικών εργαλείων μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της εφαρμοσμένης κοινωνικοοικονομικής πολιτικής. Δεδομένων των πρόσφατων κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων στο πλαίσιο της συστημικής κρίσης τόσο του 2008 όσο και της πανδημίας, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε ενεργά μέτρα πολιτικής αναφορικά με τις τοπικές κοινωνικοοικονομικές πτυχές, όπως η απασχόληση. Υπό αυτό το πρίσμα, ο κύριος σκοπός ενός πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού είναι να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές καλύπτουν τις τοπικές κοινωνικοοικονομικές ανάγκες, μειώνοντας τις περιφερειακές ανισότητες και ευνοώντας μια πιο ισορροπημένη περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη. Συνεπώς, θα είναι προς όφελος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας η ανάπτυξη μίας μεθοδολογίας για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή τοπικά καθορισμένων ενεργών πολιτικών απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χωρικές διαστάσεις συμβάλλουν πολύ στην κατανόηση της αγοράς εργασίας και ως εκ τούτου στην ανάπτυξη καλά προσαρμοσμένων μέτρων.

Σε αυτό το πλαίσιο οι Sartzetakis και Zarotiadis (2013) αναφέρουν το μοντέλο βαρύτητας (gravity model), όπου η κοινωνικοοικονομική μάζα δύο οικισμών (μετρούμενη για παράδειγμα από τον πληθυσμό ή από το τοπικά παραγόμενο εισόδημα) μαζί με την απόστασή τους καθορίζουν το μέγεθος των σχέσεών τους ως προς τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους παράγοντες παραγωγής. Χρησιμοποιώντας αυτό το μοντέλο στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας οι συγγραφείς κατέδειξαν ότι υπάρχουν σημαντικές ασυνέχειες μεταξύ του διοικητικού χωροταξικού διαχωρισμού αφενός και του κοινωνικοοικονομικού αφετέρου.

Πλέον των ανωτέρω, το μέλλον της απασχόλησης επηρεάζεται και από τις πολιτικές της ελληνικής κυβέρνησης. Επί παραδείγματι, με τον νόμο υπ' αριθ. 4921/2022 (ΦΕΚ Α 75/18.4.2022) μετασχηματίστηκε ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.). Οι στόχοι της Δ.ΥΠ.Α. είναι η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, η επιβράβευση όσων αναζητούν ενεργά εργασία, η αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου κεφαλαίου της χώρας, η παρακολούθηση της αγοράς εργασίας, ο συντονισμός και η διασύνδεση της κατάρτισης με την οικονομία για την καλύτερη αντιστοίχιση προσωπικού και θέσεων εργασίας σε όρους δεξιοτήτων, καθώς και η αξιοποίηση πόρων από τα ευρωπαϊκά προγράμματα.

Στο πλαίσιο των κυβερνητικών πολιτικών θα πρέπει να αναφερθεί και η θέσπιση της Εθνικής Στρατηγικής για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης που εκδόθηκε το 2022 από

τη Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και που αφορά την περίοδο 2022-2030. Στην έκθεση αυτή προσδιορίζονται τρεις πρωταρχικοί στόχους για το 2030 που έχουν τεθεί από την Ελλάδα στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης, 2022):

α) Τουλάχιστον το 71,1 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται το 2030 (σε σχέση με 61,1% το 2020).

β) Τουλάχιστον το 40% όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχει σε προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και μάθησης κάθε χρόνο το 2030 (σε σχέση με 16% το 2016).

γ) Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί έως το 2030 κατά τουλάχιστον 7,3% (από 29% το 2019 σε 21,7% το 2030).

Αντίστοιχα με τους τρεις προαναφερθέντες στόχους, προσδιορίζονται τέσσερις στρατηγικοί άξονες δράσης που καθοδηγούνται από δύο οριζόντιους άξονες: α) συστημικές και θεσμικές παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του πλαισίου άσκησης πολιτικών απασχόλησης, β) διακυβέρνηση της εθνικής στρατηγικής για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Οι τέσσερις στρατηγικοί άξονες είναι (Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης, 2022):

Στρατηγικός Άξονας 1: Ενίσχυση της απασχόλησης και αντιμετώπιση της ανεργίας και της μακροχρόνιας ανεργία.

Στρατηγικός Άξονας 2: Ενίσχυση της νεανικής απασχόλησης και διευκόλυνση της πρόσβασης των νέων στην αγορά εργασία.

Στρατηγικός Άξονας 3: Ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και ενίσχυση της απασχολησιμότητάς του.

Στρατηγικός Άξονας 4: Αγορά Εργασίας χωρίς αποκλεισμούς.

Αμέσως παρακάτω παρατίθενται οι πολιτικές απασχόλησης που έχουν θεσπιστεί στην Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης για την περίοδο 2022-2030 (Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης, 2022).

- Προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας για αποφοίτους όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και συμμετέχοντες σε προγράμματα και δράσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης σε επιχειρήσεις και θέσεις συναφείς με το αντικείμενο των σπουδών τους

- Προγράμματα συμβουλευτικών υπηρεσιών με σκοπό την ανάπτυξη των προσωπικών χαρακτηριστικών και των ήπιων και μεταφέρισιμων δεξιοτήτων των ανέργων και την αναβάθμιση της απασχολησιμότητάς τους
- Προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης των ανέργων και των εργαζομένων για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και την επανειδίκευσή τους
- Προγράμματα επιχορήγησης μισθολογικού ή μη μισθολογικού κόστους για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την πραγματοποίηση προσλήψεων σε αυτές (Προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας)
- Προγράμματα στήριξης επιχειρήσεων και κλάδων που βρίσκονται σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης, διαρθρωτικής προσαρμογής και διαχείρισης αλλαγών (Προγράμματα Διατήρησης Θέσεων Εργασίας)
- Προγράμματα κοινωφελούς εργασίας ή ειδικά προγράμματα απασχόλησης σε φορείς του δημοσίου τομέα, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας από τους ωφελούμενους
- Προγράμματα απασχόλησης ανέργων υψηλών εκπαιδευτικών προσόντων, οι οποίοι βρίσκονται για συγκυριακούς λόγους εκτός απασχόλησης
- Προγράμματα υποστήριξης της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ψηφιακή, πράσινη και γαλάζια οικονομία, καθώς και σε τομείς αιχμής και κλάδους υψηλής αναπτυξιακής προοπτικής της Ελληνικής Οικονομίας
- Προγράμματα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών
- Προγράμματα παροχής μικροχρηματοδότησης (micro-financing) για ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης για τους νέους επιχειρηματίες και ελεύθερους επαγγελματίες, με στόχο την άσκηση από αυτούς επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας
- Κόμβοι νεοφυούς επιχειρηματικότητας για τη στήριξη της υλοποίησης νέων επιχειρηματικών ιδεών και την εκκίνηση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με ειδική έμφαση σε ανέργους και μακροχρόνια ανέργους
- Πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της εκκίνησης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με έμφαση στην ψηφιακή, πράσινη και γαλάζια

οικονομία και σε τομείς αιχμής και κλάδους υψηλής αναπτυξιακής προοπτικής της Ελληνικής Οικονομίας

- Θέσπιση και λειτουργία του πρώτου Εθνικού Κέντρου Ικανοτήτων Κοινωνικής Καινοτομίας
- Δημιουργία πολιτιστικών κόμβων (hubs) από ανέργους
- Δημιουργία δομών, μηχανισμών και κόμβων προώθησης των κοινωνικών καινοτομιών
- Θερμοκοιτίδες στήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων
- Περιφερειακοί μηχανισμοί στήριξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Εφαρμογή του μοντέλου Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης «ανοικτού πλαισίου» με βάση τα χαρακτηριστικά των τοπικών αγορών εργασίας και τις ανάγκες και δυναμικές των τοπικών οικονομιών, με έμφαση τους μακροχρόνια ανέργους
- Εμπειριστατωμένη ατομική αξιολόγηση, μέσω του Ατομικού Σχεδίου Δράσης
- Διάγνωση αναγκών και ενίσχυση δεξιοτήτων μακροχρόνια ανέργων
- Προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης για την εργασιακή ένταξη ή επανένταξη των μακροχρόνια ανέργων
- «Ανοικτά» προγράμματα για μακροχρόνια ανέργους, με δράσεις συμβουλευτικής, κατάρτισης και πιστοποίησης, και ένταξης σε επιδοτούμενη θέση απασχόλησης ή επιδότησης της δημιουργίας επιχείρησης ή άσκησης επαγγέλματος
- Προωθητικές ενέργειες της ΔΥΠΑ, των υπηρεσιών και των δυνατοτήτων που παρέχει, με ειδική στόχευση σε ανέργους και μακροχρόνια ανέργους που δεν έχουν εγγραφεί στο Μητρώο
- Διοργάνωση «Ημέρων Καριέρας» με κατάλληλο σχεδιασμό και διαμόρφωση περιεχομένου και συμμετεχόντων βάσει των τοπικών αναγκών της αγοράς εργασίας και των ειδικών αναπτυξιακών δεδομένων και προκλήσεων
- Ειδικές δράσεις σε τοπικό επίπεδο, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, για την ανάδειξη των δυνατοτήτων που παρέχει η εγγραφή στο Μητρώο της ΔΥΠΑ και η παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών, με στόχο την προσέλκυση μη-εγγεγραμμένων ανέργων

- Ειδικές δράσεις για την πρόσληψη μακροχρόνια ανέργων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς της ψηφιακής, πράσινης και γαλάζιας οικονομίας, καθώς και σε τομείς αιχμής και υψηλής αναπτυξιακής προοπτικής για την Ελληνική Οικονομία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μεθοδολογία

4.1 Μέθοδος της έρευνας

Για την παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η δευτερογενής ανάλυση δεδομένων. Η δευτερογενής ανάλυση δεδομένων αναφέρεται στην έρευνα που βασίζεται στην ανάλυση δεδομένων που συγκεντρώθηκαν όχι από τον ερευνητή μέσω πρωτογενούς έρευνας, αλλά από άλλους ερευνητές / φορείς (Andrewsetal. 2012;Greenhoot&Dowsett, 2012). Η συγκεκριμένη μέθοδος παρέχει στον ερευνητή τη δυνατότητα να αναλύσει τα δεδομένα με διάφορα στατιστικά τεστ προκειμένου να εξαχθούν συγκεκριμένα συμπεράσματα. Η περαιτέρω διερεύνηση των δεδομένων μπορεί να οδηγήσει σε ερμηνεία δεδομένων από άλλη οπτική γωνία, επιτρέποντας στον ερευνητή να εξαγάγει συμπεράσματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εμπλουτίσουν την υπάρχουσα βιβλιογραφία και να απαντήσουν σε ένα άλλο ερώτημα, όχι αποκλειστικά το ερώτημα για το οποίο αρχικά συλλέχθηκαν (Andrewsetal. 2012;Greenhoot&Dowsett, 2012;Johnston, 2014). Η δευτερογενής ανάλυση δεδομένων συμπεριλαμβάνει την ανασκόπηση των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί προηγουμένως στην περιοχή ενδιαφέροντος (Johnston, 2014). Η δευτερογενής ανάλυση δεδομένων είναι μέθοδος που εξοικονομεί στον ερευνητή χρόνο. Επιπλέον, ο ερευνητής είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει δεδομένα από διάφορες βάσεις δεδομένων και πόρους, οδηγώντας σε μια πιο συνεκτική και ολοκληρωμένη εικόνα του θέματος που εξετάζεται, ιδίως όταν αυτά τα δεδομένα προέρχονται από μία αξιόπιστη πηγή, όπως ένας κρατικός φορέας (Greenhoot&Dowsett, 2012; Johnston, 2014).

4.2 Δεδομένα

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από την ΕΡΓΑΝΗ ([https://eservices.yeka.gr/\(S\(wc1aak2ar54m3rno1qkat0lh\)\)/login.aspx?ReturnUrl=%2f](https://eservices.yeka.gr/(S(wc1aak2ar54m3rno1qkat0lh))/login.aspx?ReturnUrl=%2f)) συνδυαστικά με την ΕΛΣΤΑΤ (<https://www.statistics.gr/el/statistics/eco>). Περιλαμβάνουν: ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης, κατά κεφαλήν ΑΕΠ, καθώς και στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις αναγγελίες πρόσληψης, τις αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης, τις καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου, καθώς και τις λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Τα δεδομένα αφορούν την περίοδο 2012-2022, καθώς δεν ήταν διαθέσιμα πιο πρόσφατα στοιχεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

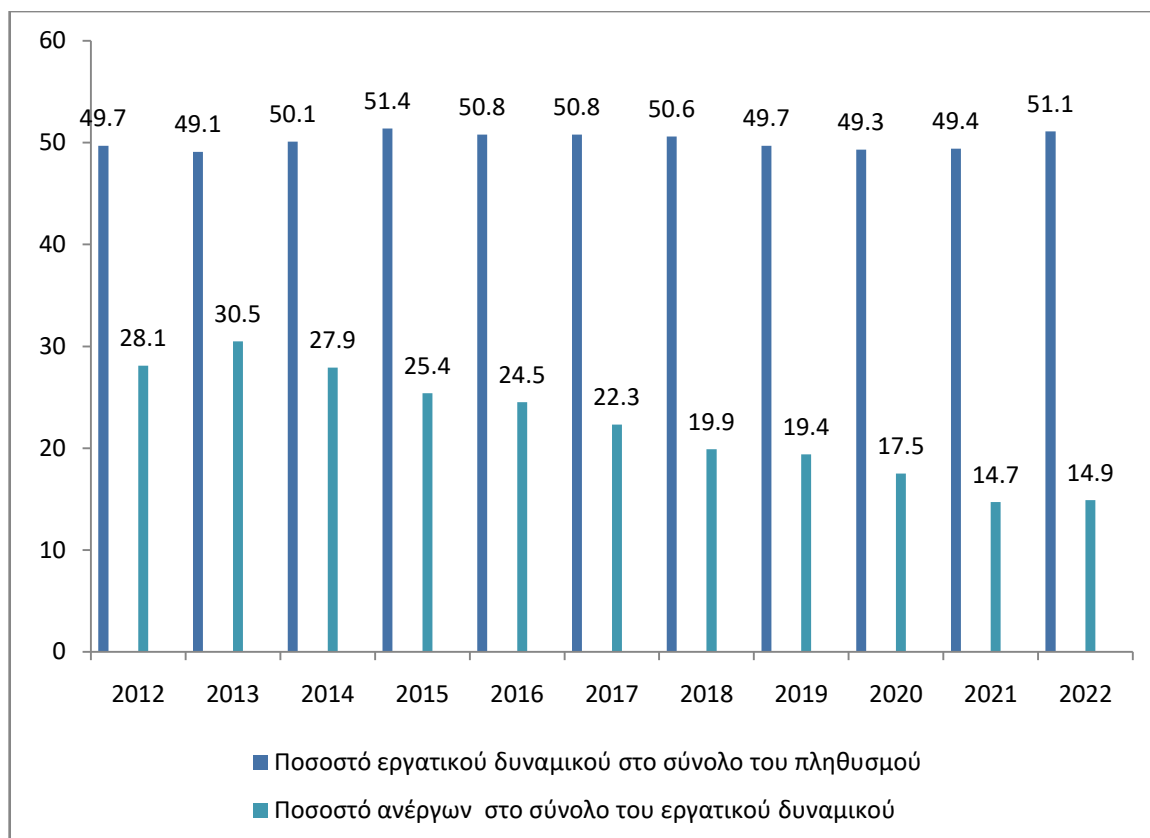
Αποτελέσματα

5.1 Περιγραφική στατιστική

Κεντρική Μακεδονία

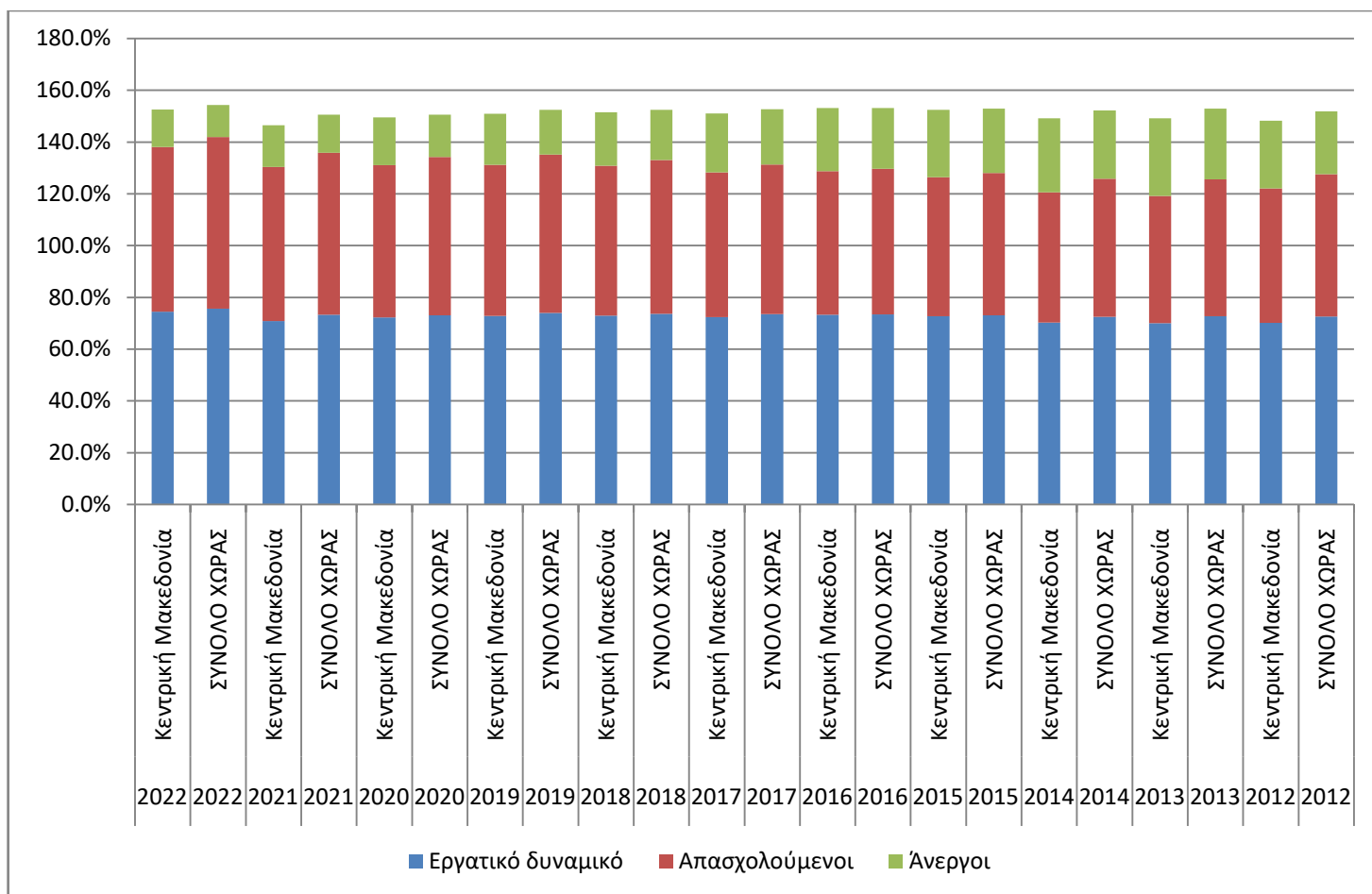
Για την περίοδο 2012-2022 παρατηρείται μία μείωση της ανεργίας από το 2013 και έπειτα. Το ποσοστό εργατικού δυναμικού παρουσιάζει αυξομειώσεις, με αύξηση την περίοδο 2013-2015, μείωση την περίοδο 2018-2021 και εκ νέου αύξηση το 2022.

Γράφημα 5.1 Ποσοστό εργατικού δυναμικού και ανέργων στο σύνολο του πληθυσμού,
2012-2022

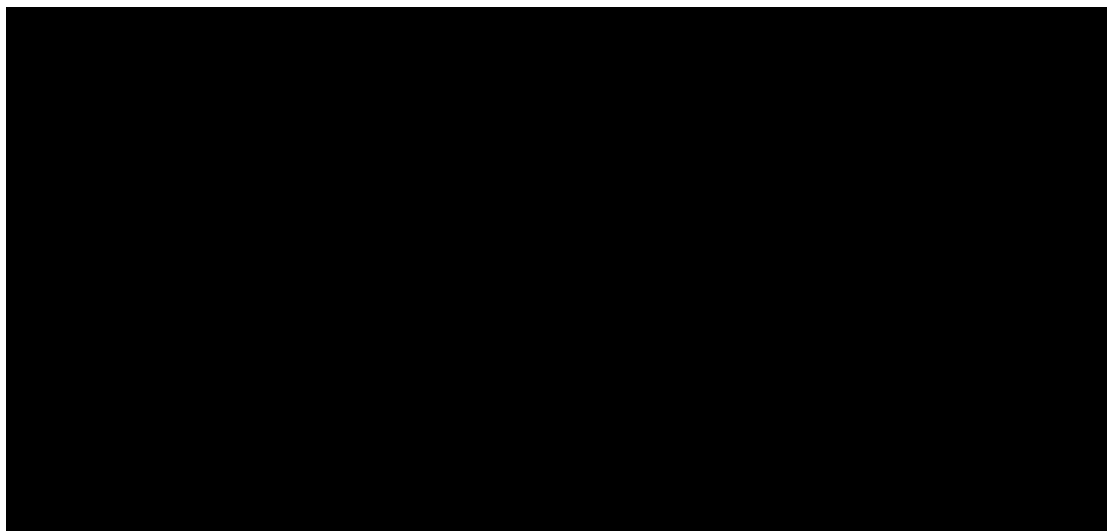
Από το πιο κάτω γράφημα παρατηρείται πως η τάση του εργατικού δυναμικού των απασχολούμενων και των ανέργων στην Κεντρική Μακεδονία είναι παρόμοια με την αντίστοιχη τάση που παρατηρείται στο σύνολο της χώρας. Όμως, θα πρέπει να τονιστεί πως το ποσοστό των ανέργων είναι υψηλότερο στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας από το σύνολο της χώρας για όλη την υπό εξέταση περίοδο.

Γράφημα 5.2 Εργατικό δυναμικό, απασχολούμενοι, άνεργοι στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και το σύνολο της χώρας συγκριτικά, 2012-2022

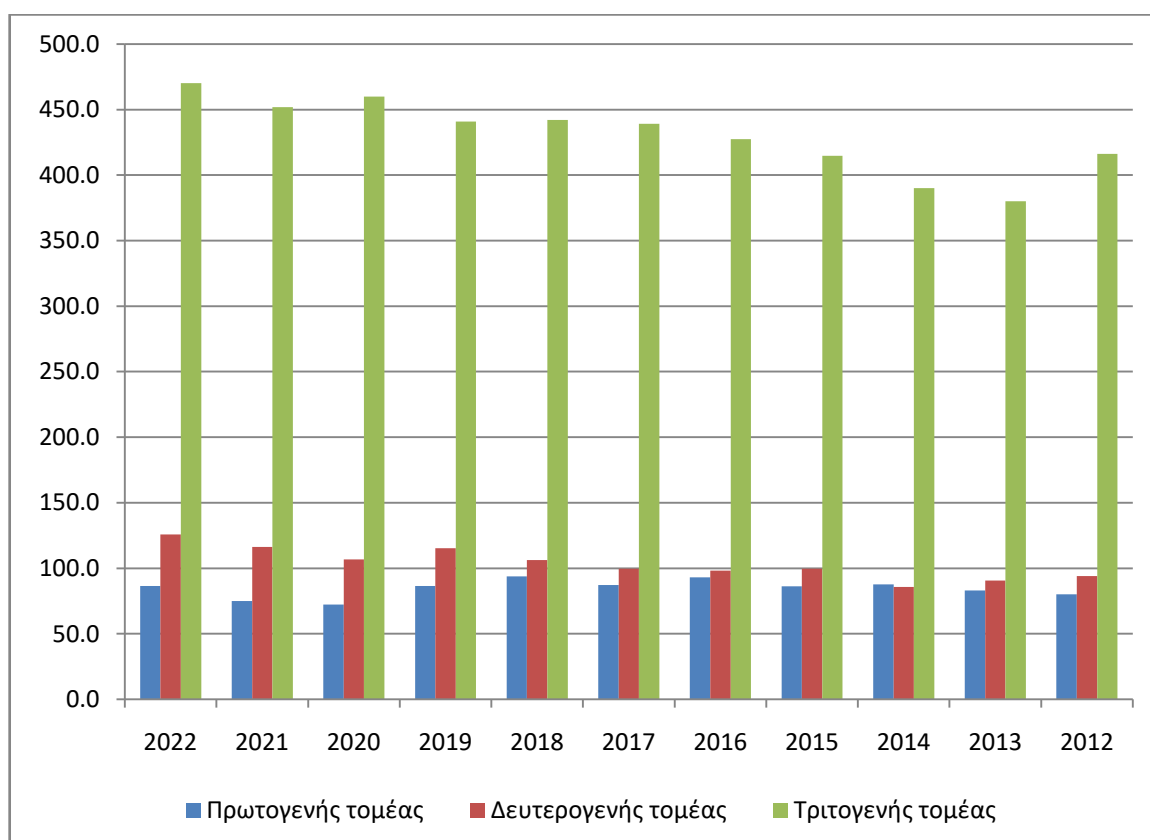
Με εξαίρεση μία πολύ μικρή κάμψη το 2020 ως αποτέλεσμα της πανδημίας, ο αριθμός των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αυξάνεται από το 2015 και εξής (Γράφημα 5.3). Αναφορικά με τους απασχολούμενους, ο αριθμός όσων απασχολούνται στον δευτερογενή και κυρίως στον τριτογενή τομέα βαίνει αυξανόμενος την περίοδο 2012-2022, σε αντίθεση με τον πρωτογενή τομέα όπου παρουσιάζονται αυξομειώσεις και στον οποίον εργάζονται λιγότεροι από τους άλλους δύο τομείς (Γράφημα 5.4).

Γράφημα 5.3 Χρονική εξέλιξη του αριθμού απασχολούμενων, 2012-2022

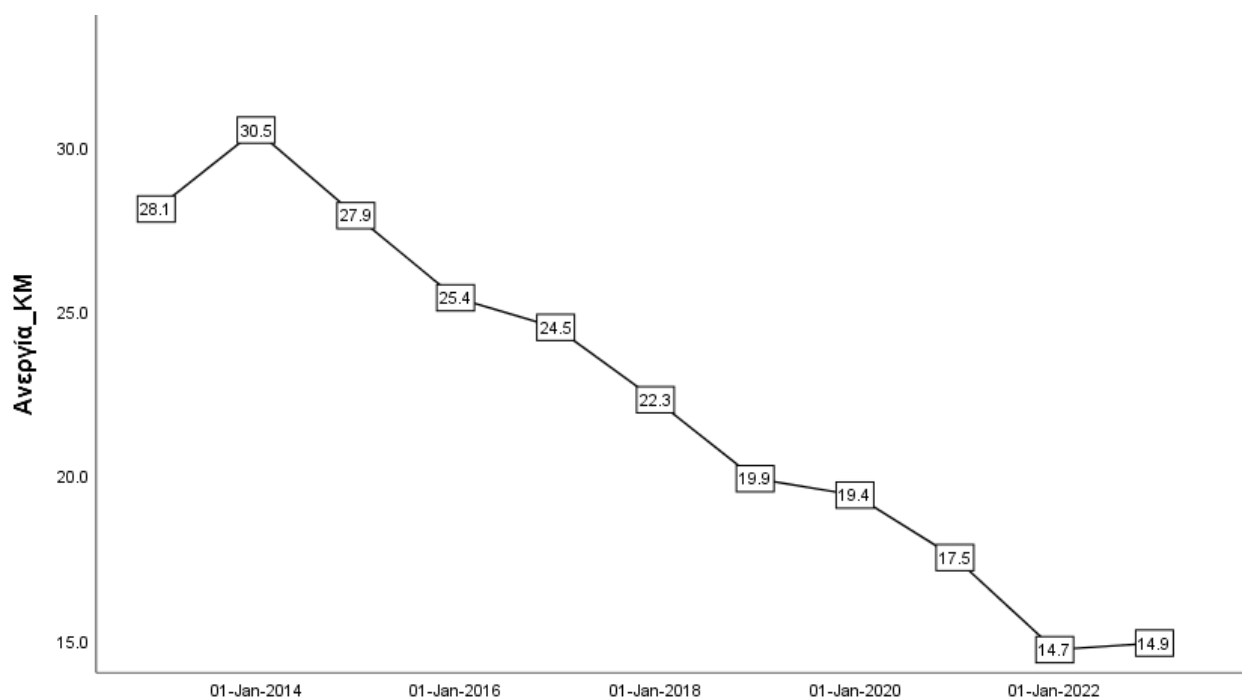
*Το κενό που παρατηρείται είναι λόγω έλλειψης στοιχείων για εκείνο το έτος.

Γράφημα 5.4 Αριθμός απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής, 2012-2022

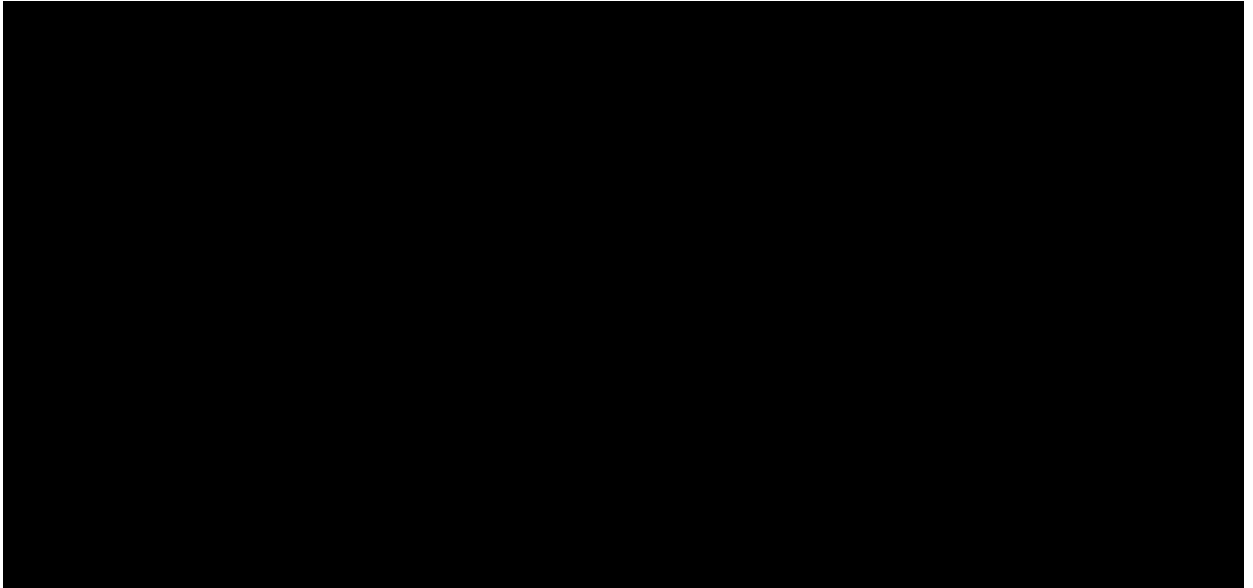
Αναφορικά με την ανεργία, διαπιστώνεται από το πιο κάτω γράφημα πως υπάρχει μία τάση συνεχούς μείωσης από το 2014 και εξής, παρά την πανδημία Covid-19, ενώ μόνο το 2022 σημειώνεται μία ελάχιστη αύξηση του 0,2.

Γράφημα 5.5 Χρονική εξέλιξη ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Τέλος, στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν αναγγελίες προσλήψεων (E3), αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (E5), καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (E6) και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (E7). Διαπιστώνεται πως οι αναγγελίες πρόσληψης είναι περισσότερες, αν και παρουσιάζουν δύο σημαντικές ακραίες τάσεις: μία απότομη αύξηση τη διετία 2013-2014 ακολουθούμενη από μία απότομη μείωση τη διετία 2014-2015, καθώς και μία μεγάλη μείωση το 2020. Παρόμοια τάση, αν και με λιγότερο ακραίες τιμές, παρατηρείται και στις υπόλοιπες μεταβλητές.

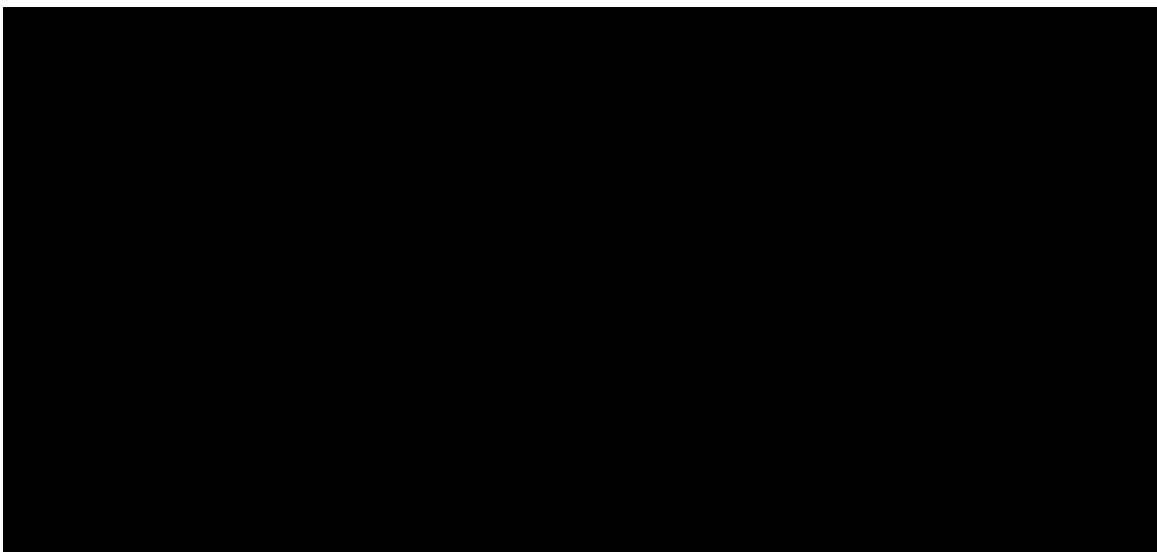
Γράφημα 5.6 Χρονική εξέλιξη στοιχείων εργασίας στην Κεντρική Μακεδονία, 2012-2022

Σέρρες

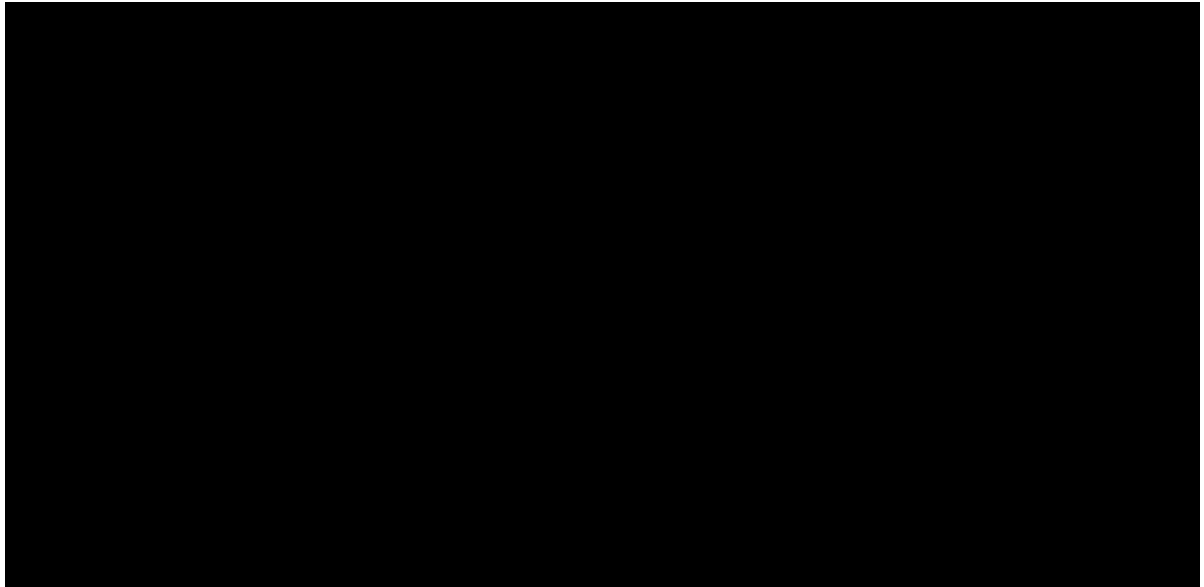
Στην Π.Ε. Σερρών διαπιστώνεται μία σημαντική αύξηση της ανεργίας έως το 2016 και μία μείωση αυτής έως το 2019. Από το 2020 και εξής, όμως, λόγω της πανδημίας, διαπιστώνεται μία εκ νέου αύξηση του ποσοστού ανεργίας.

Γράφημα 5.7 Πορεία ανεργίας στην Π.Ε. Σερρών

Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν αναγγελίες προσλήψεων (E3), αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (E5), καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (E6) και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (E7). Διαπιστώνεται πως οι αναγγελίες πρόσληψης είναι περισσότερες, αν και παρουσιάζουν δύο σημαντικές ακραίες τάσεις: μία απότομη αύξηση το 2015 ακολουθούμενη από μία απότομη μείωση το 2016, μία εκ νέου απότομη αύξηση το 2017 ακολουθούμενη από μία απότομη μείωση το 2018. Έκτοτε τα επίπεδα αναγγελιών προσλήψεων κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, χωρίς να παρατηρείται ανάκαμψη. Οι μεταβολές αυτές ενδεχομένως να υποδηλώνουν σημαντικές μεταβολές στον κύκλο της οικονομίας συνολικά, καθώς η περίοδος 2015-2018 χαρακτηρίστηκε από σημαντική πολιτική αστάθεια λόγω των διαπραγματεύσεων της Ελλάδας με την ΕΕ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αλλά και την επιβολή των κεφαλαιακών περιορισμών (capitalcontrols). Παρόμοια τάση, αν και με λιγότερο ακραίες τιμές, παρατηρείται και στις υπόλοιπες μεταβλητές.

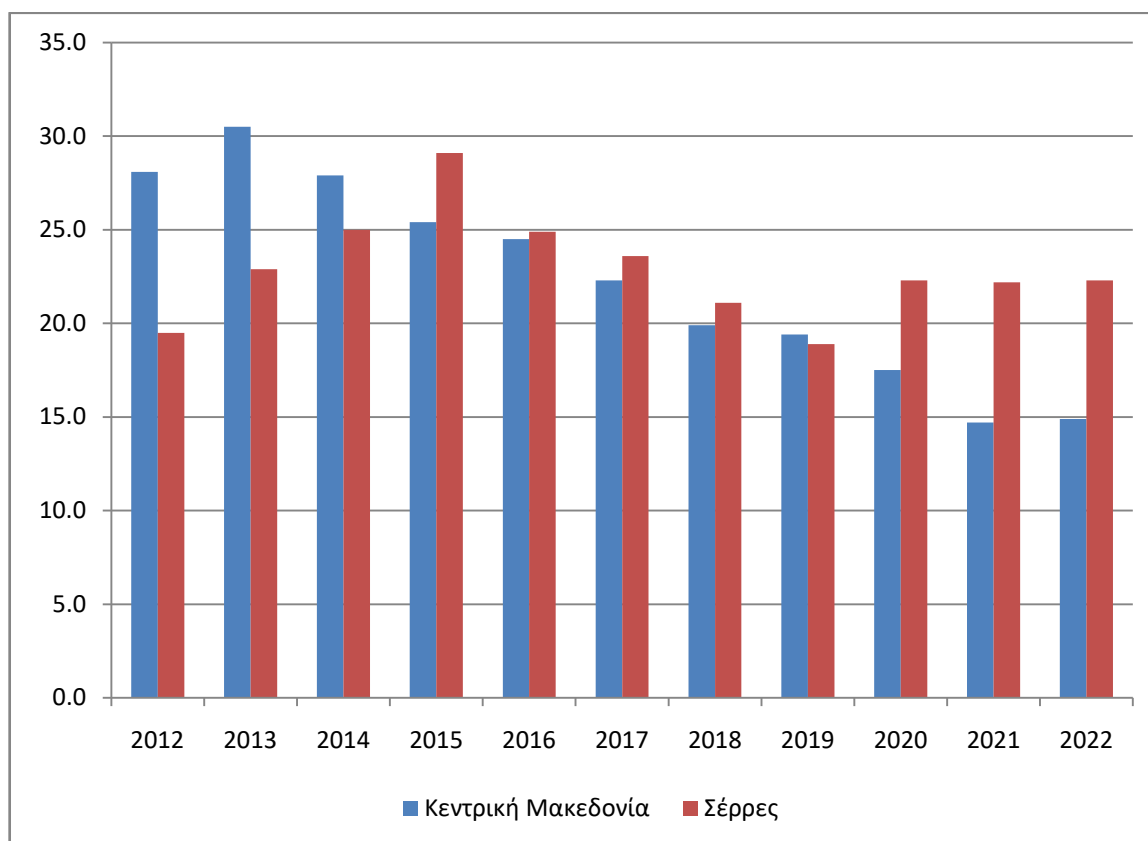
Γράφημα 5.8 Χρονική εξέλιξη στοιχείων εργασίας στην Π.Ε. Σερρών, 2012-2022

Σύγκριση Σερρών και Κεντρικής Μακεδονίας

Από το πιο κάτω γράφημα που παρουσιάζονται συγκριτικά τα ποσοστά ανεργίας διαπιστώνεται πως για την περίοδο 2012-2014 και το έτος 2019 το ποσοστό ανεργίας στην Κεντρική Μακεδονία είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο των Σερρών. Αντίθετα, το ποσοστό ανεργίας στις Σέρρες είναι υψηλότερο για την περίοδο 2015-2018 και ακόμα περισσότερο για την περίοδο 2020-2022.

Γράφημα 5.9 Σύγκριση ανεργίας Σερρών και Κεντρικής Μακεδονίας, 2012-2022

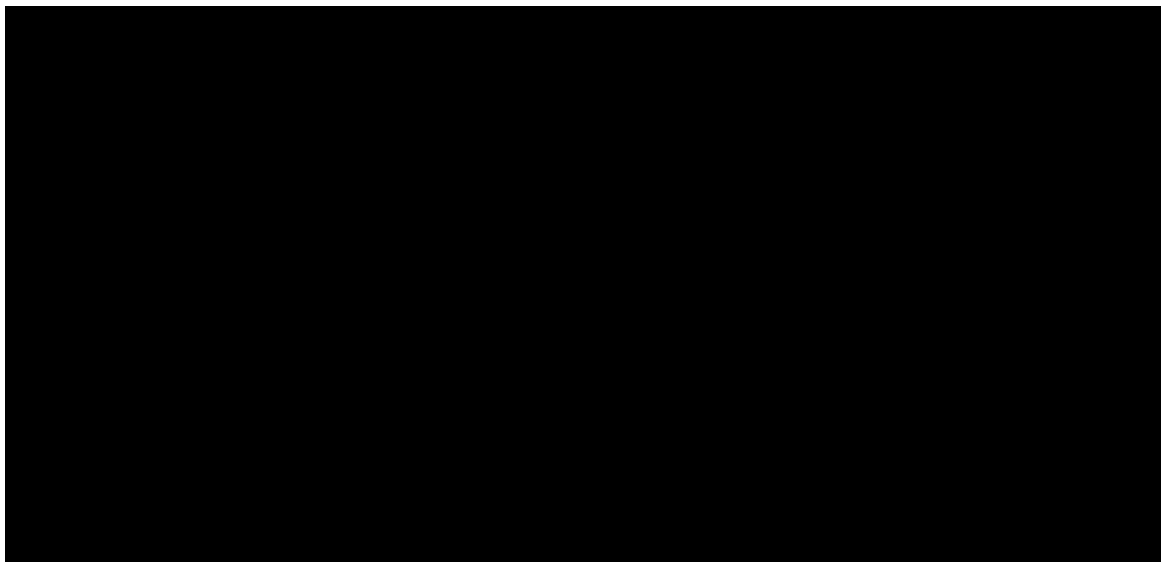
Στο πιο κάτω γράφημα απεικονίζεται μέσω χρονοσειρών η χρονολογική εξέλιξη της ανεργίας συγκριτικά για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και την Π.Ε. Σερρών. Για την υπό εξέταση περίοδο διαπιστώνεται πως ενώ τη διετία 2012-2013 η ανεργία αυξήθηκε στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, έπειτα έως το 2021 βαίνει μειούμενη, με μία μικρή αύξηση το 2022. Για την Π.Ε. Σερρών διαπιστώνεται μία αύξηση της ανεργίας τις περιόδους 2012-2015 και 2019-2020, ενώ για τα έτη 2020-2022 παρατηρείται μία στασιμότητα.

Γράφημα 5.10 Χρονολογική εξέλιξη της ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και την Π.Ε. Σερρών

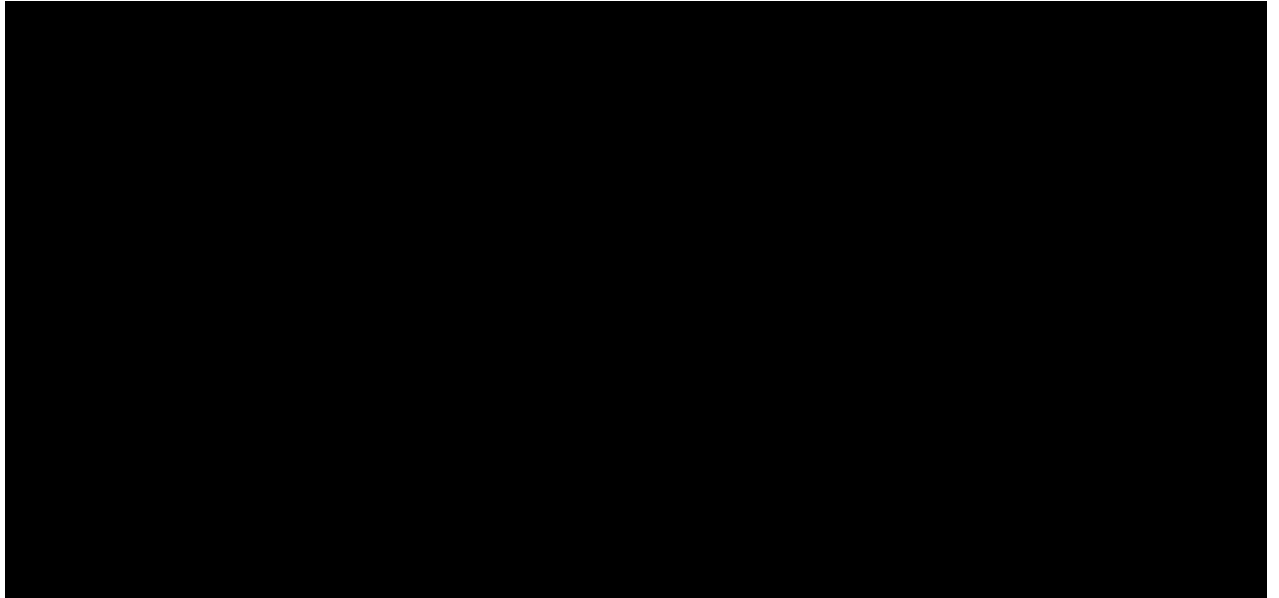
Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν αναγγελίες προσλήψεων (Ε3) στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών. Παρατηρείται διαφορετική τάση μεταξύ των δυο περιοχών, ενώ παράλληλα παρατηρούνται και πιο ακραίες τιμές στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Έτσι, ενώ το 2015 σημειώθηκε σημαντική μείωση στην Περιφέρεια, υπήρξε αύξηση στην Π.Ε. Σερρών και ενώ το επόμενο έτος υπήρξε μία ανάκαμψη στην Περιφέρεια, δε συνοδεύθηκε από αντίστοιχη στην Π.Ε. Επίσης, ενώ από το 2018 και εξής διαπιστώνονται αυξομειώσεις στην Περιφέρεια, στην Π.Ε. παρατηρείται μία σχετική στασιμότητα, σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το 2017 και εξής.

Γράφημα 5.11 Χρονική εξέλιξη αναγγελιών προσλήψεων στην Περιφέρεια Κεντρικής
Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών, 2012-2022

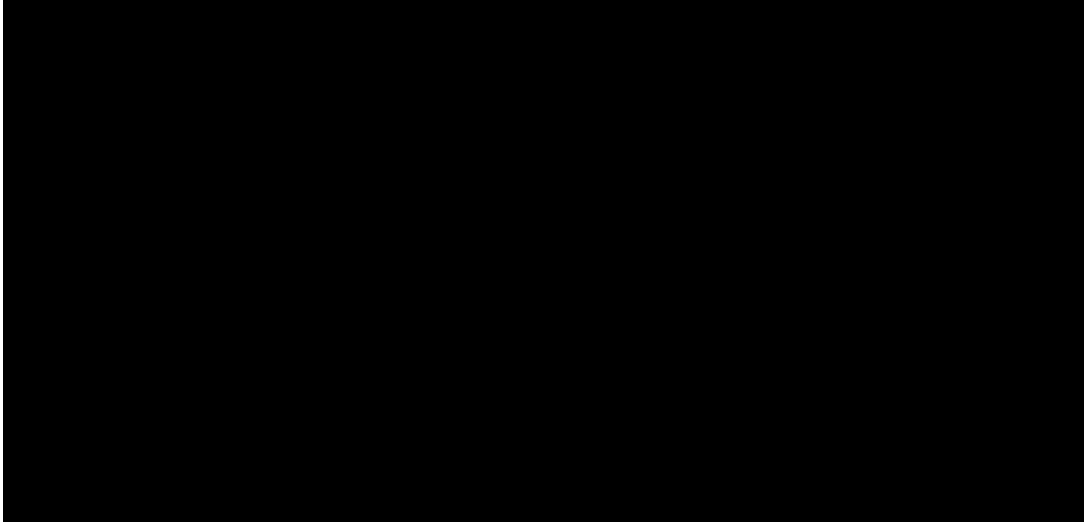
Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (Ε5). Παρατηρείται διαφορετική τάση μεταξύ των δυο περιοχών, ενώ παράλληλα παρατηρούνται και πιο ακραίες τιμές στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Έτσι, ενώ το 2014 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στην Περιφέρεια που ακολουθήθηκε από σημαντική και απότομη μείωση το 2015, υπήρξε αύξηση στην Π.Ε. Σερρών το 2015 και ενώ το επόμενο έτος υπήρξε μία ανάκαμψη στην Περιφέρεια, δε συνοδεύθηκε από αντίστοιχη στην Π.Ε, που όμως σημείωσε εκ νέου αύξηση το 2017 σε αντίθεση με την Περιφέρεια. Επίσης, ενώ από το 2019 και εξής διαπιστώνονται έντονες αυξομειώσεις στην Περιφέρεια, στην Π.Ε. παρατηρείται μία σχετική στασιμότητα, σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το 2017 και εξής.

Γράφημα 5.12 Χρονική εξέλιξη αναγγελιών οικειοθελούς αποχώρησης στην Περιφέρεια
Κεντρικής Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών, 2012-2022

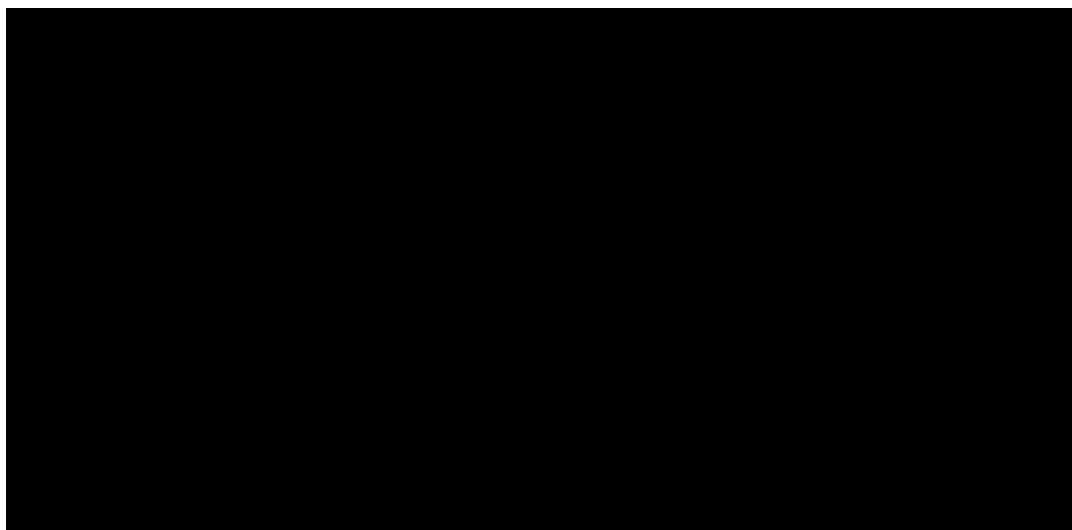
Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (Ε6). Παρατηρείται διαφορετική τάση μεταξύ των δυο περιοχών, ενώ παράλληλα παρατηρούνται και πιο ακραίες τιμές στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Έτσι, ενώ το 2014 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στην Περιφέρεια που ακολουθήθηκε από σημαντική και απότομη μείωση το 2015, υπήρξε αύξηση στην Π.Ε. Σερρών το 2015 και ενώ το επόμενο έτος υπήρξε μία ανάκαμψη στην Περιφέρεια, δε συνοδεύθηκε από αντίστοιχη στην Π.Ε, που όμως σημείωσε εκ νέου αύξηση το 2017 σε αντίθεση με την Περιφέρεια. Επίσης, ενώ από το 2019 και εξής διαπιστώνονται έντονες αυξομειώσεις στην Περιφέρεια, στην Π.Ε. παρατηρείται μία σχετική στασιμότητα από το 2018 και εξής σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Γράφημα 5.13 Χρονική εξέλιξη καταγγελιών συμβάσεων αορίστου χρόνου στην Περιφέρεια
Κεντρικής Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών, 2012-2022

Στο πιο κάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (Ε7). Παρατηρείται διαφορετική τάση μεταξύ των δυο περιοχών, ενώ παράλληλα παρατηρούνται και πιο ακραίες τιμές στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Έτσι, ενώ το 2014 σημειώθηκε σημαντική αύξηση στην Περιφέρεια που ακολουθήθηκε από σημαντική και απότομη μείωση το 2015, υπήρξε αύξηση στην Π.Ε. Σερρών το 2015 και ενώ το επόμενο έτος υπήρξε μία ανάκαμψη στην Περιφέρεια, δε συνοδεύθηκε από αντίστοιχη στην Π.Ε, που όμως σημείωσε εκ νέου σημαντική αύξηση το 2017 σε αντίθεση με την Περιφέρεια. Επίσης, ενώ από το 2019 και εξής διαπιστώνονται έντονες αυξομειώσεις στην Περιφέρεια, στην Π.Ε. παρατηρείται μία σχετική στασιμότητα από το 2018 και εξής σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Οι μεταβολές αυτές υποδηλώνουν πως οι τοπικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες καθορίζουν σε διαφορετικό βαθμό την εξέλιξη της αγοράς εργασίας. Επίσης, οι κεφαλαιακοί περιορισμοί που εισήχθησαν το 2015 έως το 2019 ενδεχομένως να επηρέασαν σε διαφορετικό βαθμό την περιφερειακή και τοπική οικονομία και αγορά εργασίας της Κεντρικής Μακεδονίας και των Σερρών αντίστοιχα.

Γράφημα 5.14 Χρονική εξέλιξη λήξεων συμβάσεων ορισμένου χρόνου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών, 2012-2022

5.2 Επαγωγική στατιστική

Συσχετίσεις

Αρχικά εξετάστηκε η ύπαρξη συσχετίσεων μεταξύ της ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, της ανεργίας στην Π.Ε. Σερρών, του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα (ΚΚΑΕΠ_ΕΛ), του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στη Βόρεια Ελλάδα (ΚΚΑΕΠ_ΒΕ), του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΚΚΑΕΠ_ΚΜ) και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Π.Ε. Σερρών (ΚΚΑΕΠ_Σ), καθώς και τον αριθμό επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ) για την περίοδο 2012-2022. Για τον έλεγχο των συσχετίσεων χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής Pearson. Από τον πιο κάτω πίνακα παρατηρείται μία στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $\alpha=0,05$ μεταξύ της ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Π.Ε. Σερρών. Επίσης, παρατηρείται μία στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση σε επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $\alpha=0,01$ μεταξύ της ανεργίας και του αριθμού των επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Πίνακας 5.1 Συσχέτιση ανεργίας, κατά κεφαλήν ΑΕΠ και αριθμού επιχειρήσεων

	Ανεργία_ΚΜ	Ανεργία_Σ
--	------------	-----------

ΚΚΑΕΠ_ΕΛ	PearsonCorrelation	-.063	-.497
	Sig. (2-tailed)	.863	.144
	N	10	10
ΚΚΑΕΠ_ΒΕ	PearsonCorrelation	.171	-.426
	Sig. (2-tailed)	.638	.220
	N	10	10
ΚΚΑΕΠ_ΚΜ	PearsonCorrelation	-.361	-.597
	Sig. (2-tailed)	.305	.068
	N	10	10
ΚΚΑΕΠ_Σ	PearsonCorrelation	-.695*	-.375
	Sig. (2-tailed)	.026	.285
	N	10	10
ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ	PearsonCorrelation	-.991**	-.220
	Sig. (2-tailed)	.000	.541
	N	10	10

Παλινδρομήσεις

Στον Πίνακα 5.2 απεικονίζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης που διεξήχθη με εξαρτημένη μεταβλητή την ανεργία στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ανεξάρτητες μεταβλητές τις εξής: κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια (ΚΚΑΕΠ_ΚΜ), αριθμός επιχειρήσεων στην Περιφέρεια (ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ), αριθμός εργαζομένων στην περιφέρεια, αναγγελίες προσλήψεων (Ε3_ΚΜ), αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (Ε5_ΚΜ), καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (Ε6_ΚΜ) και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (Ε7_ΚΜ). Από τα αποτελέσματα διαπιστώνεται πως προσδιοριστικοί παράγοντες της ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ($p < 0.05$) είναι όλες οι μεταβλητές με εξαίρεση τις λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (Ε7_ΚΜ).

Πίνακας 5.2 Αποτελέσματα παλινδρόμησης για την ανεργία στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	84.897	1.192		71.230	.009
	ΚΚΑΕΠ_ΚΜ	-.003	.000	-.272	-33.416	.019
	ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ	-.001	.000	-.864	-119.185	.005
	Ε3_ΚΜ	-.001	.000	-.781	-24.501	.026
	Ε5_ΚΜ	.001	.000	.438	25.076	.025
	Ε6_ΚΜ	.002	.000	.531	36.808	.017
	Ε7_ΚΜ	.000	.000	.073	5.530	.114

Στον Πίνακα 5.3 απεικονίζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης που διεξήχθη με εξαρτημένη μεταβλητή την ανεργία στην Π.Ε. Σερρών και ανεξάρτητες μεταβλητές τις εξής: κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Περιφέρεια (ΚΚΑΕΠ_Σ), αναγγελίες προσλήψεων (Ε3_Σ), αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (Ε5_Σ), καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (Ε6_Σ) και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (Ε7_Σ). Από τα αποτελέσματα διαπιστώνεται πως καμία από τις υπό εξέταση μεταβλητές δεν αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της ανεργίας στην Π.Ε. Σερρών ($p > 0.05$).

Πίνακας 5.3 Αποτελέσματα παλινδρόμησης για την ανεργία στην Π.Ε. Σερρών

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	37.458	26.208		1.429	.289
	ΚΚΑΕΠ_Σ	-.002	.003	-.236	-.632	.592
	ΕΡ_Σ	.000	.001	.170	.395	.731
	Ε5_Σ	.005	.005	3.947	.943	.445
	Ε6_Σ	.014	.006	4.654	2.156	.164
	Ε7_Σ	-.011	.007	-7.921	-1.628	.245

Για τον λόγο αυτόν διεξήχθη μία ακόμα παλινδρόμηση με εξαρτημένη μεταβλητή την ανεργία στην Π.Ε. Σερρών και ανεξάρτητες μεταβλητές τις εξής: αριθμός επιχειρήσεων στην Περιφέρεια (ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ), αριθμός εργαζομένων στην περιφέρεια (ΕΡ_ΚΜ), αναγγελίες προσλήψεων (Ε3_ΚΜ), αναγγελίες οικειοθελούς αποχώρησης (Ε5_ΚΜ), καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου (Ε6_ΚΜ) και λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου (Ε7_ΚΜ) στην Περιφέρεια. Από τα αποτελέσματα διαπιστώνεται πως προσδιοριστικός παράγοντας της ανεργίας στην Π.Ε. Σερρών ($p < 0.05$) είναι καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Ε6_ΚΜ).

Πίνακας 5.4 Αποτελέσματα δεύτερης παλινδρόμησης για την ανεργία στην Π.Ε. Σερρών

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	56.221	10.285		5.466	.032
	ΑΡ_ΕΠΙΧ_ΚΜ	.001	.000	3.987	3.005	.095
	ΕΡ_ΚΜ	.000	.000	-5.823	-3.689	.066
	Ε3_ΚΜ	.002	.001	4.104	2.940	.099
	Ε5_ΚΜ	.000	.001	-.115	-.132	.907
	Ε6_ΚΜ	-.006	.001	-2.988	-4.442	.047
	Ε7_ΚΜ	-.001	.001	-.803	-.804	.506

Στο σημείο αυτό, ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί πως τα αποτελέσματα που εξήχθησαν μέσω των παλινδρομήσεων θα πρέπει να διερευνηθούν περισσότερο. Αυτό οφείλεται στο ότι δεν έχουν ελεγχθεί σε βάθος ορισμένες από τις προϋποθέσεις της εφαρμογής ενός παλινδρομικού μοντέλου όπως για παράδειγμα η πολυσυγγραμμικότητα μεταξύ των μεταβλητών του μοντέλου και η ομοσκεδαστικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Επίλογος

6.1 Σύνοψη και συμπεράσματα

Η Ευρώπη έχει θέσει ήδη από το τέλος του προηγούμενου αιώνα την ενίσχυση της απασχόλησης ως σημαντική προτεραιότητα, με τις εθνικές κυβερνήσεις να είναι υπεύθυνες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή συναφών, κατάλληλων πολιτικών. Αναφέρθηκε, όμως, πως σε πολλές χώρες συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, υπάρχει απόκλιση στον στόχο απασχόλησης (80%) έως το 2030, καθώς και σημαντικό χάσμα στην απασχόληση των δύο φύλων.

Σύμφωνα και με έκθεση του OECD (2024α), στην Ελλάδα εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές προκλήσεις στην αγορά εργασίας, καθώς το ποσοστό της ανεργίας εξακολουθεί να είναι μεταξύ των υψηλότερων στον ΟΟΣΑ και την ΕΕ. Εκτός από την υψηλή συνολική ανεργία και τις διαρθρωτικές προκλήσεις όπως οι αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και οι μεγάλες εποχιακές διακυμάνσεις στη ζήτηση εργασίας, το μειονέκτημα της αγοράς εργασίας παραμένει συγκεντρωμένο σε ορισμένες ομάδες όπως οι νέοι, οι ηλικιωμένοι εργαζόμενοι, οι γυναίκες και τα άτομα με αναπηρία. Παρά τα υψηλά επίπεδα ανεργίας, οι ελληνικές δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας (ΕΠΑΕ) ήταν ιστορικά χαμηλές, φθάνοντας στο 0,30% του ΑΕΠ το 2021, ενώ ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ ήταν 0,42% του ΑΕΠ. Επιπλέον, περίπου το ήμισυ των δαπανών της Ελλάδας διατίθεται σε προγράμματα άμεσης δημιουργίας θέσεων εργασίας (δημόσια έργα), τα οποία τείνουν να είναι μερικά από τα λιγότερο αποτελεσματικά μέτρα στήριξης της απασχόλησης. Ως εκ τούτου, λίγα άτομα που αναζητούν εργασία λαμβάνουν κατάρτιση και επιδοτήσεις μισθών και οι σύμβουλοι αντιμετωπίζουν μεγάλο φόρτο υποθέσεων. Αυτό καθιστά δύσκολη την κάλυψη των

αναγκών των ατόμων που αναζητούν εργασία και την παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε διαπιστώθηκε η ύπαρξη σημαντικών περιφερειακών ανισοτήτων εντός της Ελλάδας και μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας να υστερεί σημαντικά σε όρους ΑΕΠ, ακαθάριστων παγίου κεφαλαίου και απασχόλησης συγκριτικά με άλλες περιφέρειες της Ελλάδας. Επίσης, μέσω του δείκτη περιφερειακής ευημερίας του ΟΟΣΑ διαπιστώθηκε και σημαντική υστέρηση της συγκεκριμένης περιφέρειας μεταξύ των περιφερειών του ΟΟΣΑ σε επίπεδο εισοδήματος και θέσεων εργασίας. Η κρίση του 2008 υπήρξε καταλυτικός παράγοντας για τη συγκεκριμένη Περιφέρεια, με σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στον δείκτη ανεργίας. Επίσης, ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της Περιφέρειας, όπως η αύξηση της μερικής απασχόλησης, επιδεινώνουν την κατάσταση της απασχόλησης. Ωστόσο, από το 2014 και εξής αυξάνεται ο αριθμός των απασχολούμενων ιδίως στον τριτογενή τομέα παραγωγής και αντίστοιχα μειώνεται το ποσοστό των ανέργων, με μία μικρή κάμψη το 2020 εξαιτίας της πανδημίας.

Εκτός των ανισοτήτων σε επίπεδο περιφερειών διαπιστώθηκε από την προηγηθείσα ανάλυση και ανισότητα εντός της ίδιας της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, η Π.Ε. Σερρών δε φαίνεται να ακολουθεί την ίδια τάση με το σύνολο της Περιφέρειας, καθώς σημειώθηκε σημαντική αύξηση της ανεργίας την περίοδο 2012-2016, αλλά και το 2020. Αν και στην Περιφέρεια παρατηρούνται πιο ακραίες τιμές, η Π.Ε. Σερρών ακολουθεί μία διαφορετική πορεία. Μάλιστα, καταδείχθηκε πως το ποσοστό ανεργίας στις Σέρρες είναι υψηλότερο για την περίοδο 2015-2018 και ακόμα περισσότερο για την περίοδο 2020-2022 από ότι στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Αυτό υποδηλώνει πως θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα επί μέρους χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, πέρα από τα συνολικά χαρακτηριστικά της περιφέρειας. Επί παραδείγματι, διαπιστώθηκε πως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Π.Ε. Σερρών συσχετίζεται αρνητικά με το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και πως οι καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αποτελούν προσδιοριστικό παράγοντα της ανεργίας στην Π.Ε. Σερρών.

Συνολικά, επομένως, ενώ υπάρχει μία σχέση μεταξύ των περιφερειακών ενοτήτων και των περιφερειών, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση και στα χαρακτηριστικά της εκάστοτε περιοχής, προκειμένου να διαμορφωθούν πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης. Η έμφαση στα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, στο σύνολο των κοινωνικών συνθηκών του πληθυσμού (π.χ. πρόσβαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και σε προγράμματα δια βίου επιμόρφωσης / κατάρτισης), στο σύνολο προσόντων του πληθυσμού, στις δημογραφικές

τάσεις, είναι εξαιρετικά σημαντική για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επί μέρους δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης και μείωσης της ανεργίας.

Προς αυτήν την κατεύθυνση υποστηρίζεται πως μπορούν να συνεισφέρουν σε μεγάλο βαθμό οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Αυτές οι πολιτικές οργανώνουν διάφορες υπηρεσίες (π.χ. καθοδήγησης, κατάρτισης και συμβουλευτικής) προκειμένου να υποστηρίξουν την εργασιακή κινητικότητα (μεταξύ θέσεων εργασίας, μεταξύ ανεργίας και απασχόλησης κ.λπ.) και να βελτιώσουν τη θέση των πιο ευάλωτων ατόμων. Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης δρουν συνεργικά με τις πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις πολιτικές παραγωγικής ανάπτυξης. Αυτή η γραμμή δράσης περιλαμβάνει την ενίσχυση των συστημάτων υπηρεσιών απασχόλησης, την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου (επαγγελματικές και εγκάρσιες δεξιότητες), τόσο για την πρόσβαση στην εργασία (νέοι) όσο και για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ενηλίκων (επαναπροσαρμογή και επανεκπαίδευση), προγράμματα επισημοποίησης της εργασίας, καθώς και κοινωνικό διάλογο (Eurosocietal, 2019).

Για την αντιμετώπιση πολλών από τις μακροχρόνιες προκλήσεις στην ελληνική αγορά εργασίας, ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2022 μια εκτεταμένη μεταρρύθμιση με την ονομασία «JobsAgain» με έμφαση στον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Επίσης, η Ελλάδα εφαρμόζει ένα νέο σύνολο προγραμμάτων κατάρτισης που αναμένεται να διευρύνουν σημαντικά την κατάρτιση που παρέχεται σε άτομα που αναζητούν εργασία. Η περαιτέρω επιτυχία θα εξαρτηθεί από την ανάπτυξη ενός στρατηγικού οράματος με τη συμμετοχή του προσωπικού και τη διασφάλιση βιώσιμων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων. Η ΔΥΠΑ θα πρέπει να διαμορφώσει μια σαφή και συνοπτική στρατηγική για να καθορίσει τους μακροπρόθεσμους στόχους, την αποστολή και το όραμά της, να υιοθετήσει ένα διαφανές και εξορθολογισμένο σύστημα διαχείρισης απόδοσης, να αυξήσει την ικανότητα ουσιαστικής υποστήριξης στα άτομα που αναζητούν εργασία, υποστηρίζοντας τους συμβούλους με κατάλληλα (ψηφιακά) εργαλεία, σαφείς οδηγίες, ενδεδειγμένη εκπαίδευση και πιο αυτόματες διοικητικές διαδικασίες. Απαραίτητο είναι επίσης να καθιερωθεί μία ολοκληρωμένη προσέγγιση βασισμένη σε τεκμήρια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης διαθέτοντας πρόσθετους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους. Επίσης, οι εν λόγω πολιτικές θα πρέπει να ενοποιηθούν με ευρύτερα κριτήρια επιλεξιμότητας, αλλά να είναι στοχευμένα στις ατομικές ανάγκες αντί των πολλών υπαρχόντων προσωρινών προγραμμάτων που μπορεί να είναι αναποτελεσματικά στη διαχείριση και μπορεί να μην προσεγγίσουν τα άτομα που τα χρειάζονται. Τέλος, σημαντικός είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων

κατάρτισης σε στοχευμένες ομάδες του πληθυσμού, στη βάση αξιολογήσεων του προφίλ του πληθυσμού και των απαιτήσεων των εργοδοτών για την καλύτερη αντιστοίχιση δεξιοτήτων σε επίπεδο ζήτησης και προσφοράς (OECD, 2024α).

Ωστόσο, αυτό δεν αναιρεί το γεγονός πως απαιτούνται δράσεις και σε επίπεδο περιφέρειας. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΟΟΣΑ έχει προβεί στις εξής συστάσεις για την Ελλάδα (OECD, 2020):

α) Ενίσχυση των περιφερειακών πολιτικών: Ενίσχυση της τοπικής προσέγγισης για την περιφερειακή ανάπτυξη, Καλύτερη χρήση του χωροταξικού σχεδιασμού και ανάπτυξη ολοκληρωμένων προοπτικών σε περιφερειακό επίπεδο, Ανάπτυξη ρητής εθνικής αστικής πολιτικής σε επίπεδο συστημάτων διακυβέρνησης, Ενίσχυση του συντονισμού της αγροτικής ανάπτυξης με τομεακές πολιτικές, Ενίσχυση της αγροτικής οικονομικής διαφοροποίησης και της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα υποστηρίζοντας πρωτοβουλίες από τη βάση προς τα πάνω.

β) Ενίσχυση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της τοπικής δημιουργίας θέσεων εργασίας σε όλες τις περιφέρειες: Εστίαση της υποστήριξης στις βασικές οικονομικές εξειδικεύσεις των περιφερειών, διαφοροποιώντας περαιτέρω τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης μεταξύ ομάδων περιφερειών στην Ελλάδα, Κινητοποίηση περιφερειακών δικτύων για την καλύτερη σύνδεση έρευνας / εκπαίδευσης και επιχειρήσεων, Ανάπτυξη ολοκληρωμένων εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών τουρισμού μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

γ) Ενίσχυση της ποιοτικής απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης σε όλες τις περιφέρειες: Διευκόλυνση της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας και υποστήριξη της ανάπτυξης σχετικών τοπικών δεξιοτήτων μέσω της ευθυγράμμισης της παροχής εκπαίδευσης και δεξιοτήτων με τις τοπικές αγορές εργασίας, Ενίσχυση των τοπικών υπηρεσιών για τη μείωση της φτώχειας και την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης.

δ) Ενίσχυση της συνδεσιμότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις περιοχές: Ενίσχυση της περιφερειακής συνδεσιμότητας για την κάλυψη των τρεχουσών και μελλοντικών αναγκών προωθώντας την ψηφιοποίηση, Διασφάλιση της βιωσιμότητας από τα κάτω προς τα πάνω και προστασία των φυσικών πόρων στις ελληνικές περιφέρειες.

ε) Ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για την περιφερειακή ανάπτυξη: Εδραίωση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων της αποκέντρωσης και της περιφερειοποίησης, Ενίσχυση του ελληνικού πολυεπίπεδου πλαισίου διακυβέρνησης και περιφερειακής ανάπτυξης.

6.2 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

Στην εργασία αυτή εξετάστηκε η κατάσταση της ανεργίας και της απασχόλησης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στην Π.Ε. Σερρών. Όμως, προκειμένου για μία καλύτερη απεικόνιση αυτών των μεγεθών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, στο μέλλον θα έχει νόημα να εξεταστεί η απασχόληση και η ανεργία και στις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες (Θεσσαλονίκη, Ημαθία, Κιλκίς, Πέλλα, Πιερία, Χαλκιδική). Αυτό θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη Περιφέρεια υπάρχουν δύο περιφερειακές ενότητες με σημαντική συμβολή στον τουρισμό της χώρας (Χαλκιδική, Θεσσαλονίκη), αλλά και μία σημαντική μητροπολιτική περιοχή (Θεσσαλονίκης).

Εκτός της σύγκρισης μεταξύ των περιφερειακών ενότητων από τις οποίες αποτελείται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ενδιαφέρον θα παρουσίαζε στο μέλλον και μία σύγκριση μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδας, ακόμα και για μία πιο μακρά χρονική περίοδο (π.χ. από το 2004 και εξής, έτος διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα). Μία τέτοια έρευνα θα μπορούσε να αποτυπώσει καλύτερα τις περιφερειακές ανισότητες που παρατηρούνται στην Ελλάδα, στη βάση των επιπτώσεων συγκεκριμένων γεγονότων (π.χ. Ολυμπιακοί Αγώνες, κρίση του 2008, πανδημία, φυσικές καταστροφές) που έχουν αντίκτυπο τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Για την καλύτερη αποτύπωση των ανισοτήτων αυτών, η εξέταση και άλλων στοιχείων θα ήταν χρήσιμη και ενδιαφέρουσα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ahmad S. (2022) Causes of Unemployment and Its Socio-Economic Impacts: A Case Study of District Mardan, Pakistan. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4168771>.

Ahmad Z, Khan, J. (2016) An Analysis of the Causes and Consequences of Unemployment in District Peshawar. SUIT Journal of Social Sciences and Humanities, 1(1), pp. 115-127.

Andrews L, Higgins A, Andrews MW, Lalor JG. (2012) Classic Grounded Theory to Analyze Secondary Data: Reality and Reflections. The Grounded Theory Review, 11(1), pp. 12-26.

Artelaris P, Kandyliis G. (2014) Mapping poverty at regional level in Greece. Région et Développement, 39, pp. 131-147.

Ballas D, Dorling D, Hennig B. (2017) Analysing the regional geography of poverty, austerity and inequality in Europe: a human cartographic perspective. Regional Studies, 51(1), pp. 174-185.

Blanchard OJ. (2014) Explaining European Unemployment. <https://www.nber.org/reporter/explaining-european-unemployment>.

Blanchard O, Bean C, Münchau W. (2006) European Unemployment: The Evolution of Facts and Ideas. Economic Policy, 21(45), pp. 5-7-59.

Byrne D, Strobl E. (2001) Defining unemployment in developing countries: The case of Trinidad and Tobago. CREDIT Research Paper, No. 01/09. Nottingham: The University of Nottingham, Centre for Research in Economic Development and International Trade (CREDIT).

Γενική Γραμματεία Ενίσχυσης της Απασχόλησης (2022) Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης. <https://ypergasias.gov.gr/wp-content/uploads/2022/09/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%A3%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE->

[%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%91%CF%80%CE%B1%CF%83%CF%87%CF%8C%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82_2022.pdf](#).

Γκιάλης Σ. (2022) Εργαζόμενοι και εργασία στην Κεντρική Μακεδονία. Ανθεκτικότητα, επισφάλεια και επαγγέλματα στη μετα-πανδημική εποχή. Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.

Caraveli H, Tsionas EG.(2012) Economic Restructuring, Crises and the Regions: The Political Economy of Regional Inequalities in Greece. Hellenic Observatory Papers on Greece and Southeast Europe.<http://eprints.lse.ac.uk/44882/1/GreeSE%20No61.pdf>.

Clark AE, Lepinteur A. (2019) The Causes and Consequences of Early-Adult Unemployment: Evidence from Cohort Data. <https://www.cepremap.fr/depot/2019/06/docweb1904.pdf>.

CNN (2023) ΔΥΠΑ: Σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία οι περισσότεροι άνεργοι τον Αύγουστο. <https://www.cnn.gr/oikonomia/chrima/story/382850/dypa-se-attiki-kai-kentriki-makedonia-oi-perissoteroi-anergoi-ton-avgousto>.

Corporate Finance Institute (n.d.) Unemployment. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/unemployment/>.

Diamond PA (2013) Cyclical Unemployment, Structural Unemployment. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w18761/w18761.pdf.

ΕΛΣΤΑΤ (2023) Εργατικό Δυναμικό, 2023. https://www.statistics.gr/documents/20181/18165299/ERGATIKO_DYNAMIKO_2023.pdf/f8822bb4-b5a5-a456-a94e-5cf5d55cacd3.

European Commission (2024) European employment strategy. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en>.

EUropean Employment Services (2023) Labour market information: Greece. https://eures.europa.eu/living-and-working/labour-market-information/labour-market-information-greece_en.

Eurosocial (2019) Active employment policies. https://eurosocial.eu/wp-content/uploads/2019/06/AREA-POLITICAS-SOCIALES_LINEA-EMPLEO_ENG.pdf.

Eurostat (2024) Unemployment statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Unemployment_statistics#Unemployment_in_the_EU_and_the_euro_area.

Eurostat (2024α). Employment - annual statistics. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment - annual statistics#Employment in 2022 compared with the EU target](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_-_annual_statistics#Employment_in_2022_compared_with_the_EU_target).

Greenhoot AF, Dowsett CJ. (2012) Secondary Data Analysis: An Important Tool for Addressing Developmental Questions. *Journal of Cognition and Development*, 13(1), pp. 2-18.

Irmen A. (2009) Frictional unemployment, labor market institutions, and endogenous economic growth. *Economics Bulletin*, 29(2), pp. 1127-1138.

Johnston MP.(2014) Secondary Data Analysis: A Method of which the Time Has Come. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 3, pp. 619-626.

Kalogirou S. (2010) Spatial inequalities in income and post-graduate educational attainment in Greece. *Journal of Maps*, 6(1), pp. 393-400.

Komlos J. (2023) Unemployment in the High-Pressure Capitalism of the 21st Century: Introduction. *Forum for Social Economics*, 52(4), pp. 323-333.

Krugman PR. (1994) Past and prospective causes of high unemployment. *Economic Review*, Federal Reserve Bank of Kansas City, 79(QIV), pp. 23-43.

Kutscherauer A, Fachinelli H, Hučka M, Skokan K, Sucháček J, Tománek TP. (2010) Regional disparities in regional development of the Czech Republic. http://disparity.vsb.cz/edice_cd/cd11_regdis_mono_angl/pdf/Regional%20disparities.pdf.

Lambrinidis M, Psycharis Y, Rovolis A. (2005) Regional allocation of public infrastructure investment: The case of Greece. *Regional Studies*, 39(9), pp. 1231-1244.

Levernier W, Yang BZ. (2011) A Note on the Categories of Unemployment in a Principles of Macroeconomics Course. *Perspectives on Economic Education Review*, 7(1), pp. 58-73.

Lorber L. (2011) Recent transformation of economic inequality in nuts 3 regions in Slovenia. *Geoadria / znanstveni časopis Hrvatskog geografskog društva – Zadari Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru*, 16(2), pp. 237-251.

Mitrakos T. (2014) Inequality, poverty and social welfare in Greece: distributional effects of austerity. Athens: Bank of Greece.

Nair S. (2020) A study on the causes and impact of unemployment in India. *International Review of Business and Economics*, 4(1), pp. 98-102.

OECD (2024) Regional well-being. <https://www.oecdregionalwellbeing.org/EL52.html>.

OECD(2024α)Impact Evaluation of Training and Wage Subsidies for the Unemployed in Greece. <https://www.oecd.org/greece/impact-evaluation-of-training-and-wage-subsidies-for-the-unemployed-in-greece-4b908517-en.htm>.

OECD(2020)Regional Policy for Greece Post-2020. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cedf09a5-en/index.html?itemId=/content/publication/cedf09a5-en>.

OECD (2022) Regions and Cities at a Glance. Greece. <https://www.oecd.org/regional/GRC-RCG2022.pdf>.

OECD (2019) Unemployment. Society at a Glance 2019: OECD Social Indicators. Paris: OECD Publishing.

OECD (2013) OECD Regions at a Glance 2013.<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/0413091e.pdf?expires=1515579713&id=id&accname=guest&checksum=903E6E9BB2EAC9E26337EC3FF0C63DDC>.

ΠεριφέρειαΚεντρικήςΜακεδονίας (χ.χ.)Building bridges for the future. https://ec.europa.eu/employment_social/esf/docs/kentriki_makedonia_en.pdf.

Rodriguez-Pose A, Gill N. (2004) Is there a global link between regional disparities and devolution?.Environment and Planning, 36, pp. 2097-2117.

Sartzetakis Z, Zarotiadis G. (2013) Using gravity models for the effective determination of socioeconomic locality: Local labour markets in Central Macedonia. South-Eastern Europe Journal of Economics, 2, pp. 177-185.

Spiezia V. (2003) Measuring regional economies.<https://www.oecd.org/std/15918996.pdf>.

Statista (2024) Unemployment rate of the European Union (EU27) from January 2000 to October 2023. <https://www.statista.com/statistics/685957/unemployment-rate-in-the-european-union/>.

United Nations (2023) SDG indicator metadata.<https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-08-05-02.pdf>.

Vrtěnová L, Sobotka M, Malá L. (2009) Measurement of regional disparities and economic competitiveness of a regions. https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/35658/VrtenovaL_Measurement%20OfRegional%20_SP_FES_2009.pdf;jsessionid=98BBBD1CE0314F606991C55DC9E4871F5?sequence=1.

Zavras D. (2021) A cross-sectional population-based study on the influence of the COVID-19 pandemic on incomes in Greece.AIMS public health, 8(3), pp. 376–387.